O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT CHET TILLAR

I N S T I T U T I

Sharq tillari kafedrasi

«O‘zbekiston tarixiy obidalari »

3- kurs

FANIDAN O‘QUV USLUBIY MAJMUA

ANNOTATSIYA: Ushbu o‘quv-uslubiy majmua “O‘zbekiston tarixiy obidalari” fani bo‘yicha Davlat Ta’lim Standarti va namunaviy ishchi dastur asosida tuzilgan ishchi o‘quv dasturi, yillik kalendar tematik rejasi, fanning o‘qitish texnologiyasi, joriy va oraliq nazorat testlari, mustaqil ish mavzulari ro‘yxati va ko‘rgazmali taqdimot slaydlarini o‘z ichiga oladi. Shuningdek “O‘zbekiston tarixiy obidalari” fani bo‘yicha elektron darslik ham mavjud. Bu o‘quv uslubiy majmua 3-bosqich talabalariga koreys tili og‘zaki va yozma nutqini o‘stirishda, badiiy tarjimani shakllantirishda va tarjimonlik mahoratini o‘rgatishga o‘qituvchilarga bu majmua qo‘l keladi..

Tuzuvchi: Sharq tillari kafedrasi o‘qituvchisi: SH.Norqulova, D.Turayeva, Sh.Bazarova

Kirish

“O/zbekiston tarixiy obidalari” predmeti bo‘yicha tuzilgan bo‘lib, oliy o‘quv yurtlari bakalavriat bosqichi koreys filologiyasida tahsil olayotgan 3-bosqich talabalariga mo‘ljallangan. Talabalarni kelajak kasbiy faoliyatlarida, ya’ni o‘qituvchilik faoliyatida o‘qitishning nazariy asoslari va o‘qitishning yangi zamonaviy texnologiyalari bilan tanishtiradi, til sohasida olgan bilimlarini dars o‘tish jarayonida qo‘llashni va yetkazishni o‘rgatuvchi ixtisoslik kursi hisoblanadi. Ushbu fan yordamida filologiya fakultetlarida tahsil olayotgan talabalarning o‘qituvchilik mahorati to‘g‘risidagi tushunchalari o‘sadi.

Fanni o‘qitishdan maqsad-talabalarga o‘qituvchilik mahorati, dars o‘tishda o‘qituvchi o‘zi erishgan, ustoz domlalardan olgan mahoratni qo‘llash yo‘llari, ustoz-shogirdlik an’anasi, o‘qitishning zamonaviy usullarini qo‘llash, darsni tashkil etish yo‘llari to‘g‘risida ma’lumotlar berishdan iborat. Fanning bu qirrasi talabalarning kelajakda o‘zlari olgan bilimlarini amaliyotda qo‘llash jarayonida ham qo‘l keladi. Fanning vazifasi – o‘qitish davomida darsda texnik vositalardan foydalanish, darsda ma’lumotni yetkazish ketma-ketligi, jahonda keng tarqalgan o‘qitishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari, auditoriyada o‘quvchilarni ishlashga jalb etish yo‘llari masalalariga ham alohida e’tibor qaratiladi. “Koreys tilini o‘qitish metodikasi va zamonaviy texnologiyalar” fanidan o‘quv-uslubiy majmua quyidagilarni o‘z ichiga

1. Annotatsiya
2. Kirish
3. Me’yoriy hujjatlar
4. Fanning o‘quv dasturi
5. Fanning ishchi dasturi
6. Fanning tayanch konspekti
7. Amaliy/seminar mashg‘ulotlari uchun mashq/masala/ topshiriqlar to‘plami
8. O‘quv materiallari (darslik yoki o‘quv qo‘llanma-diskda ilova qilingan)
9. Ta’lim texnologiyalari (ma’ruzalar, amaliy/seminar mashg‘ulotlariga alohida holatda ilova bilan)
10. Talabalar bilimini baholash mezoni
11. Nazorat turlari uchun tayyorlangan topshiriqlar varianti (JB, OB va YaB)
12. Test savollari
13. Umumiy savollar
14. tarqatma va taqdimot materiallari (diskda)
15. Mustaqil ish turlari va mavzulari
16. Fanni o‘zlashtirish bo‘yicha maslahat va tavsiyalar
17. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati
18. Xorijiy adabiyotlar
19. Glossariy/lug‘at
20. Mualliflar haqida ma’lumot
21. Mundarijadan iborat

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

СамДЧТИ Ўқув-услубий
Кенгашининг 2014 йил
«29» августдаги 1 - сон
мажлис баёни билан тасдиқланган.
Ўқув-услубий Кенгаш раиси
_______ А.Р.Исмаилов

ЎЗБЕКИСТОН ТАРИХИЙ ОБИДАЛАРИ ФАНИНИНГ НАМУНАВИЙ ЎҚУВ ДАСТУРИ

Билим соҳаси:	100000-Гуманитар соҳа
Таълим соҳаси:	120000–Гуманитар фанлар
Таълим йўналиши:	5120100 – Филология ва тилларни ўқитиш (корейс, хитой тили)

Самарқанд-2014

Фаннинг намунавий ўқув дастури Самарқанд давлат чет тиллар институтида ишлаб чиқилди.

Тузувчилар: "Осиё мамлакатлари тиллари" кафедраси катта ўқитувчилари И Сок Рэ, Ма Цуи Линг, ўқит.Н.А.Расулов

Тақризчилар:

Н.Д.Ким – Тошкент давлат шарқшунослик институтининг "Корейс филологяси" кафедраси доценти

С.М.Хаитов – филология фанлари номзоди, Самарқанд давлат чет тиллар институти "Осиё мамлакатлари тиллари" кафедраси катта ўқитувчиси

Дастур Самарқанд давлат чет тиллар институти Ўкув-услубий Кенгашида кўриб чиқилди ва 2014 йил «29» августдаги 1 - сон мажлис баёни билан тасдиқланди.

Дастур Самарқанд давлат чет тиллар институти Илмий Кенгашида маъқулланди ва 2014 йил «27» август 1 - сон мажлис баёни билан тасдиқланди.

Кириш

Ўзбекистон Республикаси Мустақилликка эришгандан буён ўтган вақт ичида жаҳон ҳамжамиятида ўз ўрнига, дунё сиёсати майдонида ўз мустақил овозига эга бўлган давлат сифатида тан олинди. Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримов олиб бораётган оқилона ташқи сиёсат туфайли юртдошларимиз жаҳон мамлакатлари бўйлаб эркин сафар қилиш имкониятига эга бўлдилар. Шунингдек, мамлакатимизга ташриф буюраётган хорижий саёҳларнинг оқими йил сайин ошиб бормокда. Маълумки, сайёҳлик соҳасида инфратузилма тараққий этиб борар экан, бунда хорижий тил мутахассисларига бўлган эҳтиёж кўлами ҳам ортади.

5120100-Филология ва тилларни ўқитиш (корейс, хитой тиллари) таълим йўналиши ўқув режасининг 3.00 Умумкасбий фанлар блоки таркибида танлов фан сифатида ўқитилиши кўзда тутилган "Ўзбекистон тарихий обидалари" фани шу таълим йўналиши бўйича бакалавр тайёрлашга қўйилган ДТС талабларига тўлиқ мос келади. Мазкур курс филология ва тилларни ўқитиш (корейс, хитой тиллари) таълим йўналиши талабаларига мўлжалланган бўлиб, маъруза ва амалий машғулотлардан иборатдир. Ушбу фан Ўзбекистон тарихининг барча босқичларидаги ижтимоий-иқтисодий, сиёсий, маданий, маънавий тараққиётини, Ўзбекистонда қадимдан ҳозиргача давлатчилик жараёнлари тарихини, Ўзбекистоннинг жаҳон халқлари маданияти ва санъати ривожланишига қўшган ҳиссасини, мамлакатимиздаги тарихий обидалар, халқимиз меъморчилиги, саънати, халқимиз урф-одатлари ҳақидаги билимларни ўз ичига олади.

Ўзбекистон тарихий обидалари фанини ўқитишдан кўзланган асосий мақсад тингловчиларда мамлакатимиздаги тарихий обидалар ҳақида билимларни шакллантириш ва ёдгорликлар ҳақида тўлиқ маълумотларга эга бўлиш кўникмаларини ривожлантиришдан иборат. Дастур тингловчилардан кетма-кетлик ва оддийдан мураккабга принципи асосида тарихий обидаларни ўрганиш, оғзаки таржима кўникмалари ва малакаларига эга бўлишни талаб этади.

Ўзбекистон тарихий обидалари фанининг асосий мақсади ва вазифалари

Ўқув фанининг мақсади Ўзбекистон тарихий обидалари ҳақида билим ва кўникмаларни шакллантириш, мамлакатимиздаги тарихий ёдгорликлар билан яқиндан танишиш, тарихий ва архаик маълумотларга эга бўлиш, шунингдек, хорижий сайёҳларга Ўзбекистон тарихий ёдгорликлари ҳақида маълумотларни чет тилида тўлиқ ва аниқ етказиб бера олиш кўникма ва малакаларни ўзлаштиришдан иборат.

Ўқув фанининг вазифаси – Ватанимизни, халқимизнинг ўчмас миллий қадриятларини, миллат тарихи, урф-одатлари, миллий анъаналарини дунёга танита оладиган юқори савиядаги билимга эга бўлган мутахассисларни тайёрлаш, чет тили мутахассисларида турли миллатлар ҳамда мамлакатлар маданияти, тарихи, адабиёти, санъати ва бошқа ўзига

хосликларни қиёслаш орқали ўз тажрибаси жараёнида акс эттиришни ўз ичига олади.

Фан бўйича талабаларнинг билимига, кўникма ва малакасига қўйилган талаблар

Ўзбекистон тарихий обидалари ўқув фанини ўзлаштириш жараёнида бакалавр:

- Ўзбекистон халклари тарихий ривожланишининг асосий қонуниятлари ва босқичлари; Ўзбекистон халкларининг тарихи, манбашунослиги ва тарихнавислиги; минтақа тарихий географияси ҳақида манбалар ва илмий адабиётлар; Ўзбекистон халқлари маданияти ва тарихий маданий обидаларига оид умумий ва хусусий масалалар; Ўзбекистон халқлари маданияти тарихи ва турли босқичларда эришган ютуқларинингум умбашарий цивилизацияда тутган ўрни, хозирги ҳолати, рационал ва иррационал ғояларининг ижтимоий-сиёсий ролини ***билиши керак;***
- Ўзбекистон халкларининг жаҳон фани, маданияти ва санъати ривожланишига қўшган ҳиссаси; дунё халклари маданиятининг ўзаро алоқалари ва таъсири; қадимдан ҳозирги кунгача Ўзбекистон ҳудудида шаклланган ижтимоий-сиёсий таълимотлар, иқтисодий дунёқарашлар ҳақида ***билим ва кўникмаларга эга бўлиши керак;***
- Ўзбекстон тарихий обидаларига оид илмий ва амалий билимлардан педагогик, илмий ва амалий фаолиятда фойдаланиш, Ўзбекистон тарихий обидалари бўйича эгалланган билимлардан илмий-амалий, педагогик ва сайёҳлик соҳаси фаолиятида фойдаланиш; минтақа халқлари маданияти бўйича маълумотларни бошқа минтақаларнинг илғор маданиятлари билан солиштириш ва бу маданий-тарихий тизимнинг ўзига хос жиҳатларини билиш, улардан фойдаланиш ***малакаларига эга бўлиши керак.***

Фаннинг ўқув режадаги бошқа фанлар билан ўзаро боғлиқлиги ва услуби жиҳатдан узвий кетма-кетлиги

Ўзбекистон тарихий обидалари фани Умумкасбий фанлар блоки таркибидаги танлов фан ҳисобланиб, 2-курс талабаларига ўқув йилининг иккинчи ярим йиллигида ўқитилади. Бу фан бевосита ва билвосита таржима асослари, таржима назарияси ва амлиёти, асосий ўрганилаётган тил (корейс, хитой) тиллари фани билан бевосита боғлиқ бўлиб, талабалар мазкур дарс машғулотларда олган назарий ва амлий билимларини тарих, жўғрофия, маданиятшунослик, санъатшунослик, рассомчилик, меъморчилик фанлари бўйича назарий курсларни ўрганиш жараёнида фойдалана билишлари шарт. Мазкур фан ушбу фанлар билан алоқадорлигини ва мазмуний узвийлигини таъминлайди.

Фаннинг илм-фан ва ишлаб чиқаришдаги ўрни

Таржимашуносликнинг асосини ташкил этувчи энг муҳим омиллардан бири таржима маҳорати ҳисобланади. Ушбу фандан олинган амалий билимлар талабаларда таржимада касбий маҳорат билан боғлиқ барча

масалаларни ижобий ҳал этиш имконини беради. Таржима муаммоларини ҳал этиш таржима сифатининг юқори даражада бўлишини таъминлайди.

Фанни ўқитишда замонавий ахборот ва педагогик технологиялар

Талабаларнинг Ўзбекистон тарихий обидалари фанини ўзлаштиришлари учун ўқитишнинг илғор ва замонавий усулларидан фойдаланиш, янги ахборот коммуникацион, илғор педагогик технологияларни тадбиқ қилиш муҳим аҳамиятга эгадир. Фанни ўзлаштиришда дарслик, ўқув ва услубий қўлланмалар, тарқатма материаллар, электрон материаллар, виртуал стендлар ҳамда компютер жамланмаларидан кенг фойдаланиш назарда тутилади.

Асосий қисм

Фаннинг назарий машғулотлари мазмуни

Ўзбекистон тарихий обидалари фанининг предмети. Ўзбекистоннинг географик жойлашуви. Табиати. Флора ва фаунаси. Давлат тузилиши. Иқтисоди, транспорт коммуникациялари. Ўзбекистоннинг қадимги тарихи. Ўрта асрлар тарихи. Ўзбекистон тарихида Темурийлар даври. Тошкент шаҳрининг тарихий обидалари. Қорақалпоғистон ва Навоийнинг тарихий обидалари. Бухоронинг тарихий обидалари. Хоразмнинг тарихий обидалари. Сурхондарё ва Қашқадарёнинг тарихий обидалари. Андижон, Фарғона ва Наманган вилоятларида Мустақилликдан сўнг таъмирланган тарихий ёдгорликлар тарихи. Масжид ва мадрасаларнинг бугунги кўриниши. Самарқанднинг тарихий обидалари. Ўзбекистон халқлари маданияти тарихи музей қўриқхонаси.

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатмалар ва тавсиялар

Амалий машғулотлар семинар кўринишида ташкил этилиб, унда талабалар маъруза машғулотларида олинган билимларни қўшимча адабиёт ва ўқув қўлланмалари, Интернет саҳифалари асосида маълумотларга эга бўлишади ва мавзу материалларини мустаҳкамлайди. Семинар машғулотларида талабалар турли соҳага доир атамалар устида иш олиб бориб, уларга оид матнлар таржимаси хусусиятларини ўрганишади.

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича тавсия этиладиган маувзулар:

Ўзбекистон тарихий обидалари фанининг мақсад ва вазифалари. Ўзбекситон Республикасининг хорижий мамлакатлар билан боғлиқ халқаро муносабатлари. Тошкент шаҳрида Мустақиллик йилларида қайта таъмирланган тарихий ёдгорликлар. Самарқанд, Бухоро, Хива, Қарши шаҳарларида жойлашган тарихий обидалар тарихи, уларнинг бугунги манзараси. Амир Темур ва темурийлар даврида меъморчилик анъаналари. Афросиёб ҳаробалари.

Мустақил ишни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Талабага мустақил ишни тайёрлашда фаннинг хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда қуйидаги шакллардан фойдаланиш тавсия этилади:

– мавзулар бўйича тавсия қилинган адабиётларни мутолаа қилиб, мухтасар қайд этиб бориш;

– соҳага оид махсус янги авлод адабиётлари билан танишиш;

– педагогик ва методик янгиликлардан хабардор бўлиш;

– долзарб масалалар бўйича маъруза матнлари, илмий мақола, тезислар ҳамда монографияларни кузатиш;

– дарслик ва ўқув қўлланмалари бўйича фан боблари ва мавзуларини ўрганиш;

– маърузалар матни орқали мавзуларга оид қисмини пухта ўзлаштириш;

– махсус адабиётлар бўйича фанлар бўлимлари ёки мавзулари бўйича мустақил ишлаш;

– ўқув илмий тадқиқот ишларини бажариш билан боғлиқ бўлган фанлар бўлимлари ва мавзуларини чуқур ўрганиш;

– фаол ва муаммоли ўқитиш услубидан фойдаланишни ўзлаштириш;

– масофавий таълим тизимида фан бўйича зарурий материаллар билан яқиндан танишиб бориш;

-Ўзбекистоннинг қадимий шаҳарларидаги қадамжолар, тарихий обидалар ҳақида қўшимча маълумотлар тўплаш;

- қурилиш меъморчилик анъаналарини, услубларини тадқиқ этиш, тарихий ёдгорликларнинг тарихи ва ҳозирги кундаги мавқеи ҳақида тўлиқ маълумотга эга бўлиш мақсадида қўшимча маълумотлар тайёрлаш;

-тарихий обидалар юзасидан тақдимот, чиқишлар тайёрлаш. Белгиланган мавзуларда мустақил ёзма иш ва рефератлар тайёрлаш ва ҳимоя қилиш.

Мустақил иш мавзулари

Амир Темур мақбараси. Регистон майдони. Бибихоним масжиди мажмуаси. Шоҳи Зинда мажмуаси. Ҳазрат Ҳизр масжид мажмуаси. Ўзбекистон халқлари тарихи музейи. Имом Ал-Бухорий тарихий ёдгорлик мажмуаси. Оқсарой, Кўксарой мажмуалари. Темурийлар даврида Самарқанд. Самарқанднинг жаҳон цивилизациясига қўшган ҳиссаси. ЮНЕСКО ташкилоти: моҳияти ва вазифалари. Ўзбекистон тарихий обидаларининг ЮНЕСКО ташкилоти томонидан умумбашарий моддий ва маданий мерослар рўйхатига киритилиши.

Дастурнинг информацион-услубий таъминоти

Фанни ўзлаштиришда ҳозирда мавжуд бўлган республикада ва хорижда чоп этилган дарслик, ўқув ва услубий қўлланмалар, маъруза матнлари, тарқатма ва электрон материаллар, электрон стентлар, жадваллар ва бошқалардан фойдаланилади.

Мазкур курс бўйича ўқув жараёнини фаоллаштиришни ошириш учун курс дастури, аудиовизуал воситалар, эшитиш ва кузатиш воситалари, шунингдек, копмпьютер жамланмасини қўллаш назарда тутилади.

Фанни ўзлаштиришда танқидий фикрлаш, билиш ва ижод қилиш фаолияти, шунингдек, таълимнинг қуйидаги энг самарали технологиялари:

- таълимнинг креатив технологияси;

- таълимнинг интерактив усуллари (ақлий ҳужум, кластерларга бўлиш, “Лабиринт”, “Резюме”, “ФСМУ технологияси”, “Муаммо технологияси”, Мулоқот, фикрий алоқа алмашинув технологиялари);

- лойиҳалар усули қўлланадиган таълим технологияси;

- муаммоли таълим технологияси;

- таълимнинг ўйинга асосланган технологияси;

- шунингдек, ахборот манбалари ва манзилларидан самарали фойдаланиш;

- анъанавий ўқув ва илмий адабиётлар, меъёрий ҳужжатлар билан ишлаш;

- Интернет тармоғидан мақсадли фойдаланиш тавсия этилади.

Фойдаланиладиган асосий дарсликлар ва ўқув қўлланмалар рўйхати

Асосий дарсликлар ва ўқув қўлланмалар

1. Ўзбекистон Миллий энциклопедияси. Республика Узбекистан. Энциклопедический справочник. -Т., 2001. - 448 б.
2. Мустақил Ўзбекистон. Independent Uzbekistan. Тошкент Ислом Университети нашриёти. –Т., 2006. - 296 б.
3. Ўзбекистон Республикаси энциклопедияси. –Т.: Қомуслар Бош тахририяти, 1997.
4. Самарқанд асрлар чорраҳасида. «Samarkand at the crossroads of the centuries». -Т., 2001.
5. Пухаченкова Г. А. Темурнинг меъморий мероси. –Т., 1996. - 128 б.
6. Сувонкулов И. С. Самарқанд қадамжолари. Самарқанд, 2003. - 88 б.
7. Xodjaeva S., Sagdieva Z., Yusupov R., Zargarova M. Uzbekistan at the doorstep of the third Millennium. –Т., 1998. - 350 р.

Қўшимча адабиётлар рўйхати

1. Ахмедов Э., Сайдаминова З. Ўзбекистон Республикаси. The Republic of Uzbekistan. Қисқача маълумотнома. -Т.: Ўзбекистон. 1998, - 400 б.
2. Саломов Г. Тил ва Таржима. Тошкент, 1966. - 220 б.
3. Саломов Г. Таржима назарияси асослари. Тошкент, 1970. - 196 б.
4. Бегалиев Н. Б. Самарқанд топонимияси. Самарканд, СамДЧТИ нашр матбаа маркази. 2010. - 128 б.
5. Эргашев Ш., Бобоматов Т. ва бошқ. Жаҳон мамлакатлари. Қисқа маълумотнома. –Т.: Шарқ, 2006. – 384 б.

Интернет саҳифалари

1. www.goldenpages.uz/en/search/%FType..
2. www.pap.wikipedia.org./wiki/uzbekistan
3. www.orexca.com/monuments_samarkand
4. www.whc.unesco.org./UNESCO/Culture
5. www.traveler.uz/about_Uzbekistan/36

; Зарафшон

O’ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O’RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT CHET TILLAR INSTITUTI

“Tasdiqlayman”

Ro’yxatga olindi:	O’quv ishlari bo’yicha prorektor
№ ___________________	______________ F.Sh.Ro’ziqulov
2016 yil “___” __________	2016 yil “___” __________

O’ZBEKISTON TARIXIY OBIDALARI FANINING ISHCHI O’QUV DASTURI

(3-kurs)

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar soha
Ta’lim sohasi:	120000 – Gumanitar fanlar
Ta'lim yo’nalishlari:	5120100 –Filologiya va tillarni o’qitish (koreys tili)

Kurs: 3(6 semestr)
Umumiy o’quv soati: 52
Ma’ruza: 12
Amaliy soat: 26
Mustaqil ta’lim: 14

SAMARQAND - 2016

Ushbu ishchi o'quv dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi Samarqand davlat chet tillar instituti Ilmiy metodik kengashining 2014-yil 26 -avgustdagi 1-sonli majlis bayoni bilan tasdiqlangan namunaviy dasturga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Norqulova Sh.R.	SamDCHTI "Sharq tillari" kafedrasi o'qituvchisi**.**
Turayeva D.S..	SamDCHTI "Sharq tillari" kafedrasi o'qituvchisi**.**

Taqrizchilar:

Kang Yol

SamDCHTI "Sharq tillari" kafedrasi **o'qituvchisi.**

Fanning ishchi o'quv dasturi Samarqand Davlat Chet Tillar Instituti "Sharq tillari va adabiyoti" kafedrasining 2016 yil «26» avgustdagi 1-son majlisida muhokama etildi va fakultet kengashida muhokama uchun tavsiya etildi.

Kafedra mudiri: **Raximov A.S.**

Fanning ishchi o'quv dasturi Tarjimonlik fakul'teti Ilmiy kengashida muhorama qilindi va foydalanishga tavsiya etildi (2014 yil «26» avgustdagi 1- sonli bayonnoma).

Fakultetkengashi raisi:_____________________Odilov B.B.

Kelishildi:

O'quv-uslubiybo'limboshlig'i:______________Xoliqov M.B.

KIRISH

O’zbekiston tarixiy obidalari fani – 3 kurs bakalavr yo’nalishi talabalariga mo’ljallangan bo’lib, ma’ruza va amaliy seminarlar asosida o’tiladi. Mazkur fan tarixiy obidalar, xalqimiz me’morchiligi, sa’nati, kiyim – kechagi, mamlakatimiz urf-odatlari haqidagi bilimlarni o’z ichiga oladi.

O’zbekiston tarixiy obidalari fani talabalarda tarixiy obidalar haqida bilimlarni shakllantirish va yodgorliklar haqida ma’lumotlarni bilish ko’nikmalarini rivojlantirishdan iborat. Dastur ketma-ketlikva oddiydan murakkabga prinsipi asosida tarixiy obidalarni o’rganish, og’zaki tarjima ko’nikmalari va malakalariga ega bo’lishni talab etadi.

O’zbekiston tarixiy obidalarifanining asosiy maqsadi vavazifalari

O’quvfaniningmaqsadi – Tarixiy yodgorlik haqidagi bilimni shakllantirish, tarixiy yodgorliklar bilan tanishtirish, tarixiyva arxaik ma’lumotlar haqida bilimini oshirishga va chet eldan keladigan sayyohlarga O’zbekiston tarixiy yodgorliklari haqida ma’lumotlarni chuqur yetkazib berishni o’zichiga oladi.

O’quv fanining vazifasi – O’zbekiston tarixiy obidalari fani talabalarga vatanimizni milliy qadriyatlarimizni dunyoga tanitish, millat tarixini yetkazish, urf- odatlaridan yuqori saviyadagi bilimga ega bo’lgan tarjimonlarni tayyorlash, tarjimonlarda turli millatlar hamda, mamlakatlar madaniyati, tarixi, adabiyotiva boshqa o’ziga xosliklarni o’z tajribasi jarayonida aks ettirishni o’z ichiga oladi. Bu o’qitilayotgan fan o’z navbatida filologiya va tillarni o’qitish yo’nalishida ta’lim olayotgan mutaxassislar tayyorlashda muhim omil hisoblanadi.

Fanni o’qitish jarayonini tashkil etish va o’tkazish bo’yicha tavsiyalar

O’zbekiston tarixiy obidalari mavzusida o’ziga xos mahoratga bag’ishlangan adabiyotlar ro’yxatini tuzish va shu adabiyotlar asosida ishlash. Tarixiy obidalar haqidagi ma’lumotlarni ifoda qilib berish mahoratiga bag’ishlangan adabiyotlarni o’qib, o’z fikrini yozish. O’qilgan adabiyotlar bo’yicha tayyorlangan konspektlar, ularning mazmuni haqida rahbar va talabalarning fikrlarini muhokama qilish. Tarixiy obidalar haqida bilish kerak bo’lgan ma’lumotlar va tarjimonga qo’yiladigan talablar bo’yicha kurs ishi yoki bitiruv malakaviy ishlarini yozish.

O’zbekiston tarixiy obidalari fani mavzulari bo’yicha referatlar tayyorlash va ularning taqdimotini o’tkazish. Internet materiallari asosidafanga oid yangi ma’lumotlar to’plash va ularni amaliy mashg’ulotda muhokama qilish.

Fan bo’yicha talabalarning bilimiga, ko’nikma va malakasiga qo’yilgan talablar

O’zbekiston tarixiy obidalari 3 kurs talabalaridan ona tilidan va undan chet tiliga tarixiy obidalar, mamlakatimiz urf-odatlarihaqida nazariybilimlarniva ularfaoliyatijarayonining amaliyotda qo’llay olishnitalabetadi.

O’zbekiston tarixiy obidalari fanima’lumotlarni chet tiliga va undan ona tiliga tarjima qilish, ona tilidan olingan bilimlarni chuqurlashtirish, tarixiy obidalar haqidagi bilimlarni tasvirlash, ko’nikmalarni hosil qilish va mazkur fan bo’yicha ilmiy izlanishlar olib borish uchun kerakli bilim olishni o’zichiga oladi.

Fanning o’quv rejadagi boshqa fanlar bilan o’zaro bog’liqligi va uslubi jihatdan uzviy ketma-ketligi

O’zbekiston tarixiy obidalari fani tanlov fan hisoblanib, 3 kurs bakalavr yo’nalishi talabalariga 2 semestrda o’qitiladi. Bu fan bevosita va bilvosita tarjima asoslari, umumiy tarjima nazariyasi, asosiy o’rganilayotgan chet (koreys, xitoy) tillari fani bilan bevosita bog’liq bo’lib, ushbu darslarda talabalar olgan bilimlarini tarix, geografiya, madaniyatshunoslik, san’atshunoslik, rassomchilik, me’morchilik fanlari bo’yicha nazariy kurslarni o’rganish jarayonida foydalana bilishlari shart. Mazkur fan ushbu fanlar bilan aloqadorligini va mazmuniy uzviyligini ta’minlaydi.

Fanning ilm-fan va ishlab chiqarishdagi o'rni

Tarjimashunoslikning asosini tashkil etuvchi eng muhim omillardan biri tarjima mahorati hisoblanadi. Ushbu fandan olingan amaliy bilimlar talabalarda tarjimada mahorat bilan bog'liq barcha muammolarni ijobiy hal etish imkonini beradi. Tarjima muammolarini hal etish tarjima sifatini yuqori bo'lishini ta'minlaydi.

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

TalabalarningO'zbekistontarixiy obidalarifaninio'zlashtirishlariuchuno'qitishningilg'orva zamonaviyusullaridanfoydalanish, yangiinformatsionpedagogiktexnologiyalarnitadbiqqilishmuhim ahamiyatga egadir. Fannio'zlashtirishda darslik, o'quvva uslubiyqo'llanmalar, tarqatma materiallar, elektronmateriallar, virtualstendlarhamda kompyuterlardanfoydalaniladi.

Fan bo'yichasoatlartaqsimoti

№	Jami o'quv soati	Ma'ruza mashg'ulotlari	Amaliy mashg'ulotlar	Mustaqil ta'lim
	52	**12**	**26**	**14**

O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan mashg'ulotlarning mavzular va soatlar bo'yicha taqsimlanishi

№	Mavzular nomi	Jami soat		O'tkazilish vaqti	Pedagogik texnologiyalar
		Ma'ruza	Seminar		
1	O'zbekistonning geogafi k joylashuvi, qadimiy, o'rta asrlar va yangi tarixi	2	2	Mart	Guruh-guruh bo'lib ishlash
2	Toshkent tarixiy obidalari va muzeylari	2	2	Mart	Klaster
3	Samarqand tarixiy obidalari (Registon)	2	2	Mart	Diskussiya
4	Ismoil al Buxoriy maqbarasi	2	2	Aprel	Klaster
5	Buxoro tarixiy yodgorliklari	2	2	Aprel	Guruh-guruh bo'lib ishlash
6	Xorazm tarixiy obidalari	2	2	Aprel	Diskussiya
7	Shaxrisabz tarixiy yodgorliklari		2	Aprel	Baliq skelet
8	Samarqand tarixiy obidalari (Shohizinda)		2	May	Aqliy xujum
9	Samarqand tarixiy obidalari (Guri-Amir)		2	May	Guruh-guruh bo'lib ishlash
10	Samarqand tarixiy obidalari (Bibixonim)		2	May	Guruh-guruh bo'lib ishlash
11	Samarqand tarixiy obidalari (Oqsaroy)		2	May	Klaster
12	Samarqand tarixiy obidalari (Ulug'bek observatoriyasi)		2	Iyun	Diskussiya
13	Samarqand tarixiy obidalari (Ho'ja Doniyor maqbarasi)		2	Iyun	Klaster
	Total:	**12**	**26**		

Asosiy qism

1 Mavzu: O’zbekistonning geogafi k joylashuvi, qadimiy, o’rta asrlar va yangi tarixi

Ma’ruza 2 soat

O’zbekistonning qadimgi tarixi haqida umumiy tushuncha. Urf-odatlar va qadriyatlar. O’rta asrlarda O’zbekiston arxitekturasi. Arab bosqinchiligi va O’rta Osiyodagi hayot tarzi

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: *aqliy hujum, guruhda ishlash*

Adabiyotlar: *A- 1, 3 , 2, Q -3, 4, 5*

2 Mavzu::Toshkent tarixiy yodgorliklari va muzeylari

Ma’ruza 2 soat

Tarixiy obidalarning tarixi va ularning qurilish tizimi haqida ma’lumot. Amir Temur muzeyi haqida ma’lumot. Muzey tarixi uning yurtimizdagi o’rni va roli. Muzey eksponatlari haqida ma’lumot.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: *Bahs-munozara, aqliy hujum, guruhda ishlash*

Adabiyotlar: *A - 1, 3, 2 Q - 3, 4, 5*

3- Mavzu: Samarqand tarixiy obidalari (Registon)

Samarqand tarixi haqida umumiy tushuncha. Registon ansambli haqida ma’lumot to’plash.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, guruhda ishlash*

Adabiyotlar: *A- 4, 5, 6-, Q - 4, 5, E - 2, 3*

4- Mavzu: Ismoil al Buxoriy maqbarasi

Ma’ruza 2 soat

Al-Buxoriy hayoti va ijodi haqida ma’lumot. Al-Buxoriy maqbarasi tarixi.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: *Aqliy hujum,bahs-munozara*

Adabiyotlar: *A- 4, 5, 6-, Q - 4, 5, E - 2, 3*

5 - Mavzu:Buxoro tarixiy yodgorliklari

Ma’ruza 2 soat

Buxoro tarixi va yodgorliklari haqida ma’lumot. Qadimiy topilmalar. Buxoro arxitekturasi va qurilishi.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: *Tarjima tahlili*

Adabiyotlar: *A- 3, 2, 5-, Q - 4, 5, E - 2, 3*

6 - Mavzu:Xorazm tarixiy obidalari, Xivaning tarixiy yodgorliklari

Ma’ruza 2 soat

Xorazmdagi tarixiy obidalar va ularning tarixi. Xorazm qadimiy topilmalari.Xorazm arxitekturasi. Xiva tarixiy yodgorliklari va ularning tarixi. Xiva qadimiy topilmalari.Xiva arxitekturasi.

Qo’llaniladigan ta’lim texnologiyalari: Aqliy hujum, tarjima tahlili

Adabiyotlar *A- 4, 5, 6-, Q - 3, 5, E - 1, 3*

“O’zbekistonning tarixiy obidalari” fani ma’ruzasining kalendar tematik rejasi

№	**Mavzu**	**Soat**	O’tkazilish vaqti	Izoh
1.	O’zbekistonning geogafi k joylashuvi, qadimiy, o’rta asrlar va yangi tarixi	2	Mart 2 hafta	
2.	Toshkent tarixiy obidalari va muzeylari	2	Mart 3 hafta	
3.	Samarqand tarixiy obidalari (Registon)	2	Mart	

			4 hafta	
4.	Ismoil al Buxoriy maqbarasi	2	Aprel 1 hafta	
5	Buxoro tarixiy yodgorliklari	2	Aprel 2 hafta	
6	Xorazm tarixiy obidalari	2	Aprel 3 hafta	
	Jami:	**12**		

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatmalar va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar seminar ko'rinishida tashkil etilib, undatalabalar ma'ruza mashg'ulotlarida olingan bilimlarni qo'shimcha adabiyot vaamaliy ma'lumotlar asosida kengaytiradilar va mustahkamlaydilar. Seminar mashg'ulotlarida talabalar turli sohaga doir atamalar ustida ish olib borib, turli sohalarga oid matnlar tarjimasi xususiyatlarini o'rganadilar.

1 - Mavzu: O'zbekistonning qadimiy tarixi, o'rta asrlar va yangi tarixi. Muqaddas qadamjolari va durdona asarlari

Seminar 2 soat

O'zbekistonning qadimgi tarixi haqida umumiy tushuncha. Urf-odatlar va qadriyatlar. O'rta asrlarda O'zbekiston arxitekturasi. Arab bosqinchiligi va O'rta Osiyodagi hayot tarzi

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, guruhda ishlash*

Adabiyotlar: A - 1, 3, 2, Q - 3, 4, 5

2 - Mavzu: "Toshkent tarixiy obidalari va muzeylari"

Seminar 2soat

Tarixiy obidalarning tarixi va ularning qurilish tizimi haqida ma'lumot . Amir Temur muzeyi haqida ma'lumot. Muzey tarixi uning yurtimizdagi o'rni va roli. Muzey eksponatlari haqida ma'lumot.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Munozara, aqliy hujum, guruhda ishlash*

Adabiyotlar: *A - 1, 3, 2, Q - 3, 4, 5*

3 - Mavzu:"Samarqand tarixiy obidalari (Registon)"

Seminar 2 soat

Samarqand tarixi haqida umumiy tushuncha. Registon madrasalari haqida ma'lumot to'plash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, guruhda ishlash*

Adabiyotlar: *A - 4, 5, 6, Q - 4, 5, E- 2,3*

4 - Mavzu: "Ismoil al Buxoriy maqbarasi"

Seminar 2 soat

Al-Buxoriy hayoti va ijodi haqida ma'lumot. Al-Buxoriy maqbarasi tarixi

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari:*Aqliy hujum, bahslashuv*

Adabiyotlar: *A - 4, 5, 6, Q - 4, 5, E- 2,3*

5 - Mavzu:"Buxoro tarixiy yodgorliklari"

Seminar 2soat

Buxoro tarixi va yodgorliklari haqida ma'lumot. Qadimiy topilmalar. Buxoro arxitekturasi va qurilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *tarjima tahlili*

Adabiyotlar: *A - 1, 3, 2, Q - 3, 4, 5*

6 - Mavzu:"Xivaning tarixiy yodgorliklari"
Seminar 4 soat

Xiva tarixiy yodgorliklari va ularning tarixi. Xiva qadimiy topilmalari. Xiva arxitekturasi

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, tarjima tahlili*
Adabiyotlar: *A - 4,2,1,9-, Q - 4,5 E - 3*

7 - Mavzu: "Shaxrisabz tarixiy yodgorliklari"
Seminar 2soat

Shahrisabzdagi tarixiy yodgorliklar haqida ma'lumot. Shahrisabzdagi qadimiy topilmalar. Shahar arxitekturasi va qurilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, tarjima tahlili*
Adabiyotlar: *4,2,1,9-A, 4,5-Q, 3-E*

8 - Mavzu:"Samarqand tarixiy obidalari (Shohizinda)"
Seminar 2 soat

Shohizinda majmuasi haqida ma'lumot to'plash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, guruhda ishlash*
Adabiyotlar: *A - 4, 5, 6, Q - 4, 5, E- 2,3*

9 - Mavzu:"Samarqand tarixiy obidalari (Go'ri Amir)"
Seminar 2 soat

Samarqand tarixi haqida umumiy tushuncha. Go'ri Amir maqbarasi haqida ma'lumot to'plash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, guruhda ishlash*
Adabiyotlar: *A - 4, 5, 6, Q - 4, 5, E- 2,3*

10 - Mavzu:"Samarqand tarixiy obidalari (Bibixonim)"
Seminar 2 soat

Bibixonim maqbarasi haqida ma'lumot to'plash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, guruhda ishlash*
Adabiyotlar: *A - 4, 5, 6, Q - 4, 5, E- 2,3*

11 - Mavzu:"Samarqand tarixiy obidalari (Oqsaroy)"
Seminar 2 soat

. Oqsaaroy madrasalari haqida ma'lumot to'plash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, guruhda ishlash*
Adabiyotlar: *A - 4, 5, 6, Q - 4, 5, E- 2,3*

12 - Mavzu:"Samarqand tarixiy obidalari (Ulug'bek observatoriyasi)"
Seminar 2 soat

Ulug'bek observatoriyasi haqida ma'lumot to'plash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, guruhda ishlash*
Adabiyotlar: *A - 4, 5, 6, Q - 4, 5, E- 2,3*

13 - Mavzu:"Samarqand tarixiy obidalari (Xo'ja Doniyor)
Seminar 2 soat

Xo'ja Doniyor maqbarasi haqida ma'lumot to'plash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, guruhda ishlash*
Adabiyotlar: *A - 4, 5, 6, Q - 4, 5, E- 2,3*

“O’zbekistonning tarixiy obidalari” fanidan amaliy mashg’ulotlarining kalendar tematik rejasi

T/R	Mavzu	Soat	O’tkazilish vaqti	Izoh
1.	O’zbekistonning geogafi k joylashuvi, qadimiy, o’rta asrlar va yangi tarixi.Muqaddas qadamjolari va durdona asarlari	2	Mart	
2.	Toshkent tarixiy obidalari va muzeylari	2	Mart	
3.	Samarqand tarixiy obidalari (Registon)	2	Mart	
4.	Ismoil al Buxoriy maqbarasi	2	Aprel	
5	Buxoro tarixiy yodgorliklari	2	Aprel	
6	Xiva tarixiy obidalari	2	Aprel	
7	Shaxrisabz tarixiy yodgorliklari	2	Aprel	
8	Samarqand tarixiy obidalari (Shohizinda)	2	May	
9	Samarqand tarixiy obidalari (Guri-Amir)	2	May	
10	Samarqand tarixiy obidalari (Bibixonim)	2	May	
11	Samarqand tarixiy obidalari (Oqsaroy)	2	May	
12	Samarqand tarixiy obidalari (Ulug’bek observatoriyasi)	2	Iyun	
13	Samarqand tarixiy obidalari (Ho’ja Doniyor maqbarasi)	2	Iyun	
	Jami:	**20**		

Mustaqil ishni tashkil etishning shakli va mazmuni

O’zbekiston Respublikasi shaharlaridagi tarixiy obidalar haqida qo’shimcha ma’lumotlar to’plash. Qurilish arxitektura uslublarini o’rganish, obidalarning tarixi va hozirgi kundagi mavqei haqida ma’lumotga ega bo’lish uchun ular haqida qo’shimcha ma’lumotlar to’plash. Tarixiy obidalar yuzasidan taqdimot chiqishlar tayyorlash.Turli mustaqil yozma ish va referatlar tayyorlash va himoya qilish.

Mustaqil ta’lim

#	Mavzu	Soat	O’tkazilish vaqti	Mustaqil ta’lim mazmuni	Topshiriq turi	Izoh
1	O’zbekistonning qadimiy tarixi	2	Mart 2 hafta	Ma’lumotni mustahkamlash	Presentasiya	
2	Toshkent tarixiy obidalari va muzeylari	2	Mart 4 hafta	Ma’lumotni mustahkamlash	Referat	
3	Samarqand tarixiy obidalari (barcha yodgorliklar)	4	Aprel 2 hafta	Ma’lumotni mustahkamlash	Presentasiya va referat	
4	Buxoro tarixiy yodgorliklari	2	Aprel 4 hafta	Ma’lumotni mustahkamlash	Referat	
5	Xorazm tarixiy yodgorliklari	2	May 2 hafta	Ma’lumotni mustahkamlash	Presentasiya	

6	Shahrisabz tarixiy yodgorliklari	2	May 4 hafta	Ma'lumotni mustahkamlash	Referat	
Jami:		**14**				

Dasturning informasion-uslubiy ta'minoti

Mazkur fanni o'qitish jarayonida ta'limning zamonaviy usullari, pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari qo'llanilishi nazarda tutilgan. Jumladan: kompyuter yordamida slaydlar yaratib proyektor yordamida namoyish etib berish, radio va televideniye imkoniyatlarida foydalanish, telefon imkoniyatlaridan foydalanish, internet orqali to'g'ridan-to'g'ri terminlarni topib izohini talabalarga tushuntirib berish imkoniyatlarini qilish. Terminlar qo'llanilgan turli ko'rgazmali qurollar.

TALABALAR BILIMINI REYTING TIZIMI ASOSIDA
BAHOLASH MEZONI

Fan bo'yicha reyting jadvallari, nazorat turi, shakli, soni hamda har bir nazoratga ajratilgan maksimal ball, shuningdek joriy va yakuniy nazoratlarining saralash ballari haqidagi ma'lumotlar fan bo'yicha birinchi mashg'ulotda talabalarga ye'lon qilinadi.

Fan bo'yicha talabalarning bilim saviyasi va o'zlashtirish darajasining Davlat ta'lim standartlariga muvofiqligini ta'minlash uchun quyidagi nazorat turlari o'tkaziladi:

- **joriy nazorat (JN)** - talabaning fan mavzulari bo'yicha bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baholash usuli. Joriy nazorat fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda amaliy mashg'ulotlarda og'zaki so'rov, test o'tkazish, suhbat, nazorat ishi, kollekvium, uy vazifalarini tekshirish va shu kabi boshqa shakllarda o'tkazilishi mumkin;
- **Oraliq nazorat** – semestr davomida o'quv dasturining tegishli (fanning bir necha mavzularini o'z ichiga olgan) bo'limi tugallangandan keyin talabaning bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baholash usuli. Oraliq nazoratning soni (bir semestrda ikki martadan ko'p o'tkazilmasligi lozim) va shakli (yozma, og'zaki, test va hokazo) o'quv faniga ajratilgan umumiy soatlar hajmidan kelib chiqqan holda belgilanadi;
- **yakuniy nazorat (YaN)** - semestr yakunida muayyan fan bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni talabalar tomonidan o'zlashtirish darajasini baholash usuli. Yakuniy nazorat asosan tayanch tushuncha va iboralarga asoslangan "og'zaki" shaklida o'tkaziladi.

Oliy ta'lim muassasasi rahbarining buyrug'i bilan ichki nazorat va monitoring bo'limi rahbarligida tuzilgan komissiya ishtirokida **YaN** ni o'tkazish jarayoni muntazam ravishda o'rganib boriladi va uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda, **YaN** natijalari bekor qilinishi mumkin. Bunday hollarda **YaN** qayta o'tkaziladi.

Talabaning bilim saviyasi, ko'nikma va malakalarini nazorat qilishning reyting tizimi asosida talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish darajasi ballar orqali ifodalanadi.

Talabalarning semestr davomidagi o'zlashtirish ko'rsatkichi 100 ballik tizimda baholanadi.

Ushbu 100 ball baholash turlari bo'yicha quyidagicha taqsimlanadi:

Ya.N.-3O ball, qolgan 70 ball esa - JNga 40 ball, ONga 30 ball qilib taqsimlanadi.

Ball	Baho	Talabalarning bilim darajasi
86-100	A'lo	*Xulosa va qaror qabul qilish, ijodiy fikrlay olish, mustaqil mushohada yurita olish, olgan bilimlarini amalda qo'llay olish,*

		mohiyatini tushuntirish, bilish, aytib berish, tasavvurga ega bo'lish.
71-85	Yaxshi	*mustaqil mushohada yurita olish, olgan bilimlarini amalda qo'llay olish, mohiyatini tushuntirish, bilish, aytib berish, tasavvurga ega bo'lish.*
55-70	Qoniqarli	*mohiyatini tushuntirish, bilish, aytib berish, tasavvurga ega bo'lish.*
0-54	Qonqarsiz	*Aniq tasavvurga ega bo'lmaslik, bilmaslik.*

(*Izoh:* Talabaning o'quv fani bo'yicha mustaqil ishiga umumiy ballning 20 balini ajratish tavsiya etiladi. Bu 20 ball JNga kiritiladi.)

TALABALAR **ORALIQ / YAKUNIY NAZORAT**DAN TO'PLAYDIGAN BALLARNING BAHOLASH M E Z O N L A R I

№	**N a z o r a t k o' r s a t k i ch l a r i**	**ON/YaN ballari**	
		Maks.ball	**ON-1**
1.	Talabaning ma'lumotni idrok qila olish saviyasi	8 ball	8 ball
2.	Talabaning ma'lumotni tahlil qila olish saviyasi	7 ball	7 ball
3.	Talabaning ma'lumotni tarjima qila olish saviyasi	15 ball	15 ball
4.	**Jami ON /YaN ballari :**	**30 ball**	**30 ball**

Oraliq / yakuniy nazoratni baholash texnologiyasi:

№	**Baholash shakli**	**Maksimal ball**	**5 baho**	**4 baho**	**3 baho**	**2 baho**
1.	Talabaning ma'lumotni idrok qila olish saviyasi	8 ball	8-7 Ball	6 ball	5 Ball	4-1 Ball
2.	Talabaning ma'lumotni tahlil qila olishsaviyasi	7 ball	7-6 Ball	5 ball	4 Ball	3-1 Ball
3.	Talabaning ma'lumotni tarjima qila olish saviyasi	15 ball	15-13 Ball	12-11 ball	10-8 Ball	7-1 Ball
	Jami:	**30 ball**	**30-26 Ball**	**25-22ball**	**21-17ball**	**16-1ball**

Nazorat turlari	*Ajratilgan maksimal ball*	*"a'lo " Baho*	*"yaxshi" baho*	*"qoniqarli" baho*	*"qoniqarsiz" Baho*
Joriy nazorat -1	20 ball	20-18 ball	17-15 ball	14-11 ball	10-1 ball

Joriy nazorat – 2	20 ball	20-18 ball	17-15 ball	14-11 ball	10-1 ball
Oraliq nazorat	30 ball	30-26 ball	25-22 ball	21-17 ball	16-1 ball
Yakuniy nazorat	30 ball	30-26 ball	25-22 ball	21-17 ball	16-1 ball

O'ZBEKISTON TARIXIY OBIDALARI FANIDAN TALABALAR BILIMINI BAHOLASHNING TEXNOLOGIK XARITASI

O'quv shakli : **kunduzgi**
Kurs : **III(bakalavr)**
Ma'ruza : **12 soat**
Amaliy mashg'ulot : -
Seminar: **26 soat**
Mustaqil ta'lim: 14 soat

VI semester															
№	Mashg'ulotlar-ning tartib raqami	O'quv yuklamalari				Baholash turi	Baholash shakli	Ball						Reyting nazorat-larining muddati
		Ma'ruza	Nazoratlarga ajratilgan amaliy soat	Mustaqil ta'lim	Jami:			Yuqori ball	Amaliy	Mustaqil	Saralash ball	Amaliy	Mustaqil	
1	1-12	12	12	8	32	JB1+ MB	Og'zaki	20	10	14	11	6	5	Aprel (2 hafta)
2	13-26	--	14	6	20	JB2+MB	Og'zaki	20	10	12	11	5	6	May (3 hafta)
3	1-12	12	12	8	32	OB	Yozma	30			17			May (4 hafta)
4	**1-26**	12	**26**	**14**	**52**	**YaB**	Yozma+ Og'zaki	30			17			Iyun (2 hafta)

Tuzuvchi: **Norqulova Sh.R.**

Ushbu texnologik xarita SamDChTI "Osiyo mamlakatlari tillari" kafedrasida 2014 yil 26 avgust (Bayonnoma № 1) muhokama qilingan va tasdiqlangan.

Kafedra mudiri: **Raximov A.S.**

ASOSIY ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. «Uzbekiston Milliy entsiklopediyasi» RespublikaUzbekistan. Ensiklopedicheskiy spravochnik. Toshkent 2001. 448 b.
2. Mustaqil O'zbekiston. Toshkent Islom Universiteti. 2006. 296 b.
3. O'zbekiston Respublikasi Ensiklopediyasi. Toshkent. 1997. «Qomuslar Boshtaxririyati»
4. Samarqand asrlar chorrahasida. T. 2001
5. Temurning me'moriy merosi. Puxachenkova G. A. 1996. Toshkent. 128 b.
6. SuvonqulovI. Samarqand qadamjolari. Samarkand 2003.88 bet.

QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. "사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월
2. 그림으로 이해하는 한국어 문형 표현-지하철이 고장 나서 늦었어요", 대한민국,서울, 커뮤니케이션북스,2006,194p.

3. “한국어 기본 문형”, 2000 년 1 월 15 일.SAMJI BOOKS,270p.
4. “GEM 한노 사전”, 초판 3 쇄 발행/2001 년 10 월 20 일 (주)진명출판사,754p.
5. “국민학교 – 새 국어사전”, 동아 출판사 편집국, 832p.

INTERNET SAYTLAR

1. www.goldenpages.uz/en/search/%FType..
2. www.pap.wikipedia.org./wiki/uzbekistan
3. www.orexca.com/monuments/
4. www.whc.unesco.org./UNESCO/Culture
5. http://www.kyohak.co.kr
6. http://www.jinmyong.com

“O’ZBEKISTON TARIXIY OBIDALARI” FANNING TAYANCH KONSPEKTI
KONSPEKT 1

O’zbekistonning geogafik joylashuvi, qadimiy, o’rta asrlar va yangi tarixi

Ma’ruza rejasi:

1. 민족 형성 및 몽골의 지배
2. 티무르제국[帖木兒(첩목아)] 시대
3. 제정러시아 시대
4. 소련(蘇聯) 시대
5. 우즈베키스탄공화국 시대

Tayanch iboralar: 몽골의 지배, 티무르제국, 제정러시아 시대, 소련(蘇聯) 시대, . 우즈베키스탄공화국 시대, 인구, 킵차크, 대통령

Foydalaniladigan adabiyotlar:

1. «Uzbekiston Milliy entsiklopediyasi» RespublikaUzbekistan. Ensiklopedicheskiy spravochnik. Toshkent 2001. 448 b.
2. 사마르칸드” – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월
3. www.orexca.com/monuments/
4. www.pap.wikipedia.org./wiki/uzbekistan

우즈베키스탄의 역사

1. 민족 형성 및 몽골의 지배
2. 티무르제국[帖木兒(첩목아)] 시대
3. 제정러시아 시대
4. 소련(蘇聯) 시대
5. 우즈베키스탄공화국 시대

우즈베키스탄의 정식 국명은 우즈베키스탄공화국 (Republic of Uzbekistan) 이다. 우즈베키스탄 국토의 총 면적은 44 만 7,400 ㎢ 로 한반도의 약 2 배 크기다. 행정구역은 12 개의 주와 1 개의 자치공화국, 1 개의 특별시로 나뉘며, 총 인구는 3,018 만 명이다. 우즈베키스탄의 수도는 타슈켄트(Toshkent)로 수도의 인구는 약 250 만 명이다. 기후는 고온건조한 사막성 기후를 보인다.

우즈베키스탄인들은 우즈베크어를 공용어로 사용하며, 러시아어도 통용된다. 민족은 우즈베크인(71.4%), 러시아인(6.3%), 타지크인(4.7%), 카자흐인(3.9%), 유태인(0.3%), 고려인(0.9%, 약 17 만 5 천 명) 등으로 구성되어 있으며, 종교는 수니파 이슬람교(70%), 시아파 이슬람교(20%), 그리스 정교(9%) 등의 구성을 보인다. 헌법상 정치와 종교는 분리되어 있다.

정부형태는 대통령 중심제로 대통령의 임기는 7 년이다. 이슬람 카리모프(Islam Karimov) 대통령은 2000 년 1 월 5 년 임기로 재선되었으며 2002 년 1 월 임기를 7 년으로 연장하였다. 카리모프 대통령은 2007 년 12 월 23 일 대선에서 88.1%를 득표하여 7 년 임기로 재선되었고 현재 우즈베키스탄 대통령으로 재임 중이다.

우즈베키스탄의 의회는 2004 년 12 월 단원제를 양원제로 전환한 이후 상·하 양원제를 채택하고 있다. 상원 100 석, 하원 150 석으로 임기는 각 5 년이다.

우즈베키스탄의 국내총생산(GDP, Gross Domestic Product)은 US$ 564 억, 1 인당 국민소득 1,040 달러, 경제성장률 8.0%, 물가상승률 8.2%, 실업률 1.1%를 각각 기록했으며, 총 교역액은 190 억 7 천만 달러(수출 115 억 7 천만 달러, 수입 75 억 달러)를 기록하였다. 화폐단위는 우즈베키스탄 숨(UZS)을 사용하고, 환율은 1 미국달러=1,511 숨(UZS) 수준이다(2010 년 1 월 현재).

우즈베키스탄의 군사력은 총 5 만 5,000 명(지상군 4 만 명, 공군 1 만 5,000 명)이다.

국명	우즈베키스탄공화국(Republic of Uzbekistan(영어), O‘zbekiston Respublikasi(우즈베크어))
위치	중앙아시아 중부
면적	447,400 ㎢(한반도의 약 2 배)
민족	우즈베크인(71.4%), 러시아인(6.3%), 타지크인(4.7%), 카자흐인(3.9%), 유태인(0.3%), 고려인(0.9%, 약 17 만 5 천 명)
언어	우즈베크어, 러시아어
기후	고온건조한 사막성기후
인구	3,018 만 명
수도	타슈켄트(Toshkent)(인구 약 250 만 명)
국가형태	공화제
정부형태	대통령 중심제(임기 5 년)
의회	상·하 양원제(상원 100 석, 하원 150 석: 임기 각 5 년)
종교	수니파 이슬람교(70%), 시아파 이슬람교(20%), 그리스 정교(9%)
교육	의무교육 9 년. (높은 교육수준을 보임)
국내총생산(GDP)	US$ 564 억
화폐단위	Uzbekistani Soum (UZS)

1. 민족 형성 및 몽골의 지배

우즈베키스탄에는 구석기시대부터 문명이 존재하였으며, BC 6 세기에는 페르시아가, BC 4 세기에는 알렉산더 대왕이 점령한 바 있다. AD 6C 중엽에는 돌궐(突厥) 제국 성립 후 돌궐족이 본격적으로 지배하던 곳이기도 하다. 그 이후 사라센(Saracen) 제국과 당나라 간 탈라스 전투(751 년)에서 사라센군이 승리함으로써 이슬람권에 편입되었다.

13 세기에는 몽골의 지배를 받았으며, 14 세기 몽골계 유목민과 투르크계 민족을 주류로 이란계 민족과 혼혈로 '우즈베크 민족'을 구성하고 중앙아시아 일대에 봉건제국을 형성하였다. '우즈베크'는 15 세기 말 칭기즈칸(Chingiz Khan)의 후손인 투르크(Turks)계 장군 압알 하일칸이 킵차크(Kipchak) 초원에 유목 국가를 건설하고 그의 일족과 그를 따르는 집단을 '우즈베크(Uzbek)'라고 부르게 된 데부터 시작되었으며, '우즈'는 자기자신, 핵, 중심을 의미하고, '베크'는 부족장을 의미한다.

2. 티무르제국[帖木兒(첩목아)] 시대

1369 년 티무르(Timur)가 티무르제국을 건설하고[수도는 사마르칸트(Samarqand)] 일 한(khan)국, 킵차크 한국을 정복하고, 이란-중앙아시아 대륙을 통일하여 이슬람문명을 발흥시켰다. 이후 아랄해에서 세력을 확장한 우즈베크 샤이반 칸은 1500 년 사마르칸트를 침공하였고, 1507 년 티무르제국을 멸망시켰다. 이로써 티무르제국은 이란의 사파비왕조(Safavid dynasty), 중앙아시아의 부하라(Bukhara), 히바(Khiva), 코칸트(Qo'qon) 한(khan)국으로 분리되었다.

3. 제정러시아 시대

16 세기 러시아의 이반 4 세는 아스트라 한국을 정복한 이후 중앙아시아 진출을 본격화하였으며, 우즈베키스탄은 19 세기 제정러시아에 병합(1865 년~1876 년)되었으며, 러시아 알렉산더 2 세는 코칸트(1875 년), 부하라(1873 년), 히바(1873 년) 등을 정복하였다. 1877 년에는 제정러시아 통치에 반대하여 독립운동을 전개했으나 실패로 끝나고 말았으며, 1897 년 제정러시아는 철도부설, 면화수탈 등의 식민지 정책으로 우즈베키스탄 농민의 몰락과 빈민화를 초래하였다.

4.소련(蘇聯) 시대

1917 년 10 월에 발생한 러시아 혁명을 틈타 타슈켄트(Toshkent)에 자치 정부를 수립한 후, 1918 년 2 월 '투르키스탄 자치공화국'을 수립했으나 볼셰비키(Bol'sheviki) 혁명정부에 의해 해체되었다. 1924 년 소련이 중앙아시아 소비에트공화국을 민족 단위 국가로 재편하여 소련에 편입시키면서 우즈베키스탄공화국이 설립되었다. 이때 우즈베키스탄, 타지키스탄, 카자흐스탄, 키르기스스탄, 투르크메니스탄공화국이 동시에 설립되었다. 1936 년에는 카라칼파크(Karakalpak) 자치 공화국이 통합되었고, 1990 년 3 월에는 대통령제가 도입되면서 이슬람 카리모프(Islam Karimov) 대통령이 선출되었다.

5. 우즈베키스탄공화국 시대

우즈베키스탄은 1991 년 8 월 31 일 구소련으로부터 독립을 선언(1991 년 9 월 1 일 독립기념일)한 이후, 1991 년 12 월 25 일 소련이 붕괴되자 '이슬람 카리모프(Islam Karimov)' 우즈베키스탄 공산당 제 1 서기를 대통령으로 직선 선출하였다(1991 년 12 월 29 일). 카리모프 대통령은 2 회의 개헌과 임기 연장 국민투표(1995 년 3 월, 99.6% 지지), 재선(2000 년 1 월, 91.9% 지지)을 통해 장기 집권에 성공하였으며, 2002 년 1 월에는 대통령의 임기를 5 년에서 7 년으로 연장하고, 2005 년 1 월 국회에 양원제를 도입하여 상·하원을 구성하였다. 2007 년 12 월에는 다시 대통령에 재선(7 년 임기, 88.1% 지지)되어 2011 년 현재 우즈베키스탄 대통령으로 재임 중이다.

O'zbekiston Respublikasi O'zbekiston Respublikasi

Shior: Kuch adolatdadir	
Madhiya: Serquyosh, hur o‘lkam...	
Poytaxt	Toshkent
Rasmiy til(lar)	o‘zbekcha, qoraqalpoqcha
Hukumat • Prezident • Bosh vazir	*Prezidentlik Respublika* Islom Karimov Shavkat Mirziyoyev
Mustaqillik • E’lon qilingan • Tan olingan	Sovet Ittifoqidan 1-sentabr 1991-yil 8-dekabr 1991-yil
Maydon • Butun • Suv (%)	 448 978 km² (56-) 4,9
Aholi • 2013 ro‘yxat • Zichlik	 30 183 400[1][2] (41- o‘rin) 61,4/km²
YaIM (XQT) • Butun • Jon boshiga	2014- yil ro‘yxati $123,577 mlrd.[3] (-) $4 037
Pul birligi	O‘zbek so‘mi (UZS)
Vaqt Mintaqasi • Yoz (DST)	(UTC+5) (UTC+6)
Qisqartma	UZ, UZB
Internet domen	.uz
Telefon prefiksi	+998

Geografiya

O‘zbekistonning umumiy chegarasi 6221 kilometrga, g‘arbiy chekkasidan sharqigacha 1,425 kilometrga, shimolidan janubigacha esa 925 kilometrga cho‘zilgan. U g‘arbdan va shimoldan Qozog‘iston (chegara uzunligi 2203 km.) bilan, sharqdan Qirg‘iziston (chegara uzunligi 1099 km.) va Tojikiston (chegara uzunligi 1161 km.) bilan, janubdan esa Turkmaniston (chegara uzunligi 1621 km.) va Afg‘oniston (chegara uzunligi 137 km.) bilan chegaradosh.

Aholi piramidasi (2013-yilgi ma’lumot)

O‘zbekiston aholisi ↗30,492,800 kishini tashkil qiladi (2014-yil, yil boshiga). Aholining aksariyat qismi (81,7 %[4] dan ko‘prog‘i — 24,15 mln.kishi) o‘zbeklardan iborat. Ayniqsa Andijon viloyati aholisida o‘zbeklar hissasi juda katta. Har biri 3 milliondan oshiqroq ruslar, qozoqlar, tojiklar; 2,5 millionlik tatarlar, qirg‘izlar, qoraqalpoqlardan tashqari forslar (200 ming), koreyslar (200 ming), ukrainlar (150 ming), turkmanlar (150

ming),ermanilar (100 ming), arablar va lo‘lilar (500 ming) va boshqalar. Aholining 36 % shaharlarda va 64 % — qishloqlarda istiqomat qiladi.

Aholining asosiy qismi — o‘zbeklar bo‘lib, ular aholining 81,7 %[4] ni tashkil qiladi. O‘zbekiston ko‘p millatli respublika bo‘lib, 130 ga yaqin millat va elatlarning vakillari istiqomat qilishadi.

Markaziy Osiyodagi boshqa davlatlar singari O‘zbekiston Respublikasining ham aholisi nisbatan „yosh“ bo‘lib, uning katta qismi mehnatga layoqatli yoshdadir. Aholi umumiy miqdorining 39 %ini mehnatga layoqatli davrgacha bo‘lgan yoshlar, 54 %i mehnatga layoqatli va 7 % mehnatga layoqatli davrdan katta yoshlilar tashkil etadi.[6]

Etnik tarkibi

Ma’lumot 2000-yilga tegishli:

Millat	**Soni**
O‘zbeklar	22 mln. 959 ming kishi (Jami aholining 78 %)
Ruslar	1 mln. 199 ming kishi
Tojiklar	1 mln. 166 ming kishi
Qozoqlar	990 ming kishi
Qoraqalpoqlar	504 ming kishi
Tatarlar	324 ming kishi (boshqa ma’lumatlorga ko‘ra — 700 mingga yaqin)
Qirg‘izlar	232 ming kishi
Koreyslar	164 ming kishi
Turkmanlar	152 ming kishi
Ukrainlar	105 ming kishi
Armanlar	42 ming kishi
Ozarbayjonlar	36 ming kishi
Forslar	30 ming atrofida
Uyg‘urlar	20 ming atrofida
Beloruslar	20 ming atrofida
Qrim tatarlari	10 ming atrofida (boshqa ma’lumatlorga ko‘ra — 90 mingga yaqin)
Yahudiylar	taxminan 20 — 30 ming kish
Turklar	10 ming atrofida
Olmonlar	7.9 ming kishi
Yunonlar	10 mingdan ozroq

Madaniyat

O‘zbekiston fuqarosi pasport orqali aniqlanadi. Qadimdan O‘zbekiston yeri O‘rta Osiyoda madaniyat o‘chog‘i bo‘lib kelgan. Bu yurtdan chiqqan olim va shoirlar butun dunyoni qoyil qoldirgan. Hozir ham davlat tomonidan yaratib berilgan keng imkoniyatlar natijasida O‘zbekistonda madaniyat va san’at sohasi rivojlanmoqda. O‘zbek kinolari xalqaro kinofestivallarning g‘olibi bo‘lmoqda. O‘zbekistonda ayniqsa qo‘shiqchilik san’ati keng rivojlangan. O‘zbek primadonnasi nomini olgan Yulduz

Usmonovani nafaqat O‘rta Osiyoda, balki butun dunyo bo‘ylab muxlislarini topish mumkin. Shu qatorga yana Ozodbek Nazarbekov larni qo‘shish mumkin.

Din

Aholining ko‘pchilik qismi Islom dinining Hanafiya (sunniylar) mazhabidagi musulmonlardir, aholining bir qismi Islom dinining Shia mazhabiga e’tiqod qilishadi. Bundan tashqari mamlakatda xristian dinining provoslavlar, katoliklar, protestantlar, lyuteryanlar, Arman Apostol Cherkovi, Yahova Shohidlari, Baptistlar, Yettinchi Kun Adventistlari, Koreys Xristianlari va boshqa mazhablari ham bor. Yahudiylik, Buddistlik, Krishnaitlar, Baxailar va boshqa dinlar ham O‘zbekistonda mavjud.

- 88,4 %--Islom (Hanafiylar, Sunniylar - 87,1%) va (Shialar - 1,3 %)
- 4,8 %-- Xristian (Pravoslavlar)
- 2,4 %-- Xristian (Katoliklar, Protestantlar, Lyuteryanlar va boshqa xristian mazhablari)
- 0,8 %-- Yahudiylar
- 4,2 %-- Boshqa Dinlar

Ta’lim

O‘zbekiston Respublikasi ijtimoiy taraqqiyoti sohasida ustuvor deb e’lon qilinadi. Jinsi, tili, yoshi, irqiy, milliy mansubligi, e’tiqodi, dinga munosabati, ijtimoiy kelib chiqishi, hizmat turi, ijtimoiy mavqei, turar joyi, O‘zbekiston Respublikasi hududida qancha vaqt yashayotganligidan qat’iy nazar, har kimga bilim olishda teng huquqlar kafolatlanadi. Boshqa davlatlarning fuqarolari O‘zbekiston Respublikasida halqaro shartnomalarga muvofiq bilim olish huquqiga ega. Respublikada istiqomat qilayotgan fuqaroligi bo‘lmagan shahslar bilim olishda O‘zbekiston Respublikasi fuqarolari bilan teng huquqlarga ega.

Milliy bayramlar

1992-yil 2-iyulda Oliy Majlis qaroriga binoan ushbu kunlar bayram va dam olish kunlari deb e’lon qilingan:

- 1 Yanvar — „Yangi Yil Bayrami“
- 14 Yanvar — „Vatan Himoyachilari kuni“
- 8 Mart — „Xalqaro Xotin-Qizlar kuni“
- 21 Mart — „Navro‘z Bayrami“
- 9 May — „Xotira va Qadrlash kuni“
- 1 Sentyabr — „Mustaqillik kuni“
- 1 Oktyabr — „O‘qituvchi va Murabbiylar kuni“
- 8 Dekabr — „Konstitutsiya kuni“
- 31 Dekabr — „Yangi~Yil rasman“
- * Ramazon Hayit (Iyd-al-Fitr) bayrami
- Qurbon Hayit (Iyd-al-Adha) bayrami

Xalqaro Munosabatlar

O‘zbekiston 37 ta xalqaro tashkilotlar a’zosi [1]. Quyidagi tashkilotlar O‘zbekistonda o‘z vakolatxonalariga ega:

- BMT

- Narkotiklar nazorati va jinoyatchilikning oldini olish bo‘yicha BMT dasturining Markaziy Osiyodagi mintaqaviy vakolatxonasi
- BMTning milliyxalqlar Fondi
- Qochoqlar bo‘yicha BMTning Oliy Komissariat boshqarmasi
- BMTning bolalar fondi vakolatxonasi — UNICEF
- BMTning ta’lim, fan va madaniyat masalalari bo‘yicha vakolatxonasi
- Butunjahon sog‘liqni saqlash tashkilotining vakolatxonasi JSST/WHO
- Yevropada xavfsizlik va hamkorlik Tashkiloti- EXHT /OSCE
- Xalqaro qizil xoch qo‘mitasining vakolatxonasi — ICRC
- Xalqaro qizil xoch va qizil yarim oy jamiyatlari federatsiyasining vakolatxonasi — Red Cross

Xalqaro moliyaviy tashkilotlar:

- Jahon banki vakolatxonasi — JB/World Bank
- Xalqaro valyuta fondi vakolatxonasi — HVH/IMF
- Evropa Tiklanish va Taraqqiyot Banki vakolatxonasi
- Xalqaro Moliya korporatsiyasi vakolatxonasi
- Osiyo taraqqiyot banki vakolatxonasi

Viloyatlar

Bo‘linishi	**Markazi**	**Maydoni (kv.km)**	**Aholisi**	**Raqam**
Andijon viloyati	Andijon	4,200	2,805,000	2
Buxoro viloyati	Buxoro	39,400	1,384,700	3
Farg‘ona viloyati	Farg‘ona	6,800	3.096.000	4
Jizzax viloyati	Jizzax	20,500	910,500	5
Xorazm viloyati	Urganch	6,300	1,200,000	13
Namangan viloyati	Namangan	7,900	2.213.200	6
Navoiy viloyati	Navoiy shahri	110,800	767,500	7
Qashqadaryo viloyati	Qarshi	28,400	2,029,000	8
Qoraqalpog‘iston Respublikasi	Nukus	160,000	1,200,000	14
Samarqand viloyati	Samarqand	16,400	3,144,800	9
Sirdaryo viloyati	Guliston	5,100	648,100	10
Surxondaryo viloyati	Termiz	20,800	1,676,000	11
Toshkent shahri	Toshkent shahri	3,338	2,340,900	1
Toshkent viloyati	Toshkent shahri	15,300	4,450,000	12

Tabiiy resurslar

O‘zbekiston Respublikasida juda katta ishlab chiqarish va mineral xom-ashyo boyligi, noyob qishloq xo‘jaligi xom-ashyosi, qayta ishlash jarayonida olinadigan juda katta yarim fabrikatlar, boy tabiiy resurslar, ravnaq topgan infratuzilma bor.

Foydali qazilmalar razvedkasining zamonaviy darajasi juda boy nodir, rangli va noyob metall konlarini, organik yonilg'ining barcha turlari — neft, tabiiy gaz, gaz kondensati, qo'ng'ir va yarim kokslanadigan ko'mir, yonuvchi slaneslar, uran, qurilish materiallari uchun xom ashyoning ko'p turlarini o'zlashtirish bilan bog'liqdir.

O'zbekiston hududida 100 xildan ortiq mineral xom ashyolarning keng tarmog'i aniqlangan bo'lib, hozir ularning 60 dan ortig'i xalq xo'jaligining tarmoqlarida ishlatilmoqda.

Oltin, uran, mis, tabiy gaz, volfram, kaliy tuzlari, fosforit, kaolin singari foydali qazilmalarning tasdiqlangan zahiralariga ko'ra O'zbekiston MDH emas, butun jahonda yetakchi o'rinni egallaydi.

Masalan, oltin zahiralari bo'yicha respublika jahonda to'rtinchi o'rinda, uni qazib olish bo'yicha oltinchi o'rinda, mis zahiralar bo'yicha 10-11 o'rinda, uran bo'yicha yettinchi-sakkizinchi o'rinda, uni qazib olish bo'yicha 11-12 o'rinda turibdi.

Mavjud bo'lgan mineral xom-ashyo zahiralarining aksariyati hozir ishlab turgan kon qazish komplyekslarini istiqboldagi uzoq muddat mobaynida xom-ashyo bilan ta'minlaydi, ayni vaqtda, oltin, uran mis, qo'rg'oshin, kumush, litiy, fosforitlar, kaliy tuzlari, dala shpati, vollastonit, agrokimyo ma'danlari va shu kabi juda muhim foydali qazilmalarni qazib olishni tashkil etish, quvvatlarni ko'paytirishga imkon beradi.

KONSPEKT 2

Toshkent tarixiy obidalari va muzeylari

Ma'ruza rejasi:

1. 타슈켄트 도시 유적
2. 우즈베키스탄 국립 역사박물관
3. 타슈켄트의 메드레세
4. 타슈켄트 TV 탑

Tayanch iboralar: 아미르 티무르, 박물관쿠켈다쉬 메드레세, 교류, 서역, 동남부, 유물, 수공업- , 번영, 계곡, 뭇, 성지다, 고유-설립하다, 동북방

1. Foydalaniladigan adabiyotlar:

1. «Uzbekiston Milliy entsiklopediyasi» RespublikaUzbekistan. Ensiklopedicheskiy spravochnik. Toshkent 2001. 448 b.
2. 사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월
3. www.orexca.com/monuments/
4. www.pap.wikipedia.org./wiki/uzbekistan

타슈켄트 도시 유적

[Tashkent-]

교류의 유물적 전거로서의 오아시스로 유적. 타슈켄트는 현 우즈베크공화국의 수도로, 치르치크강 계곡에 위치하고 있다. 옛 이름은 샤시이며, 한자 이름은 자설(者舌) · 자시(赭時) · 척지(拓支) · 석국(石國) 등이다. 탈라스(Talas) 이서(以西)의 샤시 왕국으로 알려진 이곳은 예로부터 소그드인들의 활동무대로서, 1 세기경에 이미 불사(佛寺)가 있을 정도(불교 전파의 북단(北端))로 인도를 비롯한 서역 각지와 교류가 빈번하였다. 돌궐 치하에 들어갔을 때 샤시 왕성의 둘레는 5km 에 달하였으며, 동남부에는 신전이 있어 매해 두 차례 제의(祭儀)가 치러졌고, 그 유물이 아직까지 남아 있다. 6~7 세기에 이르러 타슈켄트(타슈는 돌, 켄트는 도시라는

뜻)로 개명하면서 도시가 점차 커졌다. 도시 동북부의 악테파 구릉지대에서 양건연와(陽乾煉瓦)·회랑(回廊)·성탑·주거지·3 층성채 등 유적이 발굴되었다.
8 세기 이슬람군에 의해 파괴되었다가 9~10 세기에 이슬람화와 더불어 재건되면서 11 세기 카라한 시대에 이르러서는 수공업과 상업이 발달해 상당한 경제적 번영을 누렸다. 이러한 번영에는 카라마잘 산지와 앙그렌 계곡의 은광(銀鑛)이 한 몫을 하였다. 당시 타슈켄트는 궁전이 있는 채(砦, 아르크)와 수공업과 종교시설 및 거주지가 있는 내성(內城, 샤프리스탄), 주로 시장이 모여 있는 외성(外城, 라바트 타히르), 과수원이나 장원 소유자들이 사는 성외(城外) 거주지(라바트 하리즈) 등 네 부분으로 구성되어 있었다.
13 세기 몽골 서정군의 침입으로 심하게 파괴되었다가 15 세기 티무르제국의 치하에서는 이슬람세계 문화 중심지의 하나로 부상하였다. 타슈켄트에는 샤이한다르 묘당을 비롯한 여러 기의 웅장한 묘당과 1451 년에 설립된 쿠켈다쉬(Kukeldash) 마드라사(이슬람의 신학원)와 1532 년에 완공한 바라카한 마드라사가 있다.
1886 년에 재건된 쿠켈다쉬 마드라사는 40 개의 방을 가진 대형 건물로 벽면 장식은 별로 없으나 동북 모퉁이에는 교실을, 서북 모퉁이에는 겨울용 마스지드(사원)를 배치하고 있다. 바라카한 마드라사의 북편에는 카파르샤시 묘당이 있는데, 카파르샤시는 이슬람 샤피이파의 열렬한 포교자로서 그의 묘당은 샤피이파의 참배 성지다.
타슈켄트 북부 교외에는 바바호자 묘당과 나마즈카 사원, 무이 무바라크(Moyie Mubarak) 마드라사 등 일련의 이슬람 성현들의 묘당과 교육기관이 자리하고 있다. 이와 같이 타슈켄트는 불교와 이슬람 문명의 중앙아시아진출상, 그리고 이슬람 고유의 건축 예술을 증언하는 유적으로 남아 있다.

5. 우즈베키스탄 국립 역사박물관

쇼라프 라쉬도프 거리 3=리 메르디안 호텔 옆, 무스따낄릭 광장 앞

우즈베키스탄의 박물관 중 최대 규모이며, 최고의 볼거리를 자랑한다. 중앙아시아 및 우즈베키스탄 지역의 역사, 고고학, 인류학의 관한 다양한 자료 약 20 만여점을 전시하고 있다. 1876 년 우즈베키스탄 지역에서는 최초로 만들어진 박물관으로써, 1943 년 레닌 박물관으로 처음 일반인들에게 공개되었으며, 계단을 따라 올라가면, 3 층과 4 층에 유물이 전시되어 있다.
3 층에는 석기시대부터 러시아 침공 직전까지의 역사가 전시되어 있다. 최대의 볼거리는 데르미즈 근교의 화요즈테파 유적에서 출토된 쿠샨왕조 (1-3 세기) 시대의 불상일 것이다. 온화한 얼굴을 한 부처가 인상적이며 크기는 작지만 최고의 간다라불상으로 일컬어진다. 한국의 불교관련 방송에서 이 불상을 보기 위해 우즈베키스탄까지 촬영을 왔던 경우도 있었다.
4 층은 러시아 제국과 이후의 역사, 그리고 우즈베키스탄 독립이후 현대의 모습까지 전시되어 있어 흥미롭다. 특히 독립이후의 전시물을 보면 현재 통용되는 화폐, 우표, 여권, 각종 공장들의 사진 및 미니어처들이 있어 재미있다.

6. 아미르 티무르 박물관

-티무르 거리 1 = 티무르 광장에 위치

"만약 너희들이 우리의 힘을 확인하고 싶거든, 우리의 건축물을 봐라" 아미르 티무르의 이 말은 그의 고향인 샤흐리샵스의 악사라이 궁전의 정문에 새겨져있다. 박물관은 타슈켄트의 중심부에 위치하고 있으며, 하늘색 지붕이 이슬람 사원을 연상케하고 박물관 건물은 은빛 분수와 화려한 꽃들로 둘러싸여 있어, 현대와 고대의 건축술을 융합한 매우 특이한 인테리어가 돋보인다. 박물관은 아미르 티무르 탄생 660 주년을 맞이하여 유네스코의 후원으로 1996 년 9 월 개관했다. 박물관 내부로 들어서서

아름다운 샹들리에가 있는 천장을 올려다보면 그 화려함과 아름다운 문양에 넋이 나간다. 그리거 대리석 기둥, 대리석 계단 등으로 내부는 매우 화려하다. 10 미터의 벽에는 "탄생", "성장", "영광(업적)"등의 테마로 나뉘어져 잇는 이슬람 양식의 그림이 있으며, 1 층에는 대리석의 주춧대 위에 거대한 코란이 놓여 있다. 이 코란은 7 세기 칼리프 오스만 자이트의 개인 비서에 의해 쓰여진 것이다. 커다란 노란색 종이 위의 아랍글자는 보는이로 하여금 엄숙함을 느끼게 한다. 2 층에는 은과 구리로 만든 13-14 세기의 동전, 15 세기 히바의 화려하게 조각된 나무 기둥, 19 세기 부하라 통치자가 입었던 금으로 수놓은 관복, 갑옷, 티무르의 손자인 울루그벡 천문대의 모형, 비비하님 모스크의 모형, 타지마할 묘의 모형 등 찬란했던 티무르 제국의 모습을 전시하고 있다.

7. **전쟁 기념박물관**

-위치: 압둘라에바 거리 98 = '부육 이팍 율리' 지하철역 4 거리에서 북쪽으로 약 200m

1965 년 개관을 한 전쟁 기념박물관은 입구에 들어서면, 도전적인 자세의 거대한 젊은 병사가 기관총을 하늘로 높이 들고 있는 동상 (11m)이 눈에 들어온다. 동상 쪽의 길 양옆으로는 12 명의 전쟁영웅들의 흉상들이 놓여 있다. 거대한 동상의 둘레에는 훈장을 받은 전쟁영웅들, 그리고 우즈벡 동맹국 용사들의 이름이 적혀 있다. 박물관의 앞뜰에는 탱크, 미사일, 자주포, 전투기 등이 전시돼어 있다. 박물관은 3 층으로 이루어져 있으며, 각종 군사기념물과 사료를 전시하고 있다. 1 층에는 메표소가 있으며, 아미르 티무르 시대의 전쟁 모습을 간략하게 보여주고 있다. 2 층은 2 차 대전 때의 각종 군사장비와 미니어처들이 있으며, 전쟁 당시의 각종 자료와 사진들도 볼 수 있다. 특히 2 차 세게대전 당시의 포스터와 군의 명령서는 볼거리이다. 3 층에는 현대의 우즈벡 군대의 모습을 보여주고 있다. 실물의 군장비와 다양한 미니어처들로 전시하고 있다.

8. **기차 박물관**

-위치: 투르키스탄 거리 8 = 타슈켄트 북역 70m 옆

1988 년 우즈베키스탄 철도 100 주년 기념행사 때 각 공화국 (구 소련)의 열차 및 관련차료를 모아전시를 했었는데, 그때 시민들의 반용이 좋고 모두들 연구 전시하기를 원해서, 위치만 옮겨 박물관을 개정하였다.

13 대의 증기기관차, 17 대의 디젤기관차, 3 대의 전동차, 그리고 다양한 화물열차와 객차 등 총 53 대의 기차를 전시하고 있다. 전시공간 중간에 작은 관광열차가 운행을 한다.

현재 어린이들의견학장소로 인기를 끌고 있으며, 철도메니아들에게는 중앙아시아 및 구 소련의 열차를 한눈에 볼 수 있는 기회가 될 것이다.

9. **바라크 한 메드레세**

절수 바자르 뒷편의 구 시가지에 위치하고 있다. 바라크 한 메드레세를 방문할 때에는 구 시가지 입구에서 걸어서 들어가도록 하자, 골목길을 걷고 있으면 타이머신을 타고 시간을 거슬러 올라온 것 같다. 또 다른 타슈켄트의 느낌을 얻을 수 있을 것이다.

16 세기 샤이바니 왕조의 바라크 한에 의해 건립된 신학교이며, 입구의 아치에는 아름다운 모자이크 모양과 아라비아어의 문양이 그려져 있다.

이 메드레세는 구 소련시대부터 중앙아시아 이슬람교 본청이 설치되어져 있었으며, 지금도 실질적인 중앙아시아 이슬람교의 중심지이다.

메드레세 입구에 들어서면 장미의 정원이 나오며, 맞은편에 보이는 건물은 우즈벡 샤이바니드 왕조의 첫 번째 왕족 슈니좌나의 묘이다. 울루그벡의 손자인 그는 문화와 교육에 조예가 깊은 현왕이었으며, 훌륭한 학자였다.

10. **쿠켈다쉬 메드레세**

철수 호텔 옆 길가에 쿠켈다쉬 메드레세가 자리잡고 있는데, 16 세기 중엽 타슈켄트를 지배하고 있던 샤이바니드 왕조의 고관대신인 쿠켈다쉬가 세운 신학교이다. 구 소련 시절에는 박물관과 창고로 사용되어졌고, 소련체제의 붕괴와 더불어 메드레세의 종교적 역할의 중요성 대두와 함께 복원되어 다시 신학교로서의 역할을 하고 있다. 사원의 한쪽에 탑이 자리잡고 있으며, 정면에는 밝은색의 타일을 볼 수 있다. 이 곳은 38 개의 교실에 2000 여명의 남녀 학생들을 수용할 수 있으며 5 년 과정으로 이슬람 교리를 배운다. 원래 3 층 규모였으나, 대지진때 3 층은 무너져서 현재는 2 층으로 이루어져 있다.

러시아제국에 병합되기 이전 이 메드레세 주변은 '레기스탄'이라 불리는 타슈켄트의 중심지였다. 드좌미 모스크, 호드좌 아흐라라 메드레세, 그리고쿠켈다쉬 메드레세 등이 있었으나 전쟁과 지진으로 인해 현재에는쿠켈다쉬만이 그때의 웅장함을 보여준다. 타 도시의 레기스탄 광장과 같이 죄인이나 부정을 범한 여성들을 자루에 넣고 메드레세의 미나레트 (첨탑) 로부터 던졌다고 한다. 메드레세 뒷쪽의 언덕 위에는 15 세기에 세워진 자미 모스크가 있어, 메드레세와 묘한 조화를 이루고 있다.

11. 압둘 카심세이흐메드레세

국민친선광장 뒤, 국회의 사당 옆에 위치하고 있는 메드레세로 16 세기에 건축이 되었으며, 19 세기에는 유명한 신학교였었다. 하지만 현재는 신학교의 기능은 사라지고, 정원을 둘러싼 후쥐라 (학생용 방) 는 여러 종류의 우즈벡 민속공예품을 만드는 공방으로 사용되고 있으며, 그 자리에서 전시 및 판매도 겸하고 있다.

아름다운 세밀화가 그려진 작은 상자와 1 장의 판으로 만들어진 복잡한 구조의 책 받침대, 정교한 금속공예의 쟁반, 토기인형, 카펫 등 대부분 품질이 뛰어나서, 선물을 고르기에 적합하다. 나라에서 공인된 작가들의 작품이라 가격은 좀 높은 편이다. 마치 전통 수공예품 박물관 같다.

12. 국민친선광장

1966 년 대지진이후 타슈켄트 복구작업에 참석한 전 소련 국민들의 우정을 기념하기 위해서 1982 년에 조성하였다. 넓은 광장에는 국민친선 기념비와 대강당이 있다. 원형극장 형태의 대강당은 4 천명이 수용가능하며 정치적 모임 (옛날에는 주로 공산당 전당대회 장소) 이나 음악회가 열리곤 한다. 현재 우즈벡의 100 숨짜리 지폐를 보면 나온다. 광장의 왼쪽 옆에는 거대한 '나브루즈 결혼식장' 이 있는데, 토, 일요일 점심시간이 가장 피크이며 이때는 수많은 신혼부부들과 카메라 기사. 하객들로 전쟁터를 방불케 한다. 이들은 결혼식후 나보이 공원을 돌며 기념사진을 찍는다.

13. 지진 기념비

그동안 타수켄트에는 1866 년, 1868 년, 1886 년, 1924 년, 1966 년 등 총 5 차례의 대지진이 발생하였는데, 그중 1966 년에 발생한 지진이 가장 큰 지진이었다. 1966 년 4 월 26 일 5 시 22 분 53 초 있었던 대지진의 진원지였던 이곳에 1976 년 자연의 재앙으로부터 아이들과 여자들을 우즈벡 남자들이 지켜냈다는 의미로, 우즈벡 민족을 기념하고, 희생된 사람들을 추모하기 위하여 건립했다. 공식 문서에 따르면 총 8 명이 사망자와 1 만여명의 부상자가 발생했으며, 35 만여명이 집을 잃고 거리에서 생활을 하였다고 한다.

동상의 제목은 '용기'이며, 동상의 앞에는 진원지의 의미로 지진에 의해 갈라진 커다란 정육면체의 대리석에 지진이 일어났던 시간과 날짜 새겨져있으며, 동상의 주위에는 당시 재건 모습의 그림이 양각되어 있다. 거대한 동상은 지진의 진원지 (갈라진 대리석) 에서부터 지진이 아이와 여자 쪽으로 다가오자 건장한 우즈벡 남자가 용기있게 손으로 지진을 억누르는 모습을 상징하고 있다 . 타슈켄트는 그때의 지진으로 대대적인 현대화 사업을 진행하여 지금처럼 현대적인 도시로 탈바꿈하는 계기가 되었다.

14. 아미르 티무르 광장

신도시의 중심은 티무르광장이다. 현재 이곳에는 신생 우즈베키스탄의 심볼이라고도 할 수 있는 아미르 티무르상이 세워져 있다. 이전에는 칼 막스의 동상이 서있었고, 그 이전에는 스탈린, 레닌, 장군 카우흐만이 제각각의 위세를 나타냈었다. 까리모프 대통령은 티무르를 통해 우즈벡의 민족정신을 부활시켜 국가재건의 정신적 토대로 이용하고 있다. 바로 13-16 세기에 이 지역을 바탕으로 중앙아시아를 장악하고 비단길을 지배했던 티무르제국을 부활시키자는 민족정신 운동을 펼치고 있는 것이다.

15. 타슈켄트 TV 탑

타슈켄트 TV 타워는 중앙아시아에서 건물로 높이가 375m 이다 (세계 9 위, 참고로 서울타워=237m). TV 타워는 1978 년 착공되어 1985 년 1 월 15 일에 준공되었다. TV 타워는 다기능으로 방송 TV 프로그램, 위성 TV, 핸드폰이나 삐삐통신을 조정하는데 사용된다. 가장 높은 측후소가 220m 높이에 위치해 있다. 100m 지점까지 오르면 시가를 한눈에 볼 수 있는 전망대가 잇고, 100-220m 높이에는 동시에 120 명의 고객을 수용하는 회전식 레스토랑 '레드(red)'와 'blue' 홀이 있다.
타워 안에는 스위스회사 승객용 고속 엘리베이터가 3 개 있으며, TV 타워의 로비는 모자이크로 벽을 장식하고 있으며, 세계 각국의 타워를 모형 만들어 높이 순으로 전시하고 있다.

16. 나보이 국립공원

구 감싸몰스끼 공원으로 국민친선 (드루즈븨 나로돕) 광장 옆에 위치하고 있다. 최초로 우즈벡어로 문학작품을 쓴 작가겸 정치인인 '알리세르 나보이' (1441-1501)를 기념하기 위해 독립 직후인 1992 년 설립되었다.
우즈벡 국회사당 뒷편에 위치한 알리세르 나보이 기념비는 높이가 23.5m, 상층부 돔의 직경은 9m, 알리세르 나보이 동상은 6.5m 로, 주로 결혼식 야외 촬용장소로 유명하다. 주위의 경관은 타슈켄트 공원 중에 가장 잘 정돈되어 있으며, 주위에 국회의사당이 있어 정부에서도 가장 많은 신경을 쓰는 곳이다.
공원내의 호수에는 여름이면 수영 및 뱃놀이를 하는 사람들로 가득하다. 이 호수는 1939 년 레닌주의자들이 단 45 일 만에 만들었다고 한다.
공원내에는 '어린이 철도청'이라고 해서 학생들이 직접 소형 관람열차를 운행하고 있다. 코스는 나보이 공원 전체를 한바퀴 돌며 관람을 한다. 조금은 엉성하지만 그래도 아이들은 매우 좋아한다.

Konspekt 3

Samarqand tarixiy obidalari va Registon majmuasi

Ma'ruza rejasi:

1. 사마르칸트의 소개
2. 사마르칸트의 역사
3. 사마르칸트 도시 유적
4. 레그스탄 대해서

Tayanch iboralar: 제라프샨, 아프라시압, 샤히진다, 레기스탄, 울루그벡 메드레세, 쉐르도르 메드레세, 틸라코리 메드레세, 쿠샨조, 간직하다, 찬란하다, 동방, 잔설, 동화, 명성, 전승되다, 어원, 학설, 문명, 조로아스터교, 웅대하다, 제국, 학문전, 학자, 융성하다, 보존하다

Foydalaniladigan adabiyotlar:

1. «O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi» RespublikaUzbekistan. Ensiklopedicheskiy spravochnik. Toshkent 2001. 448 b.

2. 사마르칸드” – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월
3. www.orexca.com/monuments/samarkand/
4. www.pap.wikipedia.org./wiki/uzbekistan

사마르칸트 도시 유적

[Samarkand-]

오아시스로 상의 중심 도시로 제라프샨(Zaravshan) 강안에 위치한 사마르칸트는 과거 소그드인들의 활동 중심지였고 현재는 중앙아시아 우즈베크공화국에 속해 있다. 무그(Mug)산 유적에서 최근에 발견된 소그드어 고문서에 의하면 사마르칸트의 고명(古名)은 ‘Smarakanda’라 전해지는데, 기원전 329 년 알렉산드로스 동정군이 이곳을 점령하면서 그리스인들에 의해 어두의 ‘S’자가 탈락되어 ‘Marakanda’로 불리게 되었다고 한다. ‘samar’는 산스크리트어의 ‘samarya’(고 페르시아어의 hamar)에서 유래된 것으로, ‘사람들이 만나는 곳’이라는 뜻이다. 그것이 다시 상인들이 모여드는 곳, 길의 교차점에서 사람들이 밀집한 곳이라는 뜻으로 진화하였고, ‘kand’는 ‘도시’ ‘취락’을 의미한다. 한적(漢籍)에는 ‘심사간(尋思干)’으로 음사되고 있다.

사마르칸트 고지는 현 사마르칸트시 북측의 황량한 대지(臺地)인 아프라시압(Afrasiab)에 위치하고 있다. 알렉산드로스 동정군에 의해 피폐해진 사마르칸트는 셀레우코스(Seleucos)제국의 치하에 있다가 기원전 2 세기에 현지 유목민들의 봉기로 인해 제국이 분열되자 기원후 1 세기 초 아프가니스탄을 중심으로 흥기한 쿠샨(Kushan, 귀상(貴霜), 기원전 1 세기 후반~기원후 240)의 지배하에 들어갔다.

쿠샨조가 붕괴하자 사마르칸트는 하나의 공국(公國) 형식으로 에프탈(Ephthalites, 5 세기 중엽~6 세기 중엽)과돌궐에 복속되었으나, 상역(商易)을 비롯한 경제와 문화는 부단히 발전하였다. 7 세기 이후 사마르칸트의 소그드인들은 동서교역의 주역으로 등장하였는데, 동으로는 톈산 산맥의 북록과 동투르키스탄, 중국 내지까지 진출하였으며, 서로는 흑해 북안까지 교역활동을 확대해갔다.

7 세기 후반 이슬람 동정군에 의해 함락된 사마르칸트는 점차 이슬람화되지만 실크로드 육로의 교차로라는 지리 조건의 강점을 살려 계속 번영해간다. 8 세기 중반의 탈라스 전투를 계기로 중국의 제지 기술을 수용하여 첫 제지공장이 이곳에 출현하였고, 이후 이슬람세계 각지로 전파되었다.

1220 년 몽골 서정군의 침략으로 파괴되지만, 티무르제국의 흥기와 더불어 다시 부활하여 제국의 수도로서 최대 전성기를 맞이하였다. 현존하는 웅대하고 화려한 도시 구조물들은 대체로 이 시기에 건축되었는데, 1371~1372 년 웅장한 규모로 내성(內城)이 축조되었고 각 시장들과 연결되는 6 개의 큰 도로들이 정비되었다. 또한 대규모 수로시설, 광장, 과수원 등이 조성되었으며, 울루그베그 천문대도 이때 건설되었다.

사마르칸트의 주요 건축 유적으로는 12 세기의 샤히진다(Shāh-i Zinda, '살아 있는 왕'이라는 의미) 묘역과 비비하눔(Bibi-Khanym) 대사원을 들 수 있다. 무슬림들의 순례지로 유명한 샤히진다 묘역은 도시 남쪽에 위치하는데, 13 세기 몽골군의 침공으로 크게 파손되었다. 이 묘역 내의 묘당 건물은 아랍 특유의 기하학적 무늬와 사푸사파(Safsafā, 아랍식 채색 모자이크)로 화려하게 장식되어 있는 것이 특징이다.

한편 티무르의 감독하에 건축된 비비하눔 대사원은 중앙아시아 최대 규모의 사원으로, 주현관의 아치 너비만도 19m 나 되고 돔의 최고 높이는 50m 에 달하는 대형 건축물이다. 이 사원은 인도 · 아제르바이잔 · 호라산 · 이란 · 시리아 등 여러 정복지로부터 유능한 공장(工匠)들과 특수한 자재들을 징집 · 유치하여 조성되었다. 이는 14 세기 당시로서는 중앙아시아와 서아시아의 최고의 기술 수준이 투영되었다고 할 수 있다.

그밖에도 티무르의 손자 무함마드 술탄(1405 년 이란에서 전사)을 기리기 위해 세운 구르 아미르 묘(墓), 티무르의 애비(愛妃)인 이슈라트 하나 묘(墓), 레기스탄(Registan) 광장의 울루그베그 등의 3 대 마드라사를 비롯하여 많은 이슬람 관련 건물 유적들이 남아 있는데, 이슬람 문명의 동점과 수용상을 보여준다는 점에서 특별한 의미를 갖는다.

이러한 이슬람 유적들과는 별도로 아프라시압 궁전 벽화의 사행도(使行圖)는 동서교류사와 실크로드학적 측면에서 중요성을 갖는 유적이다. 1965 년 아프라시압의 제 23 호 발굴 지점 1 호실에서 7 세기 후반의 사마르칸트 왕 바르후만(Varxuman, 『신당서』 「서역전」 중의 불호만(拂呼縵))의 궁전에서 각국의 사절단이 입조하는 채색 벽화가 발견되었다.

사절단의 한쪽에는 조우관(鳥羽冠)을 쓰고 황색 상의에 고(袴, 바지)를 입었으며 환두대도(環頭大刀)를 착용한 채 공수(拱手)를 한 2 명의 인물상이 있다. 그 용모와 복장으로 보아 이들이 한국(고구려)에서 파견된 사절이라는 데 국내외 학자들의 견해가 일치한다. 이는 한반도와 서역 간에 견사(遣使) 및 교류관계가 있었음을 입증해준다.

Samarqand

Samarqand — jahonning eng qadimiy shaharlaridan biri, Rim, Afina, Vavilonlarning tengdoshidir. O'tmishning shoirlari va tarixchilari uni chinakam «Sharq jannatmakon bog'i», «Yer yuzi», «Sharq olamining bebaho durdonasi», «Jahon mamlakatlarning bezagi», «Sharqning Rim kabi shahri»… va hokazolar kabi go'zal o'xshatishlarni bejiz bag'ishlamagan edilar.

Samarqand vujudga kelgan Zarafshon daryosi vodiysining tabiiy mo'l-ko'lligi «Avesto» ning muqaddas she'rlarida maqtalgan edi. Eramizdan avvalgi 1-ming yillikning o'rtalarida yunon manbalari Samarqand shahri haqida nomini Marokand shaklida aytib o'tganlar, o'rta asrlar davrida qadimiy Samarqandning xarobalari Afrosiyob deb nomlanadigan bo'ldi. Samarqand

shahri haqida eng birinchi yozma fikr eramizdan avvalgi 329 yilga oid, u paytda Iskandar Zulqarnayn boshchiligidagi yunon-makedon lashkarlari uni ishg’ol qilgan. Eramizning birinchi asrlarida shahar qudratli Kangyuy davlati hukmronligiga tushib qolgan edi.

VI—VII asrlarda Samarqandda turk hoqonligi bilan yaqin aloqada harakat qilgan ishxiy hukmdorlari taxtga chiqqan. VII asr oxirida – VIII asr boshida arab istilochilariing lashkarlari paydo bo’ldi.

1220 yil bahorida shaharni Chingisxonning qo’shinlari qo’lga olib, uning qadimgi zaminigacha buzib tashlaganlar. XIV asr — XV asrning o’rtalarida Samarqandning iqtisodiy, siyosiy va madaniy hayotining yangi beqiyos yuksalishi yuz beradi. Aynan shu davrda Temur tomonidan yaratilgan, Volgadan Gang daryosigacha, Tyan-Shan tizmasidan Bosforgacha yastanib yotgan ulkan davlatning poytaxti sifatida Samarqand jahonda mashhur bo’ladi. Amir Temur poytaxti Samarqandni go’zal shaharga aylantirishni orzu qilar edi.

Hindiston, Afg’oniston, Eron, Suriya, Kavkaz orti davlatlari, Turkiyaga qilgan har bir harbiy yurishdan u Samarqandga eng mohir me’morlar, zargarlar va allomalarni olib kelar edi. O’z davlati ichida Temur yaratuvchi ijodkor edi. U rassomlar va shoiralr, mutafakkir va olimlarni saxiylar bilan qo’llab-quvvatlar edi. Bu fe’l-atvor keyinchalik uning nevarasi – Mirzo Ulug’bekka ham o’tadi, uning besh asr avval yaratilgan yulduzlar katalogi va xaritasi butun dunyoni hozir ham hayratda qoldiradi.

Aynan Temuriylarnig hukmronligi davrida Samarqand o’zinnig eng yuksak kamolotiga yetgan edi.

Evropa davlatlarining hukmdorlari bu shaharni ziyorat qilishni o’zlari uchun sharaf deb bilganlar.

Samarqand — afsonaviy shahar. Bu yerda har bir tosh, jarlik yoki suv havzasi - o’tmishdan so’ylovchi tirik bir ertak, shaharning har bir dahasi (guzari yoki mahallasi) o’z afsonalarini go’yoki shajarasi kabi saqlab keladi. Ba’zan har bir samarqandlikning qalbiga aziz bo’lgan biror bir tarixiy voqea yoki joy xam afsonalarga ko’miladi.

Zamonaviy Samarqand - holisining soni va hududining kattaligi, sanoat ahamiyatiga ko’ra O’zbekistonning Toshkentdan keyingi ikkinchi o’rinda turuvchi shahri bo’lib, jahon turizmining markazidir. U Zarafshon daryosining o’rta oqimi chap qirg’og’ining adirli qismida joylashgan.

Tabiatning o’zi Samarqandga go’zal iqlim va toza suv in’om etgan – u o’zbek zaminining jannatmakon yerida qad ko’targan. Samarqandning iqlimi kontinental-subtropik iqlim. Bulutsiz kunlarning soni yiliga 155 ta, quyosh charaqlagan soatlar yig’indisi 2916, yilning o’rtacha harorati +13,4, yanvar oyi – 0, iyul oyi +26. Absolyut minimum –27, absolyut maksimum +45. Aholisi 364,3 ming kishi.

Shaharning asosiy suv manbai Zarafshon daryosi, Dargom, Siyob, Shaudar ariqlaridir.

지도 D3

레기스탄

Registan Complex

Регистон мажмуаси 15~17세기

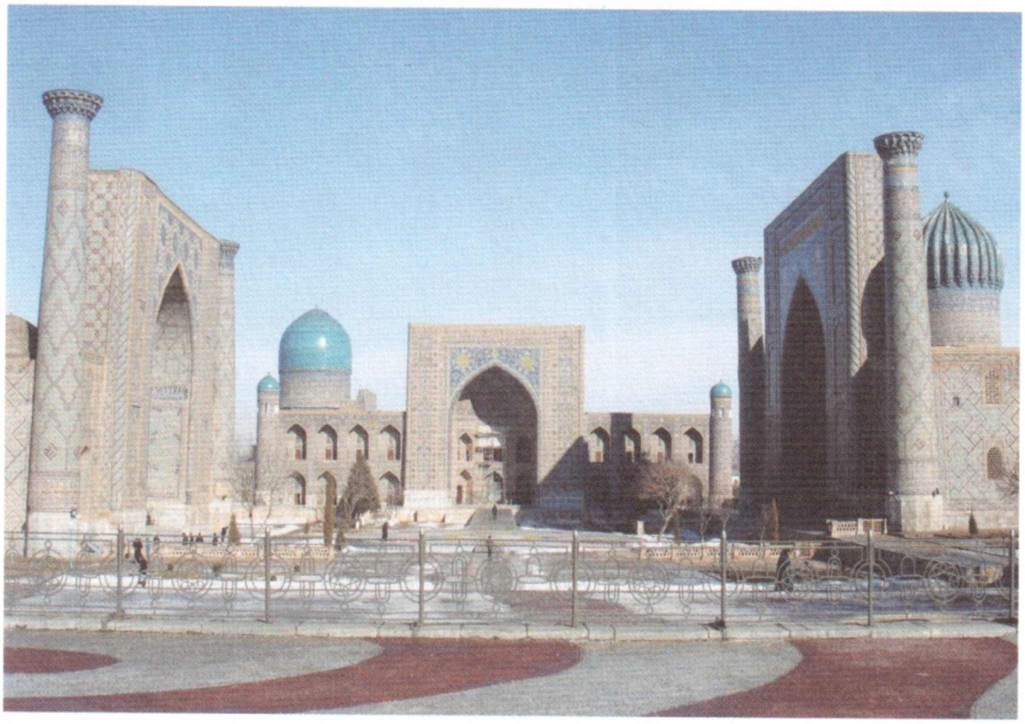

왕궁 앞의 광장을 레기스탄이라고 하는 일은 중앙아시아에서 흔한 일이었다. 샤흐리삽스, 타슈켄트에 있었고 부하라에는 지금까지도 존재한다.

레기스탄은 '모래로 된 땅' 이라는 뜻이다. 왕궁 주위를 흐르는 운하에 정기적으로 물이 높아지면 물이 넘쳐나며 모래가 많이 퇴적되어서 이같은 이름을 얻게 되었다. 이 곳에 광장이 생겨나기 전에는 주위에 사람이 많이 살지는 않았지만 도공, 대장장이, 유리제조자 등의 공방들이 있었다.

칭기즈칸이 사마르칸트를 침략하여 파괴한 후 사람들이 이 곳 남쪽 외곽으로 이사 왔다. 이 곳이 도시 신시가가 되었다. 시장이 생겼고 도시의 주요 사원이 생겼다고 한다.

사마르칸트의 레기스탄 광장은 중앙아시아의 훌륭한 유적지 중의 하나이다. 이 유적지에는 중세 사마르칸트의 모습이 반영되어 있으며 사마르칸트의 수세기의 역사를 느낄 수 있다.이 곳은 아미르 티무르 때 이 광장은 행정, 상업의 중심지였다. '모든 길은 로마로 통한다' 라는 격언처럼 사마르칸트에서는 모든 길이 레기스탄을 향한다.

레기스탄은 세 개의 건축물 – 왼쪽의 울루그벡 메드레세, 오른쪽의 쉐르도르 메드레세 그리고 가운데의 틸라코리로 구성되어 있다.

울루그벡 메드레세

Ulughbek Madrassah

Улугбек мадрасаси 1417~1420년

아미르 티무르 왕의 손자 울루그벡이 만든 메드레세(이슬람 신학교) 그 당시 가장 큰 교육시설이었다. 종교뿐만 아니라 수학, 천문학, 철학, 화술 등의 과목을 개설하고 당시 가장 뛰어난 학자들이 교육을 담당하여 찬란한 문화의 원천이 되었다.

양 옆의 두 미나렛(minaret : 이슬람 사원의 일부를 이루는 첨탑)은 예전 모습에서 밑 부분만 남아 높이가 34미터 정도이다. 뒤쪽에 세운 미나렛 중에 하나가 19세기에 무너졌다. 앞의 미나렛은 20세기에 바로잡았지만 지금도 약간 비스듬하게 기울어졌다.

정문의 윗부분의 별자리 무늬는 정교한 모자이크로 꾸며져 있다. 별과 대리석으로 된 부분은 별의 하늘을 뜻한다. 또한 만(卍)자와 갈고리 십자형을 이용하여 알라와 마호메트의 이름을 각각 4번씩 써서 만들어진 아라베스크 무늬로 꾸며져 있다. 알라라는 단어는 4번씩 다른 각도로 새겨져 있고, 주위에는 연한 푸른 색으로 마호메트의 이름이 새겨졌다. 메드레세는 원래 미나렛 4개와 돔 4개로 이루어져 있었다고 한다. 4개 돔 지붕 밑에는 4개의 교실이 있었고, 서쪽의 큰 방은 사원으로 이용되었다. 뜰에는 4개의 아이반(aivan : 여름에 사용하는 사원 건물, 주로 기둥이 있는 테라스같은 모양)이 있다.

이 건물은 신학교이자 기숙사였다. 2층으로 된 건물에는 총 56개의 방들이 있었고 아이반이 4개 있었다. 방문 위에 '모든 이슬람 신자는 남녀를 불문하고 배워야 할 의무가 있다' 라고 쓰여 있다. 방 하나에 학생 2명이나 선생님 1명이 생활했다. 9월 21일부터 6월까지 일주일에 4일(일, 월, 화, 수)동안 수업이 있었다. 초, 중, 고급반의 3개 반이었으며 각 반은 5년 과정으로 총 15년을 공부해야 했다. 우수한 학생들에게는 장학금이 지급되었다.

1424년에 울루그벡이 신학교와 맞닿는 하나코를 만들었지만, 17세기에 지진으로 인해 무너졌다. 1930년에는 울루그벡의 박물관이 들어섰다. 1994년 울루그벡 탄생 600년을 기념하여 투르크만 에사노브(Turkman Esanov) 라는 조각가가 남쪽 아이반에 울루그벡과 그의 동료학자의 동상을 만들었다.

쉐르도르 메드레세

Sherdor Madrassah

Шердор мадрасаси 1619~1636년

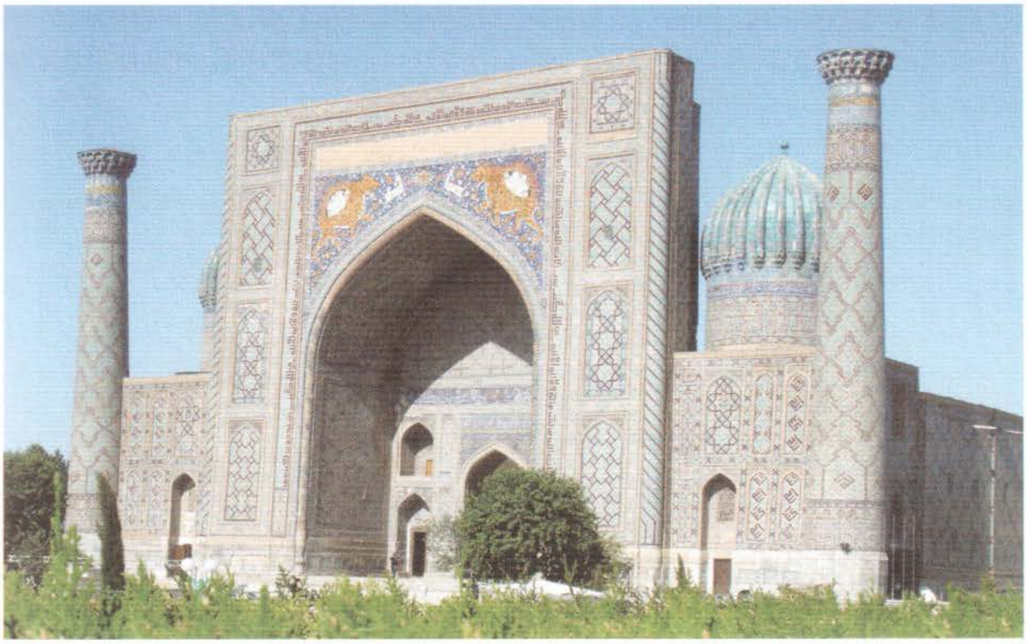

울루그벡 메드레세 건설 2세기 후에 쉐르도르 신학교와 틸라코리 사원이 건설되었다. 얼핏 보기에는 세 건물이 비슷해 보이지만 각각의 시대에 따른 건축양식이 반영되어 있다.

17세기에 들어 사마르칸트의 바하두르 영주는 울루그벡 메드레세 건너편에 쉐르도르 메드레세를 건설한다. 원래 이 자리에는 울루그벡이 만든 하나코가 있었지만 지진으로 무너져버렸다. 영주는 쉐르도르를 중앙의 뜰은 2층으로 된 방으로 둘러싸였고, 맞은편에 있는 울루그벡 메드레세의 모습을 본따 만들었다. 울루그벡 메드레세와 달리 사원은 없고 총 52개의 방이 있다.

정문의 무늬를 자세히 보면 만(卍)자 무늬가 울루그벡 메드레세 것의 방향과 반대임을 알 수 있다. 울루그벡의 것은 왼쪽으로 향해있는데 쉐르도르의 것은 반대쪽인 오른쪽으로 향하는 만(卍)자 무늬이다. 일설에 따르면 울루그벡 메드레세를 본따 만들었으며 일부러 거울같은 반사 효과를 위해서 반대로 그렸다는 이야기도 있다.

압둘 자바르(Abdul Jabar)라는 건축가가 만든 정문에는 이런 말이 새겨져 있었다고 한다. '위대한 바하두르는 이 건축물을 세움으로써 땅을 하늘까지 끌어올렸다. 훌륭한 건축가가 아치를 만들 때 하늘은 놀라움을 금치 못했다.' 또한, 정문에는 사슴들을 쫓는 호랑이 같은 사자의 그림이 조각되어 있다. 이 그림 때문에 건물의 이름을 '쉐르도르'(사자를 가지고 있다)라고 부른다. 호랑이 같은 사자의 등에는 태양처럼 빛나는 사람의 얼굴이 있다. 이 그림은 200숨짜리 우즈벡 화폐 뒷면에 새겨져 있다.

사자 그림에 대해서는 많은 의견이 있다. 본래 이슬람에서는 우상 숭배를 금하여 공공장소와 종교적인 건물에는 사람이나 동물 등의 모습을 문양으로 새길 수 없다. 울루그벡 메드레세에서 볼 수 있듯이 식물과 꽃, 아랍문자를 이용한 기하학적인 문양을 사용한다. 하지만 가끔 예외로 책 같은 곳에 아름다움을 위하여 이를 어긴 경우도 있었다.

다른 말에 의하면 이슬람 신비주의인 수피들의 교육방침에 따랐다고도 한다. 사슴을 쫓아가는 사자의 기세처럼 학문을 맹렬히 따라가는 사람을 신(태양)이 선택할 것이라는 이유로 신학교 정문에 이런 그림을 그려 넣었다고 한다.

쉐르도르 신학교 앞에는 작은 무덤이 하나 있다. 이것은 공사 당시 인부들에게 고기를 조달했던 무함마드 코탄구(Muhammad Kotangu)라는 사람의 무덤으로, 공사에 큰 도움과 격려를 했던 것에 대한 존경의 표시로 이 곳에 무덤을 만들었다고 한다.

메드레세의 오른쪽 돔 밑의 문은 작아도 매우 중요한 것이다. 이 문은 무함마드 이븐 자파르(Muhammad Ibn Jafar)라는 9세기 경의 이슬람 종교 지도자의 무덤으로 통한다. 이 때문인지 이 무덤이 레기스탄의 기원이 되었다고 하는 사람들도 있다.

지도 C2

틸라코리 메드레세

Tillya-Kari Madrassah

Тиллакори мадрасаси 1646~1660년

바하두르 영주는 광장의 북쪽에 사원 겸 신학교인 틸라코리(금으로 꾸며진 곳)를 세웠다. 당시 도시에는 민바르(종교지도자가 설교하는 높은 자리)가 있고, 많은 사람이 모여서 예배를 드릴 수 있는 대사원이 없었다. (당시 비비-하늠은 붕괴되어 사원의 역할을 할 수 없었다.) 때문에 틸라코리는 신학교이면서 예배를 드리는 사원의 역할도 맡았다. 현재도 뜰 서쪽에 돔으로 된 사원이 재건되어 남아있다. 이 건축물은 다른 건물의 모습을 모사하지 않고 독창적인 모습으로 만들어졌다. 사원을 꾸민 기술은 군달(금을 사용하여 벽에 부조기법으로 문양을 새기는 기술)이라고 하는데 벽면을 입체적으로 만들고 여러 색으로 칠하는 특징이 있다. 이렇게 내부를 금으로 꾸몄기 때문에 틸라코리라고 한다. 돔의 바로 밑에는 메카의 방향을 가리키는 미흐랍(사원에서 서쪽 벽을 장식함으로써 메카 방향을 표시하는 것) 옆에 민바르가 마련되어 있다. 특히 금요일 예배 장소로 주로 사용되어 '금요일의 사원' 이라고도 불렸다.

현재 사원의 왼쪽에는 현대 수공업 박물관이, 오른쪽에는 유적복구 박물관이 있다. 박물관에는 레기스탄을 비롯한 사마르칸트 유적지의 19~20세기의 모습을 기록한 사진 등이 전시되어 있다.

바하두르 영주는 틸라코리가 완성되기 4년 전에 죽어서 그의 아들이 공사를 완성하였다.

REGISTAN

V XVII v. na Registane, na meste nesoxranivsheysya "xanaki Ulugbeka" vozvoditsya "Medrese SHer-Dor"(1619-1636 gg.). Zdanie postavleno na odnoy osi s medrese Ulugbeka i

povtoryaet ego fasad ne tolko razmerami, no i vsey kompozitsiey. Odnako minaretы postavlenы zdes tolko po uglam glavnogo fasada. S kajdoy storonы portalnoy arki pomeщeno mozaichnoe izobrajenie solnsa s chelovecheskim litsom v luchax nimba i lva, dogonyayuщego lan (izobrajeniyu lva medrese obyazano svoim nazvaniem: SHer-dor - imeyuщiy lvov). V otdelke zdaniya gospodstvuet reznaya izrazsovaya mozaika, po svoey tonalnosti neskolko ustupayuщaya prevosxodnыm mozaikam medrese Ulugbeka.
Tretya storona ploщadi Registan bыla zastroena "Medrese Tillya-Kari" (1646-1660 gg.) na meste nesoxranivshegosya k tomu vremeni karavan-saraya. Tak kak mechet Timura "Bibi-xanыm" naxodilas togda uje v razrushennom sostoyanii, v sostav pomeщeniy medrese "Tillya-kari" bыla vklyuchena pyatnichnaya mechet. Bolshomu kolichestvu pozolotы v interere mecheti medrese obyazano svoim nazvaniem "Tillya-kari", t. e. pozolochennaya. Oblik etogo medrese ne obladaet velichavostyu, svoystvennoy dvum drugim na Registane. Odnako Tillya-kari ne narushaet monumentalnosti postroek Registana, obщnosti kompozitsiy zdaniy i ix kolorita. Ansambl ploщadi Registan imeet neprexodyaщuyu sennost v gradostroitelnom otnoshenii i vыzыvaet vosxiщenie selnostyu zamыsla.

Medresse Ulugbeka

Nadpis na arabskom yazыke na portale medresse Ulugbeka - pervogo medresse ansamblya Registan soobщaet:

"Pro etot dom mojno skazat: on est mnogostoronnee ozarenie dlya lyudey, pryamoy put, milost dlya lyudey, imeyuщix vernoe zrenie. Dostoynыy sultan, sыn sultana, osnovatel etogo zdaniya nauki i blagodeniya, udovletvoritel mira i verы - Ulugbek Gurgan. Da xranit Allax dvorets ego vladыchestva, ukrepit osnovanie ego do konsa suщestvovaniya gosudarstva ego. Podlinno xorosho jit v etom velichestvennom medrese: Mir Vam! Vы bыli dobrыmi, za to voydite v nego, ostavayas v nyom naveki. God 820. Da budet izvestno: eto zdanie prevosxodneyshee i vыsochayshee iz mest mira, sovershenneyshee iz postroek po iskusstvu i rabote, ukazыvaet osnovы nauki i rukovodstvuet v puti spaseniya; jivuщie v nyom lyudi shariata i fatvы; potomu nazvano eto velikoe uchiliщe - "jivut v nyom uchyonыe".*

* - 820 god po xidjre - 1416 god po grigorianskomu kalendaryu

Medresse SHer-Dor

Vse stenы "lvinnogo" medresse ("SHer-Dor" perevoditsya, kak "Obitel lvov") izukrashenы nadpisyami. K naibolee xarakternыm nadpisyam, vыsechennыm na kamne v medresse, otnositsya sleduyuщee stixotvorenie, napisannoe po persidski:

"Emir-polkovodets, spravedlivыy YAlangtush: yazыk, moguщiy vыrazit slova vosxvaleniya ego sovershenstv - jemchug,takoe medrese soorudil na zemle,chto ego vыsotoy zemlya vozgordilas pered nebom:v neskolko let ne doletit na vverx vыsokoy ego arki s bolshimi usiliyami krыlev oryol uma,v neskolko karnov ne vzbyoretsya na vershinu ego basheniskusnыy akrobat mыsli po kanatu.Kogda arxitektor izobrazil svod ego arki to nebo ot udivleniya prikusilo novuyu lunu, kak palets. tak kak YAlangtush Baxadur bыl osnovatelem ego,to god postroyki ego nazvan "YAlangtush Baxodur**"*

* - karn - 36 let
**- 1619 v spetsialnom arabskom shrifte "adjab"

Tillakari

Tretya storona plowadi Registan bыla zastroena "Medrese Tillya-Kari" (1646-1660 gg.) na meste nesoxranivshegosya k tomu vremeni karavan-saraya. Tak kak mechet Timura "Bibi-xanыm" naxodilas togda uje v razrushennom sostoyanii, v sostav pomeщeniy medrese "Tillya-kari" bыla vklyuchena pyatnichnaya mechet. Bolshomu kolichestvu pozolotы v interere mecheti medrese obyazano svoim nazvaniem "Tillya-kari", t. e. pozolochennaya. Oblik etogo medrese ne obladaet velichavostyu, svoystvennoy dvum drugim na Registane. Odnako Tillya-kari ne narushaet monumentalnosti postroek Registana, obщnosti kompozitsiy zdaniy i ix kolorita. Ansambl plowadi Registan imeet neprexodyaщuyu sennost v gradostroitelnom otnoshenii i vыzыvaet vosxiщenie selnostyu zamыsla.

Konspekt 4

Imom al Buxoriy maqbarasi

Ma'ruza rejasi:

1. 이슬람에서 가장 유명한 하디스 모음집의 저자
2. 알- 부하리의 의상을 엿볼 수 있는 박물관

Tayanch iboralar: 하디스, 기록하다, 코란, 연구하다, 종교학자, 보물, 추방하다, 재건축하다, 추방하다, 사원, 영묘, 아이반,이슬람국가

Foydalaniladigan adabiyotlar:

1. «Uzbekiston Milliy entsiklopediyasi» RespublikaUzbekistan. Ensiklopedicheskiy spravochnik. Toshkent 2001. 448 b.
2. 사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월
3. www.orexca.com/monuments/samarkand/
4. www.pap.wikipedia.org./wiki/uzbekistan

이맘 알-부하리

Imam al-Bukhari Memorial Complex

Имом ал - Бухорий ёдгорлик мажмуаси

사마르칸트에서 떨어진 25km 외곽의 첼렉이라는 작은 도시 근처에 위치한다. 이슬람 세계에서 널리 알려진 유적지로 이슬람권에서 가장 권위 있는 하디스 모음집의 저자 아부 압둘로 마호메트 이븐 이스마일 이맘 알-부하리(Abu Abdullo Mahomed ibn Ismoil Imom al-Bukhari)를 기리는 건축물이다. 하디스(hadith)란 주로 마호메트의 언행을 기록한 종교적인 어록으로, 무슬림은 코란과 더불어 하디스에 기록된 마호메트의 언행에 따라 행동함을 삶의 기반으로 한다.

알-부하리는 810년 부하라에서 태어났다. 어릴 때 아버지를 여읜 후 하디스를 배우기 시작했고 10살 때 이미 코란을 외웠다. 뛰어난 기억력을 가진 그는 어렸을 때부터 성인과 토론을 벌였으며 심지어 토론에서 이기는 일도 많았다고 한다. 16살 때 알-부하리는 어머니와 형과 함께 순례를 떠났고 하디스를 모아 연구하기 위해 그곳에 남았다. 그 후 40년 이상의 시간을 이슬람 성지 메카와 메디나, 그리고 이슬람 세계의 주요 도시인 다마스쿠스(Damascus), 카이로(Cairo), 바스라(Basra), 쿠파(Kuf a), 바그다드(Baghdad) 등에서 지내며 수많은 이슬람 종교학자들에게 가르침을 받았다.

이슬람에서 가장 유명한 하디스 모음집의 저자

그는 인생의 40년 이상을 대가를 받지 않고 알라만을 위하여 하디스를 가르치며 몇 천명의 제자를 양성하였다. 그는 마호메트의 하디스 600,000여 개를 모았으며 그 중 200,000여 개의 하디스를 외우고 있었다고 한다. 이후 7,300여 개의 하디스를 정리하여 이를 모음집으로 만들었

다. 하디스 모음집을 만드는데 무려 천여 명에게 물어보고 인터뷰를 했다고 한다. 알-부하리가 남긴 보물은 〈알-조메 아스 사히흐〉(Al-Djome as Sahih)라는 하디스 모음집으로써, 무슬림들이 매우 중시하는 책이다.

40년 이상의 여행을 끝내고 고향인 부하라로 돌아갔다. 당시 부하라 한국(汗國)의 왕이 그에게 아들의 교육을 맡기기 위해 왕궁으로 불렀으나 알-부하리는 '지식이 학생을 위하여 가는 것이 아니라 학생이 지식을 얻기 위해 직접 나아가야 한다' 라며 왕의 청을 거절한다. 이 일 때문에 도시에서 추방당한다. 사마르칸트로 향했지만 미처 다다르지 못하고 친척들과 제자들이 살던 근처의 시골 하르탕(지금의 알-부하리)에서 병에 걸려 운명한다(870년).

지금 사마르칸트 도시에서 25km 떨어져있는 이 곳은 9세기부터 이미 이슬람 세계에서 성지로 추앙받아 성지 순례를 오는 행렬이 줄을 잇는다. 1998년에 이슬람 카리모프 대통령이 이맘 알-부하리의 업적을 기려 영묘와 사원 등 종교적인 건물을 재건축했다. 이 유적지는 아시아에서 가장 많이 방문하는 이슬람 성지 중 하나이다.

알-부하리의 위상을 엿볼 수 있는 박물관

알-부하리는 영묘 뿐만 아니라 사원, 코란 박물관 등의 건물들이 우즈벡 전통양식의 긴 아이반(aivan : 여름에 사용하는 사원 건물, 주로 기둥이 있는 테라스같은 모양) 갤러리로 둘러싸여 있는 단정한 모습이다. 뜰을 조용히 거닐다보면 하루 5번의 기도 소리에 맞춰 예배를 드리는 이슬람교도들을 볼 수 있다. 뜰의 중앙의 연못 옆에는 몇 백 년 된 커다란 나무가 자리하고 있고 그

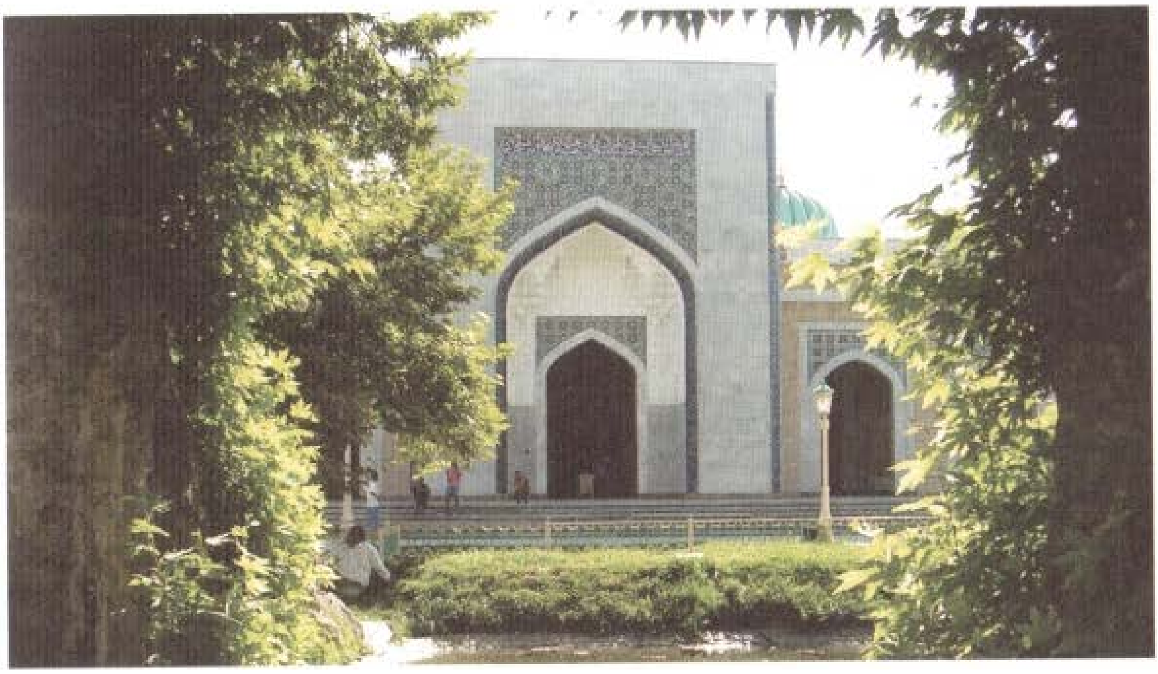

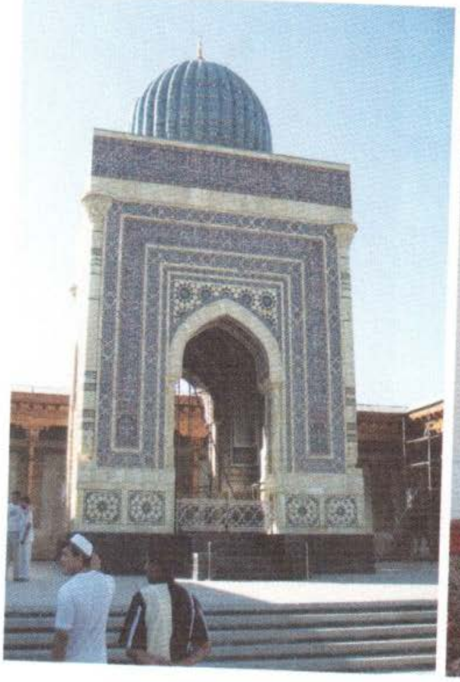

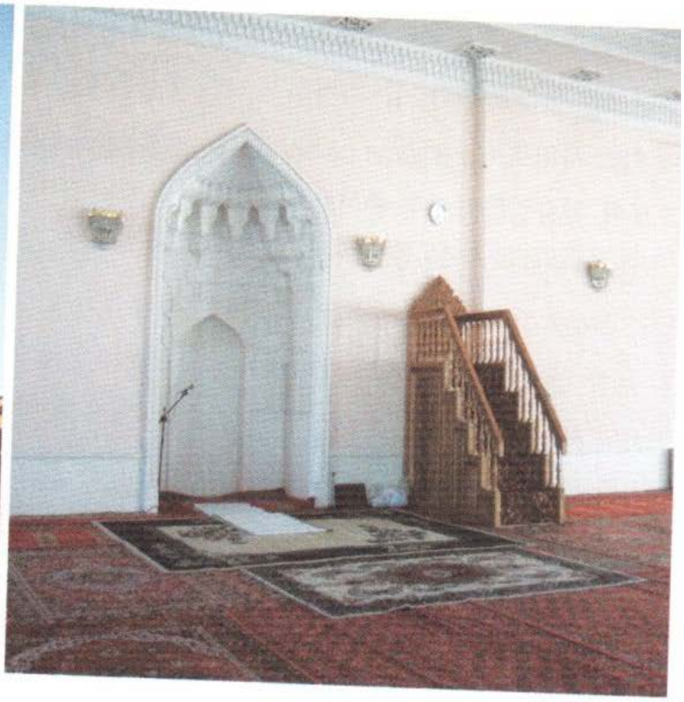

옆으로 성스러운 샘이 흘러나온다. 알-부하리의 정면 안쪽에는 보기에도 화려한 영묘가 있는데 알-부하리를 건축할 당시 알-부하리의 업적을 인정하여 많은 이슬람 국가의 지도자들이 재정을 기증함으로써 알-부하리 이름의 재단을 확립했다.

정문으로 들어서고 오른쪽에는 박물관이 있다. 많은 이슬람국가들이 알-부하리를 위해 보내온 나라의 코란 등이 전시되어 있다. 세심하고도 아름답게 장식된 코란은 무슬림에게 코란이 단순한 경전의 차원을 뛰어넘는 아주 중요한 것이라는 사실을 새삼 깨닫게 한다.

넓은 정원 뒤편 중앙에 위치한 영묘는 가로 세로 9m의 입방체 모양이며 높이는 돔을 합쳐 17m에 달한다. 벽면은 마노, 대리석, 유약바른 벽돌과 금으로 장식되어 있다. 내부에는 코란의 문구와 하디스가 새겨져 있다. 안장실은 지하 1.5m에 위치한다. 무덤 또한 마노와 대리석으로 꾸며졌다.

정문의 왼쪽에는 1500명이 동시에 예배드릴 수 있는 사원이 있다. 특히 사원의 왼쪽 문은 여자들을 위한 공간이다. 사원 이외에도 박물관 옆에 회의장이 있다.

신학교는 영묘가 있는 건물 바깥벽에 붙어 있다. 신학교에서는 하디스와 아랍어를 공부한다.

알-부하리를 만들 때 전국의 모든 예술가들이 가담했다고 한다. 종교적인 날에는 사마르칸트와 근처의 사람들이 예배를 드리러 이 곳을 방문한다.

Konspekt 5

Buxoro tarixiy obidalari

Ma'ruza rejasi:

1. 부하라의 소개
2. 부하라의 역사
3. 부하라 도시 유적

Tayanch iboralar: 라밧 말릭, 사막실크로드 시대, 미나렛, 사르도바,하우즈,하나카신학교,이슬람 아카데미,사마니드 영묘

Foydalaniladigan adabiyotlar:

5. «Uzbekiston Milliy entsiklopediyasi» RespublikaUzbekistan. Ensiklopedicheskiy spravochnik. Toshkent 2001. 448 b.
6. 사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월
7. www.orexca.com/monuments/
8. www.pap.wikipedia.org./wiki/uzbekistan

부하라 도시 유적

[Bukhara-]

교류의 유물적 전거로서의 오아시스로 상의 유적. 부하라는 중앙아시아 제라프샨 (Zeravshan) 강 하류에 위치한 우즈베크공화국의 고도(古都)다. 지하 15m 의 문화층을 가진 부하라 유적에는 2,000 년 전부터 취락이 형성되고, 기원초부터 인간이 활동한 흔적이 남아 있다. 오늘의 부하라를 6 세기에는 소그드어로 '누마자카트'라고 불렀으며, 당서(唐書)에는 '포활 (布豁)', 원사 (元史) 에는 '부화랄 (不花剌)', 명사 (明史) 에는 '부화아 (不花兒)', 서역 견문록에는 '포합랍(布哈拉)'으로 음사하여 기록하고 있다. 부하라는 산스크리트어의 'vikhara' (승원(僧院))에서 유래하였다고 한다.

6 세기 중엽에 투르크조의 지배자 시리 키슈와르가 바이켄에서 부하라로 천도한 후, 7 세기에 부하라의 영주 비돈(Bidon)이 내성을 구축하고 궁전 · 감옥 · 관방창고 · 관사(官司) · 신전 등을 내성 내에 집결시켰다. 7 세기 전반에 도축(渡竺) 중 이곳을 방문한 당승 현장(玄奘)은 여행기 『대당서역기』에서 포갈국(捕喝國, 부하라)의 주위는 1 만 6,7 백 리로서 동서가 넓고 남북은 좁으며 물산이나 풍속은 삽말건국(颯秣建國, 사마르칸트)과 같다고 기술하고 있다.

7 세기 후반부터 이슬람 동정군의 침공을 받아 전래 유물이 적지 않게 파괴되었으며 이후 점차 이슬람화되어갔다. 그러나 9 세기에 들어와서 이스마엘 사마니가 사만조를 건국하자 부하라는 그 예하에 들어갔다가 999 년 투르크족의 카라한조에 함락되었다. 다시 1220 년에는 칭기즈칸에게 공략을 당해 시가의 대부분은 파괴되었으나, 이슬람 관련 건물만은 몽골인들의 보호를 받았다.

평소 이슬람에 관심이 있던 몽케 칸과 쿠빌라이 모친의 후원하에 이슬람 교육을 위한 마드라사가 건립되고 이슬람 신학자들이 양성 · 배출되었다. 1520 년에는 신흥 우즈베크족 국가인 샤이바니 왕국의 수도가 되면서 시 · 음악 · 문학 등이 한층 활기를 띠어 16~17 세기에는 중앙아시아에서 정치 · 경제 · 문화의 중추적 역할을 담당하였다.

현존하는 대표적 건축물로는 892~943 년에 건조된 사만조의 시조 이스마일 사마니의 묘당, 13 세기 카라한조 시대에 축조된 높이 46m 의 갈리안 미나렛(사원 첨탑), 9~10 세기에 배화교(拜火敎, 조로아스터교)의 신전을 개축한 것으로 보이는 마고키 아타리 사원, 티무르의 손자

우르크 베크의 이름을 띤 울루그베그 마드라사(1417, 중앙아시아에서 가장 오래된 마드라사, 1586 년 개축), 동서 각지의 견직물 같은 물산이나 화폐교환 등 전문 점포별로 꾸려진 옥내 시장(현재 3 개소), 반지하식 목욕탕(2 개소) 등의 유물이 남아 있다. 이처럼 부하라는 역사의 고비마다 성쇠를 거듭하면서, 중앙아시아의 이슬람 문명의 전파 거점 중 하나로 동서간의 정신문명뿐만 아니라 물질문명 교류에도 크게 기여하였다.

Tarixi

Buxoro shahri sharqning mashhur qadimiy shaharlaridan biri. Arxeologik ma’lumotlarga ko‘ra, Buxoroga miloddan avvalgi 1-ming yillik o‘rtalarida asos solingan. Zarafshon daryosining quyi oqimida joylashgan Buxoro shahri va uning atrofidagi yerlar qadimda nihoyatda xushmanzara — hayvonot va o‘simlik dunyosi betakror, ko‘l va oqar suvlarga boy bo‘lib, tarixchi Narshaxiyning „Buxoro tarixi“ asaridagi ma’lumotlar buni tasdiqlaydi.

Arxeologik tadqiqotlar

Buxoro shahrini arxeologik jihatdan faol o‘rganish ishlari 70-80-yillarga to‘g‘ri keladi. O‘zbekiston FA Arxeologiya institutitining maxsus arxeologik jamoasi (A. R. Muhammadjonov, I. Ahrorov, J. Mirzaahmedov, Sh. Odilov) va O‘zbekiston Madaniyat vazirligining Me’moriy yodgorliklarni ta’mirlash va asrash in-ti otryadi (Ye. G. Nekrasova boshchiligida) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar natijasida hozirgi Buxuro viloyati hududida miloddan avvalgi 4-3-ming yilliklardayoq ovchilik va baliqchilik bilan shug‘ullangan, toshdan turli qurol va buyumlar yasash mahoratlari yuksak darajaga yetgan neolit davriga mansub qabilalar yashagani aniqlandi. Milolddan avvalgi 2-ming yillikning 2-yarmida Zarafshon daryosi o‘zaniga yaqin yerlarga, ayniqsa uning qad. tarmoqlari (Vobkentdaryo, Mohondaryo, Gujayli va boshqalar) havzalariga chorvadordehqon qabilalar kelib joylashib, ular botqoq yerlarda dehqonchilik qilish bilan birga yaylovlarda chorvachilik bilan ham mashg‘ul bo‘lganlar. Arxeologlar Qorako‘l tumanidagi Zamonbobo degan joydan mazkur qabilalar manzilgohlaridan birining qoldiqlarini topib o‘rgandilar. Shu bois bu madaniyat fanda Zamonbobo madaniyati deb ataldi. Miloddan avvalgi 1-ming yillikda Buxoro vohasida astasekin sun’iy sug‘orish tarmoqlari va mustahkamlangan qishloqlar vujudga kela boshlaydi. Zarafshon daryosining kad. tarmog‘i — Shoxrud bo‘ylaridagi dastlabki qishloqlarning, jumladan hozirgi Buxoro shahri o‘rnida bo‘lgan qishloqning barpo bo‘lishi aynan ana shu davrga to‘g‘ri keladi. 70-yillarda Buxoroning eski shahar qismida olib borilgan arxeologik qazishmalar natijasida Buxoroni arxeologik jihatdan o‘rganish tarixida birinchi marta materik qatlamga qadar yetib borishga va madaniy qatlamlanish chuqurligi 20 m dan ortiq ekanligini aniqlashga muvaffaq bo‘lindi. Mir Arab madrasasi yaqinidagi arxeologik qazishma chog‘ida materik qatlam ustida to‘q jigarrang torf qatlami (40-70 sm) borligi, uning ichida esa yovvoyi va xonaki hayvonlar suyaklari qoldiqlari hamda sopol idish va buyumlar parchalari ko‘p ekanligi ma’lum bo‘ldi. Torf qatlami Madrasa tomon tobora qalinlashib borib, bino ostiga kelganda qalinligi 7,5 m ga yetgan. Bu esa qadimda Buxoro hududidan Zarafshon daryosi tarmoqlaridan biri — ilk o‘rta asr manbalarida qayd etilgan „Rudi zar“ („Oltin irmoq“) ning o‘tganligini isbotlaydi. Arxeologik tadqiqotlar keyinchalik qurib qolgan mazkur tarmoqning

har ikki qirg‘og‘i bo‘ylab bir qancha mustahkamlangan qishloqlarning vujudga kelgani va ular Buxoroning eng qadimgi shahar o‘zagini tashkil qilganini tasdiqladi. Shahar o‘zagi 3 qism — „Oltin irmoq“ning o‘ng qirg‘og‘ida joylashgan ark, ya’ni qal’a hamda uning o‘ng va so‘l qirg‘oqlaridagi qishloqlardan iborat bo‘lgan. Bu yerdan topilgan ko‘plab ashyoviy dalillar, xususan sopol idish va buyumlar Buxoro tarixining turli davrlari (milolddan avvalgi 1-ming yillikning 3choragidan 20-asr boshlariga qadar) ga oid bo‘lib, ulardan 2 tasi milolddan avvalgi 5-asrga taalluqli ekanligi aniqlandi. Bundan tashqari, Buxoro arkida olib borilgan arxeologik qazishmalar vaqtida yana ko‘plab yangi va nodir ashyoviy dalillar topildiki, ular shaharning qadimgi tarixini o‘rganishda muhim ahamiyatga egadir. Bu yerda 13-15,5 m, shuningdek 16,5-18,5 m chuqurlikdan 2 ta paxsa devor qoldig‘i topildi. Ular Buxoroning qadimiy mudofaa devori harobalari bo‘lib, biri (miloldiy 4-5 asrlar) ning balandligi 2,5–3 m, ikkinchisi (miloddan avvalgi 4-3 asrlar) niki 2-2,5 m.

Shahar yoshi aniqlashga doir tadqiqotlar

Shuningdek, shaharning yoshini aniqlash maqsadida butun Buxoro vohasi bo‘ylab, chunonchi yirik arxeologik yodgorliklar — Poykend, Qo‘rg‘oni Vardonze, Romitan, Varaxsha, Xoja Bo‘ston, Qo‘zimontepa, Oqsochtepa va boshqa shahar harobalarida keng arxeologik qazishmalar olib borildi. Konimex tumanida miloddan avvalgi 6—5-asrlarga doir yodgorliklar (Chordara shahar harobasi, Qumrabod — I, Qumrabod — II, Arabon — I, Arabon — II nomli mustahkamlangan qishloqlar, miloddan avvalgi 6-asrga oid Shodibek va Qalqonota qo‘rg‘onlari) topib o‘rganildi (1975—77). Ulardan yuqori darajada rivojlangan hunarmandchilik va me’morlikka doir ko‘plab ashyoviy dalillar topildi. O‘sha davrga taalluqli qishloqlar qoldiqlari Jondor tumanidagi Xojaxotin, Laylakxo‘r, Boshtepa, Oqtepa va boshqalar joylardan ham topildi.

Shahar yoshi belgilanishi

Arxeologik tadqiqotlar jarayonida Buxoro xususidagi yozma manbalarda keltirilgan ma’lumotlar bilan arxeologik topilmalar qiyoslanib, quyidagicha xulosaga kelindi. Zarafshon daryosining quyi oqimidagi dastlabki manzilgohlar jyoz davri (miloddan avvalgi 2-ming yillikning 2-yarmi) dayoq vujudga kelib, ular sinchli yarim yerto‘lalardan iborat bo‘lgan (qurib qolgan Mohondaryo tarmog‘i mintaqasida olib borilgan tadqiqotlar buni tasdiqlaydi); miloddan avvalgi 6—5-asrlarda Zarafshon daryosining yirik tarmogilari deltalari joylashgan yerlarda mustahkamlanmagan manzilgoxlar paydo bo‘lgan. Miloddan avvalgi 4-asrda esa Buxoro arki qurilajak hudud baland mudofaa devori va keng xandaq bilan o‘rab olinib, uning etagida uchta mustahkamlangan manzilgoh joylashgan (bu xil manzilgohlar miloddan avvalgi 1-ming yillik boshidan O‘rta Osiyoning dehqonchilik qilinadigan viloyatlariga xosdir). Mazkur manzilgohlardan biri Firobdiz, ikkinchisi Navmichkat, uchinchisi Buxoro deb atalgan. Keyinchalik bu uch manzilgoh o‘zaro birlashib va to‘xtovsiz taraqqiy etib borib, kattagina shaharga — Buxoro vohasining savdohunarmandchilik va ma’muriy markaziga aylangan.

Buyuk ipak yo‘li

Buxoro shahrining Buyuk ipak yo‘li chorrahasida joylashganligi ilk davrlardan boshlab hunarmandchilik tarmoqlari (kulolchilik, temirchilik, misgarlik, zardo‘zlik, zargarlik, shishasozlik, kandakorlik, badiiy kashtachilik va h.k.) va savdo-sotiq ishlarining rivojlanishiga turtki bo‘ldi.

Sovet hukmronligi davrida

Rossiya istilosi davrida bir necha mayda qayta ishlash korxonalari vujudga keldi. 20-asr boshida Buxoroda 12 ta mahalla, 360 dan ortiq guzar, 250 dan ziyod Madrasa, 390 ta masjid, qariyb 150 ta karvonsaroy, 350 ta hovuz bo‘lgan. Buxoro madrasalarida 10 mingdan ortiq talaba o‘qigan. Buxoroda 1920-yillardan boshlab sanoat korxonalarining soni va salmogi ortib bordi. Viloyat hududida gaz va neft konlarining topilishi shaharda yangi sanoat tarmoklarini rivojlantirishga asos bo‘ldi. Uysozlik, madaniymaishiy xizmat tarmoqlarini barpo etish jadallashdi. Obodonlashtirish va ko‘kalamzorlashtirish ishlari tubdan yaxshilandi. Xalqaro va mahalliy turizm yo‘lga qo‘yildi.

Hozirgi kunda

Hozirgi kunda Buxoro shahrida 30 dan ortiq yirik sanoat korxonasi mavjud. Viloyat sanoat korxonalari yalpi mahsulotining yarmidan ko‘prog‘i Buxoroda ishlab chiqariladi. Korxonalarda asosan mahalliy xom ashyo qayta ishlanadi. Ayrim korxonalar gaz va neft sanoati hamda qishloq xo‘jaligiga xizmat qilishga ixtisoslashgan. Buxoro to‘qimachilik k-ti („Buxoroteks“), qorako‘l z-di, zardo‘zlik, pillakashlik fkalari, paxta, yog‘ekstraksiya, vino, g‘isht, remontmexanika z-dlari, un, go‘sht, uysozlik k-tlari, poyabzal, tikuvchilik fkalari hamda hunarmandchilik tarmoqlari ishlab turibdi. Shaharda 10 dan ortiq xorijiy mamlakatlar bilan hamkorlikda qurilgan qo‘shma korxonalar faoliyat ko‘rsatadi: „BuxTel“ (Isroil) mayonez, „OmegaSitora“ (Gretsiya) mo‘yna buyumlari, „GufikAvitsenna“ (Xindiston) dori-darmon, „Marmar“ (AQSH) qurilish materiallari ishlab chiqaradi. 1996 yilda Buxoroda Koreya Respublikasida ishlab chiqarilgan telefon st-yalari o‘rnatildi. Buxoroda O‘zbekiston paxtachilik i.t. in-tining filiali, bog‘dorchilik, niholchilik tajriba xujaligi va „Sohibkor“ xo‘jaligi joylashgan.

Iqlimi

Iqlimi kontinental, yillik o‘rtacha tra 15, G, iyulniki 29,5°, yanv.niki 0°. Maydoni 0,02 ming km².

Transport

Buxoroda 20 dan ortiq yo‘nalishda avtomobil transporti qatnaydi. 1986 yildan trolleybus qatnovi yo‘lga qo‘yiddi. Xalkaro aeroport Buxoroni Toshkent orqali respublika viloyatlari va 20 dan ortiq xorijiy davlatlar bilan o‘zaro aloqalar o‘rnatishda xizmat qiladi. Buxoroda 100 dan ortiq yirik tarixiy me’moriy yodgorliklar: Buxoro arki, Somoniylar maqbarasi, Chashmai Ayyub maqbarasi, Matki Attori masjidi, Namozgoh masjidi, Poyi kalon ansambli, Qal’adevor qoldiqlari, Minorai kalon, Masjidi kalon, Mir Arab madrasass, Tim va toqilar, Labihovuz ansambli, Ulutbek madrasasi, Chor minor, Bolohovuz masjidi, Sitorai Mohi Xosa

ansambli va boshqalar saqlangan. Bular shaharning yangi kismidagi zamonaviy ko‘p qavatli binolar (hokimiyat uyi, „Buxoro“, „Zarafshon“, „Varaxsha“, „Guliston“ mehmonxonalari) bilan uyg‘unlashib ketgan.

Madaniyat

Buxoro yirik ilmma’naviyat, ma’rifat markazlaridan. 1996 yil martdan O‘zbekiston FA Samarqand bo‘limining Buxoro mintaqaviy markazi faoliyat ko‘rsatmoqda. 1997 yilda 3 oliy o‘quv yurti (davlat unti, oziq-ovqat va yengil sanoat texnologiyasi instituti, tibbiyot instituti), 5 kollej, 3 akademik litsey, tarix faniga ixtisoslashgan maktab, 47 umumiy ta’lim maktabi, 89 maktabgacha tarbiya muassasalari, 28 ommaviy kutubxona, Buxoro davlat me’moriybadiiy muzey ko‘rikxonasi, 2 teatr mavjud. „Buxoro haftanomasi“ gaz. chiqadi (adadi 2000).

1997 yilning Oktyabrida Buxoro shahrining 2500 yilligi O‘zbekistonda keng nishonlandi. 50 dan ortiq tarixiy-me’moriy obidalar ta’mirlandi, yangi istirohat bog‘lari, xiyobonlar barpo qilindi.

Mashhur arboblar

Buxoro zaminida mashhur, donishmand allomalar voyaga yetgan, o‘qib ijod etgan. Abu Hafsi Kabir Buxoriy (767— 832), Imom al -Buxoriy, Abu Ali ibn Sino, Narshaxiy, Daqiqiy, Rudakiy, Bal’amiy, Abduxolik G‘ijduvoniy, Bahouddin Naqshband, Sayfiddin Boharziy, Nosir Buxoriy, Shamsiddin Buxoriy, Ubaydulloh Buxoriy, Mushfiqiy, Hofiz Tanish Buxoriy, Turdi Farog‘iy, Ahmad Donish, Fitrat, Sadriddin Ayniy, Fayzulla Xo‘jayev, Ibrohim Mo‘minov, Jalol Ikromiy shular jumlasidandir.

Tarixiy va arxitektura yodgorliklari

Buxoro — o‘rta asrning 140 dan ortiq arxitektura yodgorliklarini o‘zida saqlagan „muzey shahardir“. Ko‘p asrlar avval qurilgan Poi Kalon, Qo‘sh Madrasa, Ismoil Somoniy maqbarasi, minorai kalon kabi ansambllar bugungi kungada ham barchaning diqqatida.

- Ark (11 - 20 a.)
- Bolohovuz (18a. boshlari - 20 a.)
- Bola Hovuz masjidi (1712)
- Ismoil Somoniy maqbarasi (9-10 a.)
- Chashmai Ayub maqbarasi (1380 yoki 1384/85)
- Abdullaxon madrasasi (1596/98)
- Modarixon madrasasi (1556/57)
- Baland masjidi (16 a. boshlari)
- Gaukushon ansambli - Masjid, Minora, Madrasa (16 a.)
- Zayniddin Xoja xonaqohi (1555)
- Poi Kalon ansambli (12—14 a.)
- Labi Hovuz ansambli (16-17 a.)
- Ko‘kaldosh madrasasi (1568/69)
- Nodir Devonbegi madrasasi (1622—23)

- Nodir Devonbegi xonaqohi (1620)
- Ulug‘bek madrasasi (1417)
- Abdulazizxon madrasasi (1652)
- Sayfiddin Boxarziy maqbarasi(13 a. ikkinchi yarmi—14 a.)

- Buyonqulixon maqbarasi (14 a. ikkinchi yarmi,15 yoki 16 a.)
- Namozgoh masjidi (12-16 a)
- Fayzobod xonaqohi (1598/99)
- Chor Minor madrasasi (1807)
- Sitorai Mohi Xossa Buxoro Amiri saroyi (19 a. oxiri 20 a. boshlari)
- Chor Bakr *(shayx Jubayra sulolasi dafn etilgan joy)*(1560/6

Konspekt 6

Xiva tarixiy obidalari

Ma’ruza rejasi:

1. 히바의 소개와
2. 히바의 역사
3. 히바 도시 유적

Tayanch iboralar:

크즐쿰,이찬칼라,성벽, ‘금요일의 사원, 카라쿰, 미나렛, ‘낮은 탑’, 양상, 목조 , 전통, 천도, 왕국, 중앙아시아, 간선길, 역경, 대사, 벽돌, 열흘

Foydalaniladigan adabiyotlar:

1. «Uzbekiston Milliy entsiklopediyasi» RespublikaUzbekistan. Ensiklopedicheskiy spravochnik. Toshkent 2001. 448 b.
2. 사마르칸드” – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월
3. www.orexca.com/monuments/samarkand/
4. www.pap.wikipedia.org./wiki/uzbekistan

히바

[Khiva]

우즈베키스탄 암 다리야(그리스 명 오크소스 강) 하류, 호라즘 주(州)의 도시. 기원은 명백하지 않지만 10 세기에는 잘 알려져 특히 16 세기 중엽, 히바 한국(汗國)의 수도가 되고난 후부터 번창하였다. 이찬 칼라(Ichan-Kala)로 불리우는 모스크나 마드라사 등의 이슬람 건축이 있다. 건물의 대부분은 18~19 세기의 것이지만, 중앙아시아 중세도시의 양상을 잘 유지하고 있으며 타슈 하울리 궁(Tash-Khauli)의 안뜰 이완의 열주 등은 중앙아시아 목조(木彫)의 전통을 보여주고 있다.

히바 도시 유적

[Khiva-]

교류의 유물적 전거로서의 오아시스로 유적. 히바는 중앙아시아 아무다리야강 하류의 좌안 호라즘 지방에 위치한 고도(古都)다. 히바는 1592 년에 호라즘 국왕 아랍 무함마드 칸이 수도를

쿠냐 우르겐치(옛 우르겐치)에서 이곳으로 천도한 이래, 1920 년까지 줄곧 호라즘 일원의 수부(首府) 역할을 해왔다.
부하라와 더불어 중앙아시아의 이슬람 '성도(聖都)'라고 불릴 만큼 이슬람 문명 전파의 한 거점으로, 1920 년 당시 여기에는 94 개소의 마스지드(사원)와 63 개소의 마드라사(이슬람교의 신학교)가 있었다. 히바는 내성(內城)과 외성(外城) 두 부분으로 구성되어 있다.
내성에는 궁전과 마스지드, 마드라사, 묘당들이 있고, 외성에는 상인과 수공업자들이 직종별로 구역을 형성해 거주하였다. 내성의 총면적은 26 헥타르로 높이 7~8m, 기부 두께 5~6m, 길이 2.2km 의 성벽으로 에워싸여 있으며, 4 개의 성문이 설치되었다. 히바는 시 전체가 박물관이란 평을 받을 정도로 성 내외에 많은 유적이 분포되어 있다.
현존 건물들은 1220 년 몽골 서정군이 파괴한 후 재건한 건물과 16~17 세기 우즈베크족 칸의 지배하에서 번영을 누릴 때 지은 건물, 그리고 18 세기 이란군이 파괴한 후 새로 지은 건물 등 세 부분으로 나눌 수 있다. 19 세기 초에 이르러 히바 왕국은 전례 없이 강성해 중엽에는 영토가 시르다리야강에서 아프가니스탄 국경까지 광활한 지역에 이르렀다. 그러나 1873 년에 러시아군에게 강점되어 차르 러시아의 속지가 되었다.
주요한 건물 유적으로는 1303 년에 지은 사이드 알라웃딘의 묘당과 나무기둥 221 개(13 대×17 열)를 받쳐지은 주마아 지하 대사원, 1274 년에 축조한 구나 이르크 성채, 타슈 하우리 벽돌 궁전 등이 있다. 건물들에는 호라즘(Khwarezm)제국의 전통적 건축술과 아랍-이슬람식 건축술의 융합상이 역력하다.

Xiva

Xiva — muzey-shahar, lekin Rim shahri kabi aholi yashaydigan shahardir. Sharqning ko'pgina shaharlari kabi Xiva Amudaryoning quyi oqimida joylashgan Xeyvak nomli suv havzasi yonida barpo etilgan bo'lib, Xorazm vohasining sug'oriladigan yerlarida rivojlanib kelgan.

Arxeologik tadqiqoitlarning ko'rsatishicha, shahar kamida 2500 yoshga kirgan. Bularning hammasi YuNESKO tashkilotiga Xivani qo'riqxona ahamiyatidagi shahar deb e'lon qilishga, shaharning ichki qismi bo'lgan Ichan-qal'ani esa jahon ahamiyatidagi tarixiy yodgorlik deb e'tirof etishga asos bergan. «Avesto» kitobi Xorazm to'g'risida tarixiy ma'lumotlar beradi. «Tarixning otasi» deb sanalgan Gerodot Xorazm va xorazmliklar to'g'risida gapirib o'tgan edi. Beruniy esa Xorazmdagi qadimiy dehkonchilik to'g'risida hikoya qilgan.

Xiva — tarixiy qurilish, butunligicha bino va inshootlar, aslida ochiq havodagi butun bir shahar amalda tarixiy holida saqlanib qolgan dunyoning bir nechtagina shaharlaridan biridir. XVIII asr oxiri — XIX asr o'rtasidagi Xiva shahrining monumental inshootlari go'yoki qaytadan barpo etilgan shaharni hosil qilgan bo'lib, u bizni bor-yo'g'i ikki-uch avlod ustalarning hayoti davomida qurilishi tezligi bilan hayratda qoldiradi. Lekin boshqa sharoitlarda halokatli bo'ladigan holatlar – kichik yer bo'laklaridagi tasodifiy qurilishlar, o'ta siqiq sharoitlar va yer kamligi bu yerda me'morchilik inshootlarining benihoya go'zalligi, nafisligi va turli-tumanligiga sabab bo'ldi. Xivaning eng ko'p va siqiq holda inshootlar qurilgan qismi bo'lgan aynan shu Ichan-qal'a taqdir taqozosi bilan me'morchilik muzeyiga aylandi, uning yodgorliklarida bizga xalq ustalarining eng go'zal asarlari namoyon bo'ladi.

An’anaga ko’ra, shaharning ma’naviy markazi uning katta, yoki juma masjidi sanalar edi. Masjidni rejalashtirish zamirida X—XII asrlarda yaratilgan konstruktsiyalar yotgan, deb hisoblashadi. Ichan-qal’adagi Juma masjidi ham XVIII asrinng oxirida qayta qurilgan, lekin u Sharqning klassik inshootlarining qator xususiyatlarini o’zida saqlab qolgan. Bu o’ziga xos bir qavatli binoning old kirish portallari, gumbazlari va dumaloq arkalari yo’q, u eramizning X-XVII asrlarida yaratilgan 213 dona yog’och naqshinkor ustunlarga tayanadigan yassi tomli ulkan zaldir. Ularning o’lchamlari, shakllari va bezaklari turlicha bo’lib, aynan ular masjidning yuksak badiiy qiymatini namoyon etadi. Olimlarning fikricha, ushbu xususiyatlaring barchasi bu masjidni Arabistondagi qadimiy masjidlarga yaqinlashtiradi.

Madrasalardan eng yirigi — Muhammad Aminxon madrasasidir. Uning o’ziga xos xususiyatlari – ikkitalik hujralardir. Old devorlarning naqshli bezatilishida rangli g’ishtin termalarning qatlamlari hamda o’simlik tusidagi naqshlar bo’lgan mayolika bilan qoplangan bezaklar kiritilgan. Eshiklar va panjaralar ajoyib o’yma naqshlar bilan bezatilgan. O’rta asrlar shaharlarini tashqi devorlar va minoralarsiz, shahar ichidagi ark qal’asisiz tasavuur qilish qiyin. Xiva shahri ham shunday. Ichan-kala avvaldan uni himoya qiladigan ulkan qal’a devorlari bilan o’ralgan edi. XIX asr o’rtasida esa Xivaning atrofida o’nta darvozasi bo’lgan yangi qal’a devorlari bunyod etilgan. Shundan e’tiboran shaharning ushbu kattaroq halqasi Dishan-qal’a, yoki «tashqi qal’a» deb nomlanadigan bo’ldi.

Xivaning ma’naviy hayotida muqaddas joylar — mozorlar va maqbaralar alohida o’rin tutgan. Ayniqsa e’tiborli sajdagohlardan biri – kasbi ko’nchi bo’lgan, jismi pahlavon, ruhi faylasuf, ko’ngli shoir bo’lgan Pahlavon Mahmud ismli ulug’vor zotning maqbara majmuasidir. Vafot etganidan keyin xalq uni pir – Xiva shahrining muborak homiysi sifatida e’tirof etgan. Asta-sekin Pahlavon Mahmudning go’ri atrofida xonlar urug’iga daxldor kishilarning go’rlari joylashgan mozor yuzaga keldi, keyin esa maqbaraga tegishli inshootlarning yirik majmuasi barpo etildi, ular yozgi va qish mavsumidagi masjidlarni, ma’rakalar uchun mo’ljallangan inshootni va Qur’on o’qish xonalarini o’z ichiga oladi.

O’rta asrlarda Xiva allomalarning shahri bo’lgan. Bu yerda yirik fan markazlari faoliyat yuritgan – astronomiya, matematika, tibbiyot rivojlangan, buyuk olimlar Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali ibn Sino (Avitsenna) yashagan va ijod qilgan. Shoh Ma’mun ibn Muhammad huzurida o’rta asrlarning eng yirik Sharq olimlari ishlagan, ular «Ma’mun Akademiyasi» ni tashkil qilganlar. Sharqda mashhur bo’lgan XIX asr shoirlari Shermuhammad Munis va Ogahiylar bu yerda o’z asarlarini yaratganlar. Shahar «Xorazm vohasining durdonasi» nomiga sazovor bo’lgani bejiz emas.

O’zining gullab-yashnagan davrida Xorazm davlati xalqaro savdoning eng yirik markazi, Buyuk Ipak yo’lining asosiy ahamiyatga ega bo’lgan qismi edi. Bu yerga Volgabo’yidan, Hindiston, Eron davlatlaridan savdogarlar kelar edi, savdo karvonlari bu yerdan Yaqin Sharqqa, Sharqiy Turkiston va Xitoyga ketar edi. Xivadan turli-tuman savdo yo’llari Mo’g’ulistonga, Qozog’iston dashtlari orqali Volga irmog’idagi skvdo shahri bo’lgan Saksin shahriga, undan rus knyazliklari va Yevropaga olib borar edi. Arxeologlar qadimiy karvon yo’llarining yangi-yangi yo’nalishlarini, jumladan, Xorazmdan Mang’ishloq tomonga va u yerdan dengiz orqali Quyi Volgabo’yiga yo’nalishlarni ochmoqdalar. Bu xivalik savdogarlar Markaziy Osiyo davlatlarining Sharqiy Yevropa bilan olib borgan savdosining katta qismini o’z qo’llariga olganligidan dalolat beradi.

Kechqurun qorong’i tushganda va oy – musulmonlarning muqaddas ramzi minoralarning tepalarini, masjidlar gumbazlari va madrasa darvozalarini jozibali nuri bilan yoritganda xuddi sehrli shaharga kelib tushgandek ko’rinadi. Xiva shunday afsonaviy shahardir

“O’ZBEKISTONNING TARIXIY OBIDALARI” FANINING TA’LIM TEXNOLOGIYALARI

(ma’ruzalar, amaliy/seminar mashg‘ulotlariga alohida holatda, kamida 4 ta ilovalari bilan)

Mavzu 1	**O’zbeistonning geografik joylashuvi, qadimgi, o’rta asr va yangi tarixi**

O‘qitish texnologiyasining modeli

Mashg‘ulot vaqti – 80 min.	**Talabalar soni 5 - 18 tagacha**
Mashg‘ulot turi	**Ma’ruza**
Ma’ruza dars maqsadi: Talabalarga O’zbekiston tarixi hamdauning muqaddas qadamjolari tarixiy obidalari haqida koreyscha ma’lumot berish, ularda gid tarjimonlik sohasini shakllantirish, ona vatanimizning gu’zal shaharlarini chet tilida ham fahrlanib so’zlab bera olish ko’nikmasini rivojlantirish	
Pedagogik maqsadlar: • mavzuga doir yangi so‘zlarni tanishtirish • mavzuga doir matnlar o‘qib tarjima qilish • koreys tilida qisqa tarjima qila olish qobiliyatini shakllantirish • Koreys tilida gid tarjimonlik mahoratini oshirish • berilgan rasmlarga qarab qadamjolar haqida suhbat o’tkazish	*Amaliy faoliyat natijalari:* • mavzuga doir yangi so‘zlar bir necha bor mashq qilinadi • koreys tilidan tarjima qilishda badiiy tarjimaning ahamiyati tushuntiriladi • Koreys tilida gid tarjimonlik mahoratini oshirishga ko’rsatma va ko’nikmalar beriladi • berilgan rasmlarga qarab qadamjolar haqida matn tuziladi
Ta’lim metodlari	aqliy hujum, klaster, tarmoqlar, metodi
Ta’lim shakli	An’anaviy
Ta’lim vositalari	O‘quv qo‘llanma , proektor,tarqatma materiallar , plakatlar, rasmlar
Ta’lim sharoitlari	Ma’ruza / Amaliy mashg‘ulotlar uchun auditoriya
Monitoring va baholash	Og‘zaki savol -javob , yozma topshiriqlar, mustaqil ishlar

Ma’ruzaning texnologik kartasi

Ish bosqichlari, vaqt	Faoliyat mazmuni	
	O‘qituvchi	Talabalar
1-bosqich Kirish (5daq)	1.1. Ma’ruza maizusi va rejasini e’lon qiladi. Maqsad va vazifalari bilan tanishtiradi.	Tinglashadi, qayd etishadi, mavzu asosida savollar berishadi

2-bosqich Asosiy qism (60 daq)	2.1. Talabalarni savol va javob, suhbat usullari bilan faollashtiradi 2.2.O'zbekistonning qadimiy tarixi haqidagi asosiy ma'lumotlarni beradi. (vizual material ilova №1) 2.3.Yangi so'zlar bilan tanishtiradi (ilova №2.) 2.4. O'zbekistonning qadimiy tarixiga oid muqaddas qadamjolari, yodgorliklari, tarixiy shaxslari haqidagi ma'lumotlarni ko'rib chiqishadi	Savollarga javob beradi Tinglaydi va yozadi Tinglashadi, daftarga qayd etishadi Yozishadi ma'lumotlarni daftarga qayd etishadi. O'rganadi, tahlil qiladi
3-bosqich Yakuniy qism (15 daq)	3.1.Yig'ilgan ma'lumotlarni umumlashtirib xulosa chiqariladi, ishtirokchilarning diqqatini mavzuning muhim tarafiga qaratib, qilingan ishlarning professional faoliyatda muhimligini eshittirib o'tish. 3.2.Aloxida qatnashchilarni, juftliklar ishlarini baholash va xulosalar keltirish. 3.3. Ta'lim maqsadiga erishganligini tahlil qilish va baholash 3.4. Auditoriyadan tashqari mustaqil ishlar beriladi	O'zaro baholash. Savollar berish.

Ilova 1

Ilova 2

Ilova 3

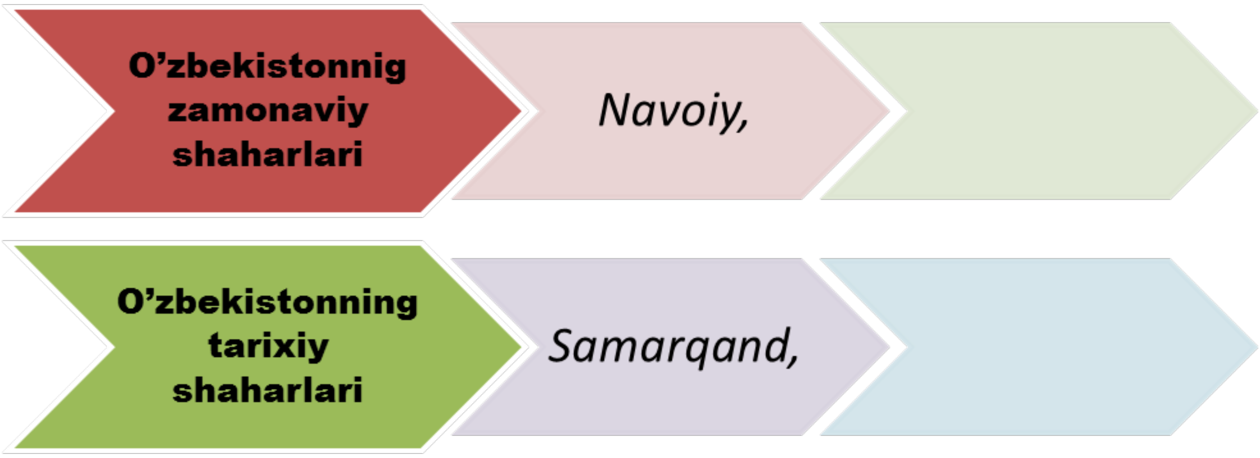

Ilova 4
Muqaddas qadamjolar nomini hamda ular joylashgan viloyatlarni aniqlang

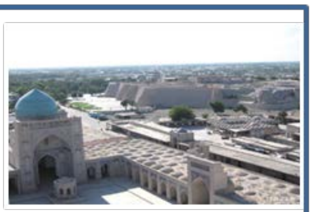

Mavzu 2	Toshkentning tarixiy joylari va muzeylari

O'qitish texnologiyasining modeli

Mashg'ulot vaqti – 80 min.	**Talabalar soni 5 - 18 tagacha**
Mashg'ulot turi	**Ma'ruza**

Ma'ruza dars maqsadi: Talabalarga o'zbekiston tarixi hamda uning muqaddas qadamjolari tarixiy obidalari haqida koreyscha ma'lumot berish, ularda gid tarjimonlik sohasini shakllantirish, ona vatanimizning gu'zal shaharlarini chet tilida ham fahrlanib so'zlab bera olish ko'nikmasini rivojlantirish

Pedagogik maqsadlar:	*Amaliy faoliyat natijalari:*
• mavzuga doir yangi so'zlarni tanishtirish • mavzuga doir matnlar o'qib tarjima qilish • koreys tilida qisqa tarjima qila olish qobiliyatini shakllantirish • Koreys tilida gid tarjimonlik mahoratini oshirish • berilgan rasmlarga qarab qadamjolar haqida suhbat o'tkazish	• mavzuga doir yangi so'zlar bir necha bor mashq qilinadi • koreys tilidan tarjima qilishda badiiy tarjimaning ahamiyati tushuntiriladi • Koreys tilida gid tarjimonlik mahoratini oshirishga ko'rsatma va ko'nikmalar beriladi • berilgan rasmlarga qarab qadamjolar haqida matn tuziladi
Ta'lim metodlari	aqliy hujum, klaster, tarmoqlar, metodi
Ta'lim shakli	An'anaviy
Ta'lim vositalari	O'quv qo'llanma , proektor,tarqatma materiallar , plakatlar, rasmlar
Ta'lim sharoitlari	Ma'ruza / Amaliy mashg'ulotlar uchun auditoriya
Monitoring va baholash	Og'zaki savol -javob , yozma topshiriqlar, mustaqil ishlar

Ma'ruzaning texnologik kartasi

Ish bosqichlari, vaqt	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talabalar
1-bosqich Kirish (5daq)	1.1Ma'ruza maizusi va rejasini e'lon qiladi. Maqsad va vazifalari bilan tanishtiradi.	Tinglashadi, qayd etishadi, mavzu asosida savollar berishadi

2-bosqich Asosiy qism (60 daq)	2.1. Talabalarni savol va javob, suhbat usullari bilan faollashtiradi 2.2.O’zbekistonning qadimiy tarixi haqidagi asosiy ma’lumotlarni beradi. (vizual material ilova №1) 2.3.Yangi so’zlar bilan tanishtiradi (ilova №2.) 2.4. O’zbekistonning qadimiy tarixiga oid muqaddas qadamjolari, yodgorliklari, tarixiy shaxslari haqidagi ma’lumotlarni ko‘rib chiqishadi	Savollarga javob beradi Tinglaydi va yozadi Tinglashadi, daftarga qayd etishadi Yozishadi ma’lumotlarni daftarga qayd etishadi. O‘rganadi, tahlil qiladi
3-bosqich Yakuniy qism (15 daq)	3.1.Yig‘ilgan ma’lumotlarni umumlashtirib xulosa chiqariladi, ishtirokchilarning diqqatini mavzuning muhim tarafiga qaratib, qilingan ishlarning professional faoliyatda muhimligini eshittirib o‘tish. 3.2.Alohida qatnashchilarni, juftliklar ishlarini baholash va xulosalar keltirish. 3.3. Ta’lim maqsadiga erishganligini tahlil qilish va baholash 3.4. Auditoriyadan tashqari mustaqil ishlar beriladi	O‘zaro baholash. Savollar berish.

Ilova 1

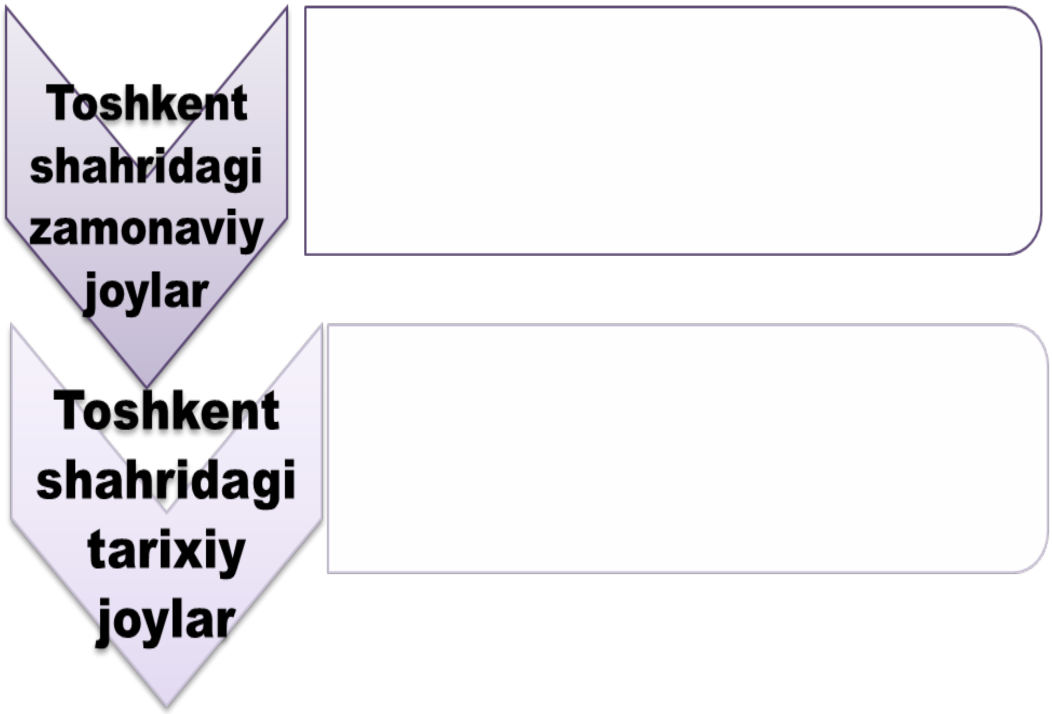

Ilova 2

Ilova 3

Toshkent shahridagi tarixiy joylar

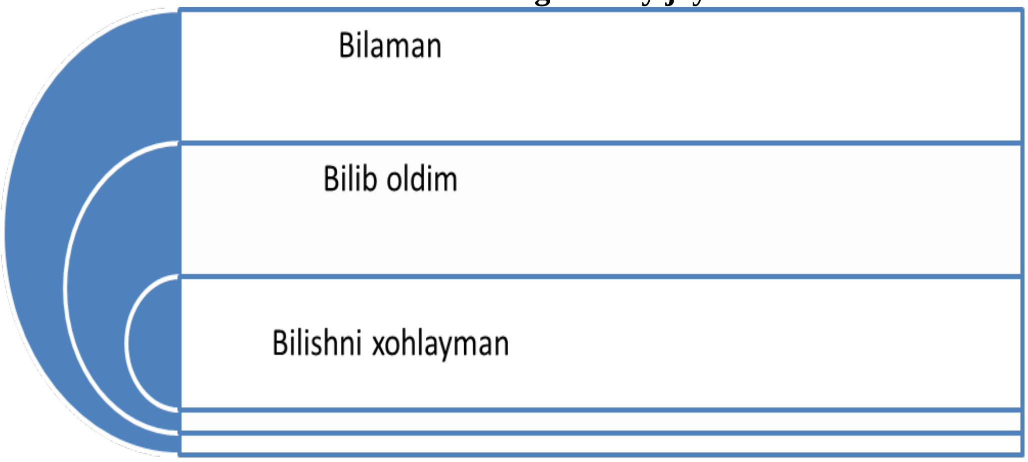

Ilova 4

Rasmlardagi tarixiy joylarning nomlarini ayting

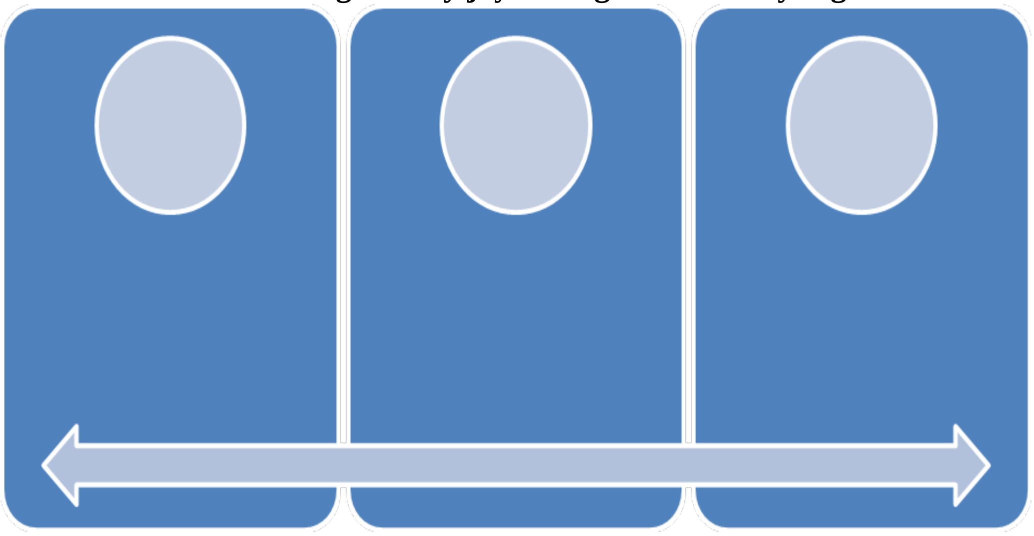

Mavzu 3	Samarqand tarixiy obidalari va Registon majmuasi

O'qitish texnologiyasining modeli

Mashg'ulot vaqti – 80 min.	**Talabalar soni 5 - 18 tagacha**
Mashg'ulot turi	**Ma'ruza**
Ma'ruza dars maqsadi: Talabalarga o'zbekiston tarixi hamdauning muqaddas qadamjolARI tarixiy obidalari haqida koreyscha ma'lumot berish, ularda gid tarjimonlik sohasini shakllantirish, ona vatanimizning gu'zal shaharlarini chet tilida ham fahrlanib so'zlab bera olish ko'nikmasini rivojlantirish	
Pedagogik maqsadlar: • mavzuga doir yangi so'zlarni tanishtirish • mavzuga doir matnlar o'qib tarjima qilish • koreys tilida qisqa tarjima qila olish qobiliyatini shakllantirish • Koreys tilida gid tarjimonlik mahoratini oshirish • berilgan rasmlarga qarab qadamjolar haqida suhbat o'tkazish	*Amaliy faoliyat natijalari:* • mavzuga doir yangi so'zlar bir necha bor mashq qilinadi • koreys tilidan tarjima qilishda badiiy tarjimaning ahamiyati tushuntiriladi • Koreys tilida gid tarjimonlik mahoratini oshirishga ko'rsatma va ko'nikmalar beriladi • berilgan rasmlarga qarab qadamjolar haqida matn tuziladi
Ta'lim metodlari	aqliy hujum, klaster, tarmoqlar, metodi
Ta'lim shakli	An'anaviy
Ta'lim vositalari	O'quv qo'llanma , proektor,tarqatma materiallar , plakatlar, rasmlar
Ta'lim sharoitlari	Ma'ruza / Amaliy mashg'ulotlar uchun auditoriya
Monitoring va baholash	Og'zaki savol -javob , yozma topshiriqlar, mustaqil ishlar

Ma'ruzaning texnologik kartasi

Ish bosqichlari, vaqt	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talabalar
1-bosqich Kirish (5daq)	1.1Ma'ruza maizusi va rejasini e'lon qiladi. Maqsad va vazifalari bilan tanishtiradi.	Tinglashadi, qayd etishadi, mavzu asosida savollar berishadi

2-bosqich Asosiy qism (60 daq)	2.1. Talabalarni savol va javob, suhbat usullari bilan faollashtiradi 2.2.O’zbekistonning qadimiy tarixi haqidagi asosiy ma’lumotlarni beradi. (vizual material ilova №1) 2.3.Yangi so’zlar bilan tanishtiradi (ilova №2.) 2.4. O’zbekistonning qadimiy tarixiga oid muqaddas qadamjolari, yodgorliklari, tarixiy shaxslari haqidagi ma’lumotlarni ko‘rib chiqishadi	Savollarga javob beradi Tinglaydi va yozadi Tinglashadi, daftarga qayd etishadi Yozishadi ma’lumotlarni daftarga qayd etishadi. O‘rganadi, tahlil qiladi
3-bosqich Yakuniy qism (15 daq)	3.1.Yig‘ilgan ma’lumotlarni umumlashtirib xulosa chiqariladi, ishtirokchilarning diqqatini mavzuning muhim tarafiga qaratib, qilingan ishlarning professional faoliyatda muhimligini eshittirib o‘tish. 3.2.Aloxida qatnashchilarni, juftliklar ishlarini baholash va xulosalar keltirish. 3.3. Ta’lim maqsadiga erishganligini tahlil qilish va baholash 3.4. Auditoriyadan tashqari mustaqil ishlar beriladi	O‘zaro baholash. Savollar berish.

Ilova1

Ilova2

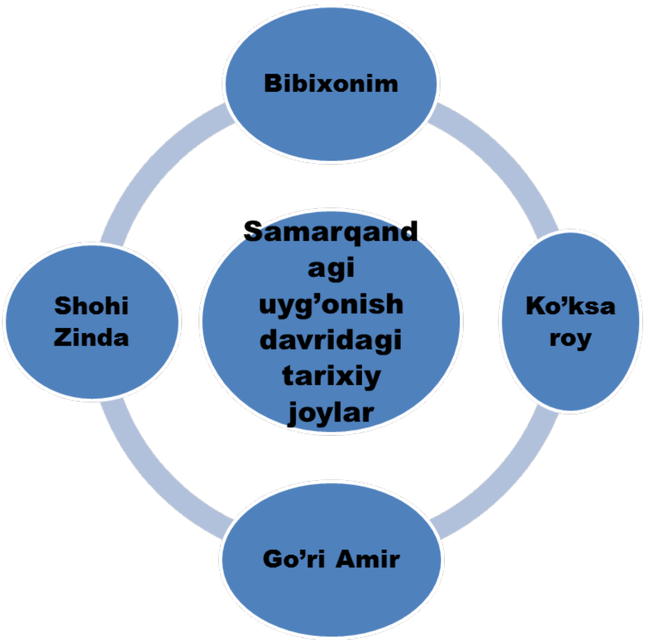

Ilova3 Registon ansablidagi madrasalar nomini keltiring

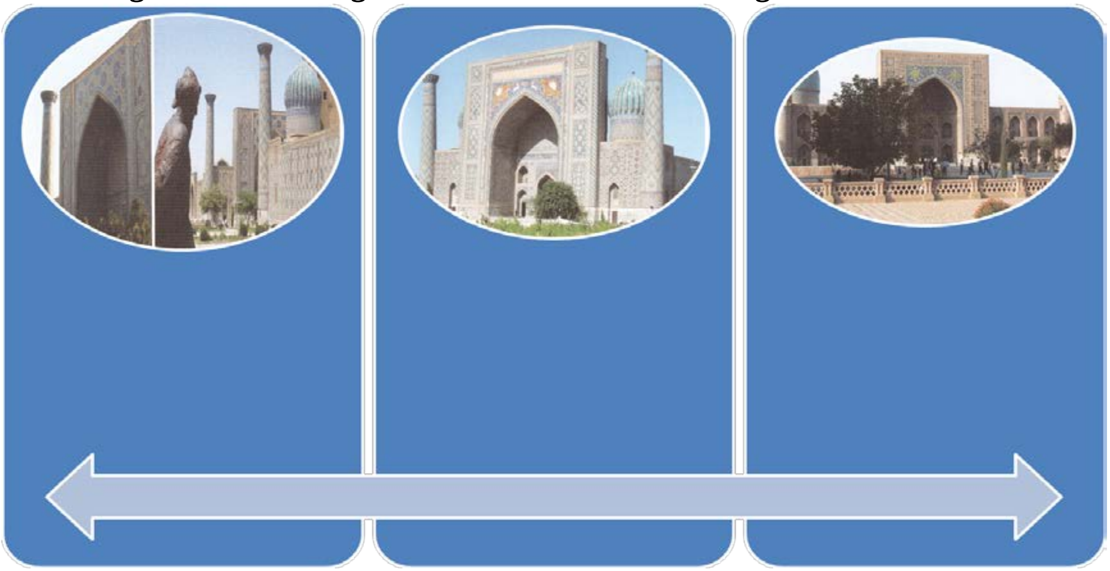

Ilova 4 Quyidagi madrasalarning qurilish tarixini so’zlab bering

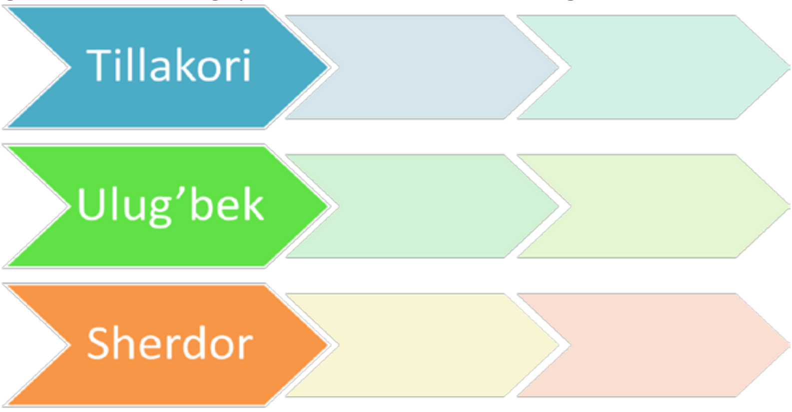

Mavzu 4	Imom al Buxoriy maqbarasi

O'qitish texnologiyasining modeli

Mashg'ulot vaqti – 80 min.	**Talabalar soni 5 - 18 tagacha**
Mashg'ulot turi	**Ma'ruza**
Ma'ruza dars maqsadi: Talabalarga o'zbekiston tarixi hamdauning muqaddas qadamjolari tarixiy obidalari haqida koreyscha ma'lumot berish, ularda gid tarjimonlik sohasini shakllantirish, ona vatanimizning gu'zal shaharlarini chet tilida ham fahrlanib so'zlab bera olish ko'nikmasini rivojlantirish.	
Pedagogik maqsadlar: • mavzuga doir yangi so'zlarni tanishtirish • mavzuga doir matnlar o'qib tarjima qilish • koreys tilida qisqa tarjima qila olish qobiliyatini shakllantirish • Koreys tilida gid tarjimonlik mahoratini oshirish • berilgan rasmlarga qarab qadamjolar haqida suhbat o'tkazish	*Amaliy faoliyat natijalari:* • mavzuga doir yangi so'zlar bir necha bor mashq qilinadi • koreys tilidan tarjima qilishda badiiy tarjimaning ahamiyati tushuntiriladi • Koreys tilida gid tarjimonlik mahoratini oshirishga ko'rsatma va ko'nikmalar beriladi • berilgan rasmlarga qarab qadamjolar haqida matn tuziladi
Ta'lim metodlari	aqliy hujum, klaster, tarmoqlar, metodi
Ta'lim shakli	An'anaviy
Ta'lim vositalari	O'quv qo'llanma , proektor,tarqatma materiallar , plakatlar, rasmlar
Ta'lim sharoitlari	Ma'ruza / Amaliy mashg'ulotlar uchun auditoriya
Monitoring va baholash	Og'zaki savol -javob , yozma topshiriqlar, mustaqil ishlar

Ma'ruzaning texnologik kartasi

Ish bosqichlari, vaqt	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talabalar
1-bosqich Kirish (5daq)	1.1Ma'ruza maizusi va rejasini e'lon qiladi. Maqsad va vazifalari bilan tanishtiradi.	Tinglashadi, qayd etishadi, mavzu asosida savollar berishadi

2-bosqich Asosiy qism (60 daq)	2.1. Talabalarni savol va javob, suhbat usullari bilan faollashtiradi 2.2.O'zbekistonning qadimiy tarixi haqidagi asosiy ma'lumotlarni beradi. (vizual material ilova №1) 2.3.Yangi so'zlar bilan tanishtiradi (ilova №2.) 2.4. O'zbekistonning qadimiy tarixiga oid muqaddas qadamjolari, yodgorliklari, tarixiy shaxslari haqidagi ma'lumotlarni ko'rib chiqishadi	Savollarga javob beradi Tinglaydi va yozadi Tinglashadi, daftarga qayd etishadi Yozishadi ma'lumotlarni daftarga qayd etishadi. O'rganadi, tahlil qiladi
3-bosqich Yakuniy qism (15 daq)	3.1.Yig'ilgan ma'lumotlarni umumlashtirib xulosa chiqariladi, ishtirokchilarning diqqatini mavzuning muhim tarafiga qaratib, qilingan ishlarning professional faoliyatda muhimligini eshittirib o'tish. 3.2.Aloxida qatnashchilarni, juftliklar ishlarini baholash va xulosalar keltirish. 3.3. Ta'lim maqsadiga erishganligini tahlil qilish va baholash 3.4. Auditoriyadan tashqari mustaqil ishlar beriladi	O'zaro baholash. Savollar berish.

Ilova1

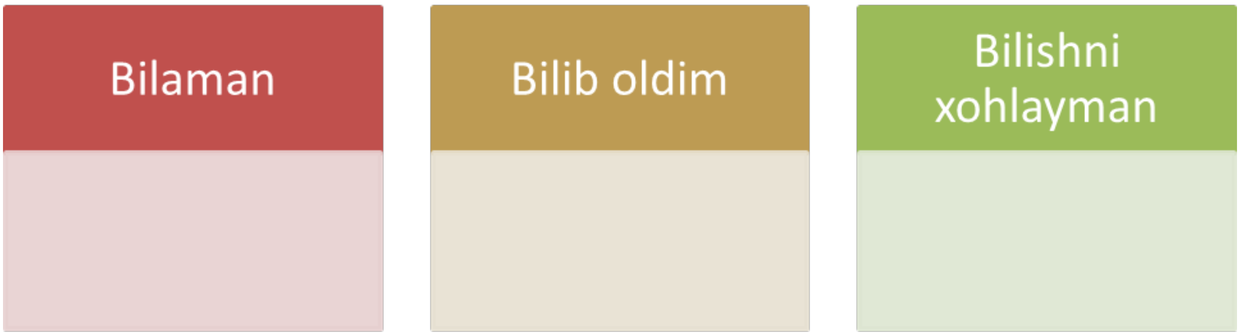

Ilova 2

NAZORAT SAVOLLARI:

1. 이슬람에서 가장 유명한 하디스 모음집의 저자
2. 알- 부하리의 의상을 엿볼 수 있는 박물관

Ilova 3.

www.orexca.com/monuments_samarkand

Ilova 4

"사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월

Mavzu 5	Buxoro tarixiy obidalari

O‘qitish texnologiyasining modeli

Mashg‘ulot vaqti – 80 min.	**Talabalar soni 5 - 18 tagacha**
Mashg‘ulot turi	**Ma’ruza**
Ma’ruza dars maqsadi: Talabalarga o’zbekiston tarixi hamdauning muqaddas qadamjolari tarixiy obidalari haqida koreyscha ma’lumot berish, ularda gid tarjimonlik sohasini shakllantirish, ona vatanimizning gu’zal shaharlarini chet tilida ham fahrlanib so’zlab bera olish ko’nikmasini rivojlantirish.	
Pedagogik maqsadlar: • mavzuga doir yangi so‘zlarni tanishtirish • mavzuga doir matnlar o‘qib tarjima qilish • koreys tilida qisqa tarjima qila olish qobiliyatini shakllantirish • Koreys tilida gid tarjimonlik mahoratini oshirish • berilgan rasmlarga qarab qadamjolar haqida suhbat o’tkazish	*Amaliy faoliyat natijalari:* • mavzuga doir yangi so‘zlar bir necha bor mashq qilinadi • koreys tilidan tarjima qilishda badiiy tarjimaning ahamiyati tushuntiriladi • Koreys tilida gid tarjimonlik mahoratini oshirishga ko’rsatma va ko’nikmalar beriladi • berilgan rasmlarga qarab qadamjolar haqida matn tuziladi
Ta’lim metodlari	aqliy hujum, klaster, tarmoqlar, metodi
Ta’lim shakli	An’anaviy
Ta’lim vositalari	O‘quv qo‘llanma , proektor,tarqatma materiallar , plakatlar, rasmlar
Ta’lim sharoitlari	Ma’ruza / Amaliy mashg‘ulotlar uchun auditoriya
Monitoring va baholash	Og‘zaki savol -javob , yozma topshiriqlar, mustaqil ishlar

Ma’ruzaning texnologik kartasi

Ish bosqichlari, vaqt	Faoliyat mazmuni	
	O‘qituvchi	Talabalar
1-bosqich Kirish (5daq)	1.1Ma’ruza maizusi va rejasini e’lon qiladi. Maqsad va vazifalari bilan tanishtiradi.	Tinglashadi, qayd etishadi, mavzu asosida savollar berishadi

2-bosqich Asosiy qism (60 daq)	2.1. Talabalarni savol va javob, suhbat usullari bilan faollashtiradi 2.2.O’zbekistonning qadimiy tarixi haqidagi asosiy ma’lumotlarni beradi. (vizual material ilova №1) 2.3.Yangi so’zlar bilan tanishtiradi (ilova №2.) 2.4. O’zbekistonning qadimiy tarixiga oid muqaddas qadamjolari, yodgorliklari, tarixiy shaxslari haqidagi ma’lumotlarni ko‘rib chiqishadi	Savollarga javob beradi Tinglaydi va yozadi Tinglashadi, daftarga qayd etishadi Yozishadi ma’lumotlarni daftarga qayd etishadi. O‘rganadi, tahlil qiladi
3-bosqich Yakuniy qism (15 daq)	3.1.Yig‘ilgan ma’lumotlarni umumlashtirib xulosa chiqariladi, ishtirokchilarning diqqatini mavzuning muhim tarafiga qaratib, qilingan ishlarning professional faoliyatda muhimligini eshittirib o‘tish. 3.2.Aloxida qatnashchilarni, juftliklar ishlarini baholash va xulosalar keltirish. 3.3. Ta’lim maqsadiga erishganligini tahlil qilish va baholash 3.4. Auditoriyadan tashqari mustaqil ishlar beriladi	O‘zaro baholash. Savollar berish.

Ilova 1

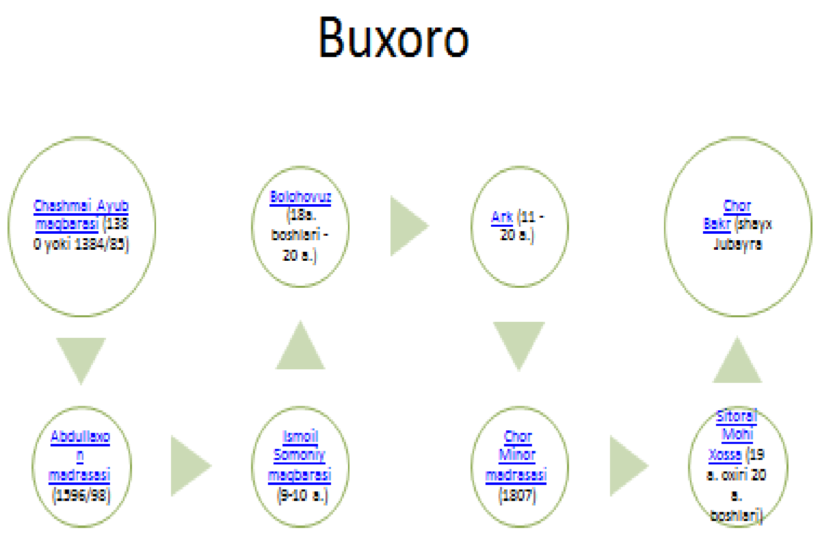

Ilova 2

Quyidagi binolarning qurilish tarixini so'zlab bering

Ilova 3

Quyidagi viloyatlarning o'xshash tarixiy yodgorliklari sanang

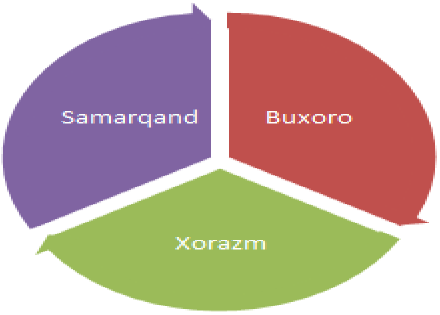

Ilova 4

Quyidagi tarixiy joylarning nomlarini keltiring

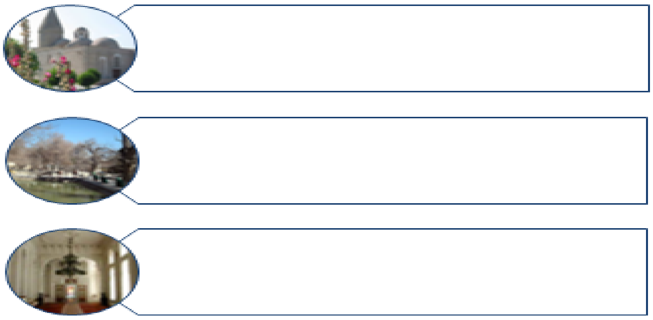

Mavzu 6	Xiva tarixiy obidalari

O'qitish texnologiyasining modeli

Mashg'ulot vaqti – 80 min.	**Talabalar soni 5 - 18 tagacha**
Mashg'ulot turi	**Ma'ruza**
Ma'ruza dars maqsadi: Talabalarga O'zbekiston tarixi hamdauning muqaddas qadamjolari tarixiy obidalari haqida koreyscha ma'lumot berish, ularda gid tarjimonlik sohasini shakllantirish, ona vatanimizning gu'zal shaharlarini chet tilida ham fahrlanib so'zlab bera olish ko'nikmasini rivojlantirish	
Pedagogik maqsadlar: • mavzuga doir yangi so'zlarni tanishtirish • mavzuga doir matnlar o'qib tarjima qilish • koreys tilida qisqa tarjima qila olish qobiliyatini shakllantirish • Koreys tilida gid tarjimonlik mahoratini oshirish • berilgan rasmlarga qarab qadamjolar haqida suhbat o'tkazish	*Amaliy faoliyat natijalari:* • mavzuga doir yangi so'zlar bir necha bor mashq qilinadi • koreys tilidan tarjima qilishda badiiy tarjimaning ahamiyati tushuntiriladi • Koreys tilida gid tarjimonlik mahoratini oshirishga ko'rsatma va ko'nikmalar beriladi • berilgan rasmlarga qarab qadamjolar haqida matn tuziladi
Ta'lim metodlari	aqliy hujum, klaster, tarmoqlar, metodi
Ta'lim shakli	An'anaviy
Ta'lim vositalari	O'quv qo'llanma , proektor,tarqatma materiallar , plakatlar, rasmlar
Ta'lim sharoitlari	Ma'ruza / Amaliy mashg'ulotlar uchun auditoriya
Monitoring va baholash	Og'zaki savol -javob , yozma topshiriqlar, mustaqil ishlar

Ma'ruzaning texnologik kartasi

Ish bosqichlari, vaqt	Faoliyat mazmuni	
	O'qituvchi	Talabalar
1-bosqich Kirish (5daq)	1.1Ma'ruza maizusi va rejasini e'lon qiladi. Maqsad va vazifalari bilan tanishtiradi.	Tinglashadi, qayd etishadi, mavzu asosida savollar berishadi

2-bosqich Asosiy qism (60 daq)	2.1. Talabalarni savol va javob, suhbat usullari bilan faollashtiradi 2.2.O’zbekistonning qadimiy tarixi haqidagi asosiy ma’lumotlarni beradi. (vizual material ilova №1) 2.3.Yangi so’zlar bilan tanishtiradi (ilova №2.) 2.4. O’zbekistonning qadimiy tarixiga oid muqaddas qadamjolari, yodgorliklari, tarixiy shaxslari haqidagi ma’lumotlarni ko‘rib chiqishadi	Savollarga javob beradi Tinglaydi va yozadi Tinglashadi, daftarga qayd etishadi Yozishadi ma’lumotlarni daftarga qayd etishadi. O‘rganadi, tahlil qiladi
3-bosqich Yakuniy qism (15 daq)	3.1.Yig‘ilgan ma’lumotlarni umumlashtirib xulosa chiqariladi, ishtirokchilarning diqqatini mavzuning muhim tarafiga qaratib, qilingan ishlarning professional faoliyatda muhimligini eshittirib o‘tish. 3.2.Aloxida qatnashchilarni, juftliklar ishlarini baholash va xulosalar keltirish. 3.3. Ta’lim maqsadiga erishganligini tahlil qilish va baholash 3.4. Auditoriyadan tashqari mustaqil ishlar beriladi	O‘zaro baholash. Savollar berish.

Ilova 1.

httpp//www/orexca/monuments

Xivadagi tarixiy yodgorliklarning nomini keltiring

Quyidagi tarixiy yodgorliklarni rasmga qarab nomlarini almashtiring

Juma masjidi

Kalta Minor

Islom Xo'ja minorasi

Ta’lim texnologiyalari(seminarlar uchun)
Seminar 1

Dars mavzusi:O’zbekistonning geografik joylashuvi, qadimiy, o’rta asrlar va yangi tarixi.Muqaddas qadamjolari va durdona asarlari

DARSNING REJAVIY TUZILISHI

1. DARSNING TASHKILIY QISMI:			**Vaqt**
Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini toʻldirib, yoʻqlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.			**5 min.**
2. SEMINAR VAZIFALARINI SOʻRASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Seminarni javob berish bosqichlari	**Seminar vazifani soʻrash usullari**	**Ped. Texnologiya**	**Vaqt**
Rasmlarga qarab og’zaki tasvirlab berish	Individual javob berish	B/B/B jadvali	**30 min.**
Nazorat savollariga javob berish	Aqliy hujum tarzida	Tarmoqlar	**10**
Test ishlash	Guruhlar bilan ishlash	Zinama-zina	**10 min.**
3. MUSTAQIL ISH VAZIFALARINI SO’RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish			**20 min.**
4. DARSGA YAKUN YASASH:			
1. Mavzu yuzasidan qoʻshimcha ma’lumot uchun adabiyotlarni tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish. 3. Talabalarni baholash.			**5min.**

Ilova 1

O’zbekistonning o’rta va yangi tarixi

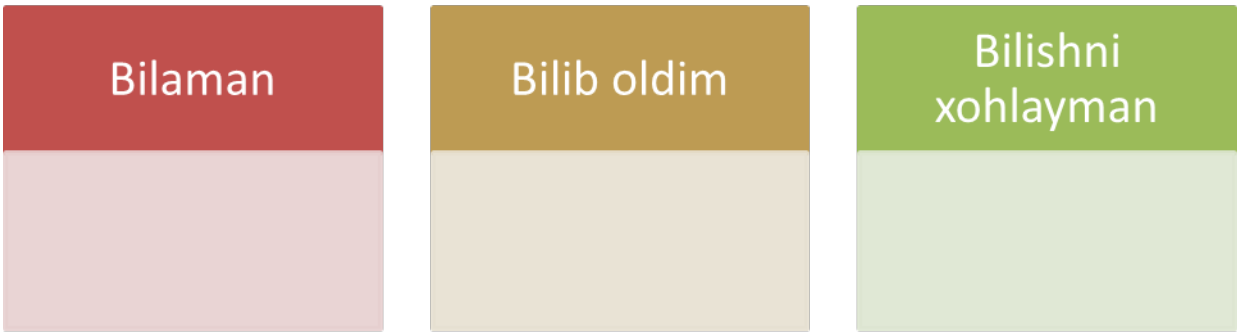

Ilova 2

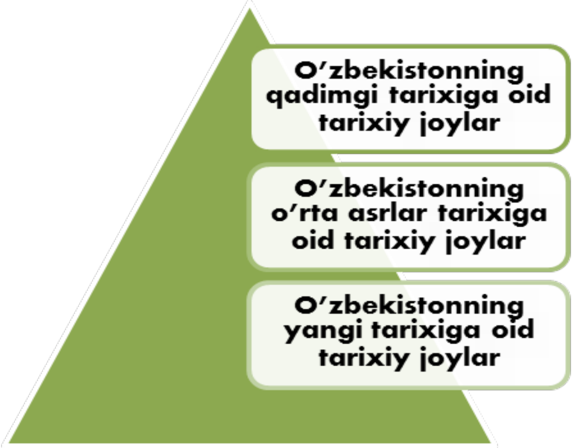

Ilova 3

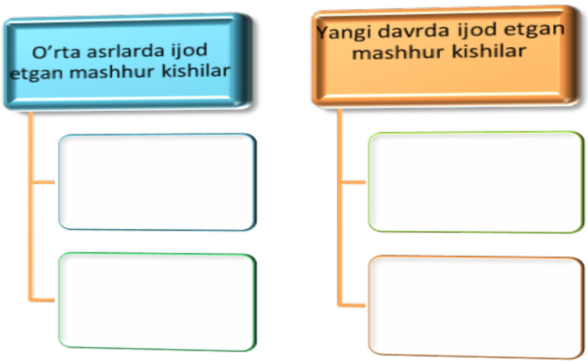

Ilova 4

NAZORAT SAVOLLARI:

1. 민족 형성 및 몽골의 지배
2. 티무르제국[帖木兒(첩목아)] 시대
3. 제정러시아 시대
4. 소련(蘇聯) 시대
5. 우즈베키스탄공화국 시대우즈베키스탄 기후는 어떻습니까?
6. 우즈베키스탄 화폐단위는 뭡니까?
7. 우즈베키스탄은 구소련으로부터 독립을 언제 선언했습니까?

Ta'lim texnologiyalari(seminarlar uchun

Seminar 2

Dars mavzusi:Toshkent tarixiy obidalari va muzeylari

DARSNING REJAVIY TUZILISHI

1. DARSNING TASHKILIY QISMI:			**Vaqt**
Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini toʻldirib, yoʻqlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.			**5 min.**
2.SEMINAR VAZIFALARINI SOʻRASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Seminarni javob berish bosqichlari	**Seminar vazifani soʻrash usullari**	**Ped. Texnologiya**	**Vaqt**
Rasmlarga qarab og'zaki tasvirlab berish	Individual javob berish	B/B/B jadvali	**30 min.**
Nazorat savollariga javob berish	Aqliy hujum tarzida	Klaster	**10**
Test ishlash	Guruhlar bilan ishlash	Zinama-zina	**10 min.**
3. MUSTAQIL ISH VAZIFALARINI SO'RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish			**20 min.**
4. DARSGA YAKUN YASASH:			
1. Mavzu yuzasidan qoʻshimcha ma'lumot uchun adabiyotlarni tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish. 3. Talabalarni baholash.			**5min.**

Ilova 1

Ilova 2

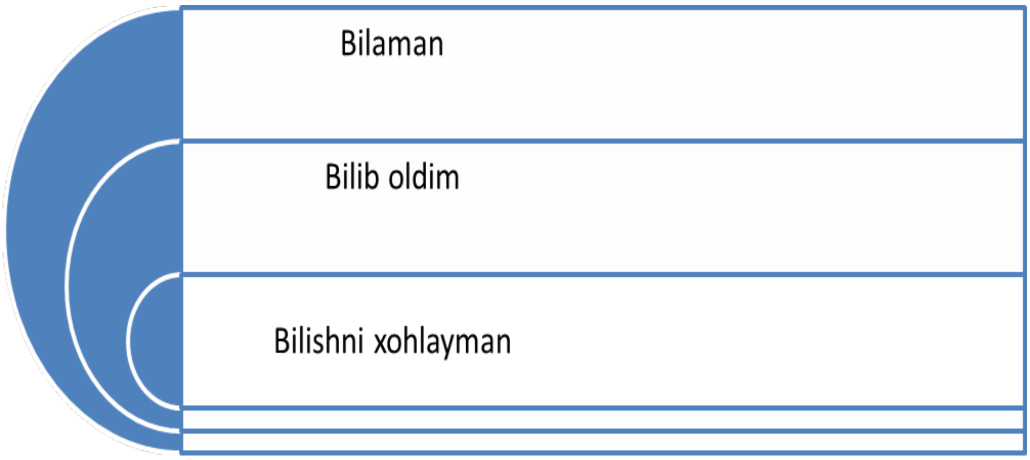

Ilova 3

NAZORAT SAVOLLARI:

1. 타슈켄트 도시 유적
2. 우즈베키스탄 국립 역사박물관
3. 타슈켄트의 메드레세
4. 타슈켄트 TV 탑
5. 우즈베키스탄의 수도는 타슈켄트에 대해서 말해주세요?
6. 타슈켄트의 유적지 대해서 말해 주세요
7. 타슈켄트의 관광지대해서 말해 주세요

Ilova 4

www.orexca/ com /monuments

Ta'lim texnologiyalari(seminarlar uchun)

Seminar 3

Dars mavzusi:Samarqand tarixiy obidalari

DARSNING REJAVIY TUZILISHI

<table>
<tr><th colspan="3">1. DARSNING TASHKILIY QISMI:</th><th>Vaqt</th></tr>
<tr><td colspan="3">Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini to'ldirib, yo'qlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.</td><td>5 min.</td></tr>
<tr><td colspan="4">2.SEMINAR VAZIFALARINI SO'RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:</td></tr>
<tr><td>Seminarni javob berish bosqichlari</td><td>Seminar vazifani so' rash usullari</td><td>Ped. Texnologiya</td><td>Vaqt</td></tr>
<tr><td>Rasmlarga qarab og'zaki tasvirlab berish</td><td>Individual javob berish</td><td>B/B/B jadvali</td><td>30 min.</td></tr>
<tr><td>Nazorat savollariga javob berish</td><td>Aqliy hujum tarzida</td><td>Tarmoqlar</td><td>10</td></tr>
<tr><td>Test ishlash</td><td>Guruhlar bilan ishlash</td><td>Zinama-zina</td><td>10 min.</td></tr>
<tr><td colspan="4">3. MUSTAQIL ISH VAZIFALARINI SO'RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish</td><td>20 min.</td></tr>
<tr><td colspan="4">4. DARSGA YAKUN YASASH:</td></tr>
<tr><td colspan="3">1. Mavzu yuzasidan qo'shimcha ma'lumot uchun adabiyotlarni</td><td>5min.</td></tr>
</table>

tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish. 3. Talabalarni baholash.	

Ilova 1

Ilova 2
NAZORAT SAVOLLARI:

1. 사마르칸트의 소개
2. 사마르칸트의 역사
3. 사마르칸트 도시 유적
4. 레그스탄 대해서써 보세요
5. 신학교, 사원 등 중요한 건물을 어디에서 세울 수 있었습니까?
6. 아미르 티무르의 영묘는 어떻게 생겼습니까?
7. 울루그벡 메드레세에 대해 써 보세요
8. 쉐르도르 메드레세에 대해 써 보세요
9. 틸라 코리 메드레세에 대해 써 보세요.

Ilova 3.Test

1. 레기스탄이란 무슨 뜻입니까?

a) 사슴을 가지고 있는

b) 고귀한 궁전

c) 태양을 가지고 있는

d) 모래로 된 땅

2. 레기스탄은 몇 개의 건축물으로 구성되고 있습니까?

a) 4
b) 5
c) 3
d) 2

3. 쉐르도르 메디레세를 만든 건축가 이름이 무엇입니까?

a) 모함마드 이븐 자파르

b) 모함마드 코탄구

c) 바하두르 영주

d) 압둘 자바르

4. 무에진이란 무슨 뜻입니까?

a) 이슬람 사원의 일부를 이루는 첨탑

b) 첨탑에 올라가 기도 시간을 알리는 사람

c) 샘물이 나오는 것

d) 건축가

5. 울루그벡 메디레세 방문 위에 뭐라고 쓰여 있습니까?

a) 사슴을 가지고 있는

b) 모든 이슬람 신자는 남녀를 불문하고 배워야 할 의무가 있다.

c) 태양을 가지고 있는 사람

d) 압둘 자바르

6. 틸라코리 메디레세를 누가 만들었습니까?

a) 모함마드 이븐 자파르

b) 모함마드 코탄구

c) 바하두르 영주

d) 압둘 자바르

7. 200 숨짜리 우즈벡 화페 뒷면에 무슨 그림은 그려있습니까?

a) 호랑이 같은 사자 의 등에는 태양처럼 빛나는 사람의 얼굴

b) 사슴을 가지고 있는 사람

c) 호랑이

d) 태양을 가지고 있는 사람

8. 레기스탄의 어떤 건축물은 별자리 무늬는 정교한 모자이크로 꾸며져 있습니까?

a) 쉐르도르 메디레세

b) 울루그벡 메디레세

c) 틸라코리 메디레세를

d) 미나렛

9. 종교지도자가 설교하는 높은 자리를 뭐라고 합니까?

a) 미나렛

b) 무에진

c) 아이반

d) 민바르

Ilova 4
사마르칸드" - 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월

Ta'lim texnologiyalari(seminarlar uchun)
Seminar 4

Dars mavzusi:Imom al Buxoriy maqbarasi			
DARSNING REJAVIY TUZILISHI			
1. DARSNING TASHKILIY QISMI:			**Vaqt**
Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini toʻldirib, yoʻqlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.			**5 min.**
2.SEMINAR VAZIFALARINI SOʻRASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Seminarni javob berish bosqichlari	**Seminar vazifani soʻrash usullari**	**Ped. Texnologiya**	**Vaqt**
Rasmlarga qarab og'zaki tasvirlab berish	Individual javob berish	B/B/B jadvali	**30 min.**
Nazorat savollariga javob berish	Aqliy hujum tarzida	Tarmoqlar	**10**
Test ishlash	Guruhlar bilan ishlash	Zinama-zina	**10 min.**
3. MUSTAQIL ISH VAZIFALARINI SO'RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish			**20 min.**
4. DARSGA YAKUN YASASH:			
1. Mavzu yuzasidan qoʻshimcha ma'lumot uchun adabiyotlarni tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish. 3. Talabalarni baholash.			**5min.**

Ilova1

Ilova 2

NAZORAT SAVOLLARI:

3. 이슬람에서 가장 유명한 하디스 모음집의 저자
4. 알- 부하리의 의상을 엿볼 수 있는 박물관

Ilova 3.

www.orexca.com/monuments_samarkand

Ilova 4
“사마르칸드” – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월

Ta’lim texnologiyalari(seminarlar uchun)
Seminar 5

Dars mavzusi: Buxoro tarixiy obidalari

DARSNING REJAVIY TUZILISHI

1. DARSNING TASHKILIY QISMI:			**Vaqt**
Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini toʻldirib, yoʻqlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.			**5 min.**
2SEMINAR VAZIFALARINI SOʻRASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Seminarni javob berish bosqichlari	**Seminar vazifani soʻrash usullari**	**Ped. Texnologiya**	**Vaqt**
Rasmlarga qarab og’zaki tasvirlab berish	Individual javob berish	B/B/B jadvali	**30 min.**
Nazorat savollariga javob berish	Aqliy hujum tarzida	Tarmoqlar	**10**
Test ishlash	Guruhlar bilan ishlash	Zinama-zina	**10 min.**
3. MUSTAQIL ISH VAZIFALARINI SO’RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish			**20 min.**
4. DARSGA YAKUN YASASH:			
1. Mavzu yuzasidan qoʻshimcha ma’lumot uchun adabiyotlarni tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish. 3. Talabalarni baholash.			**5min.**

Ilova1

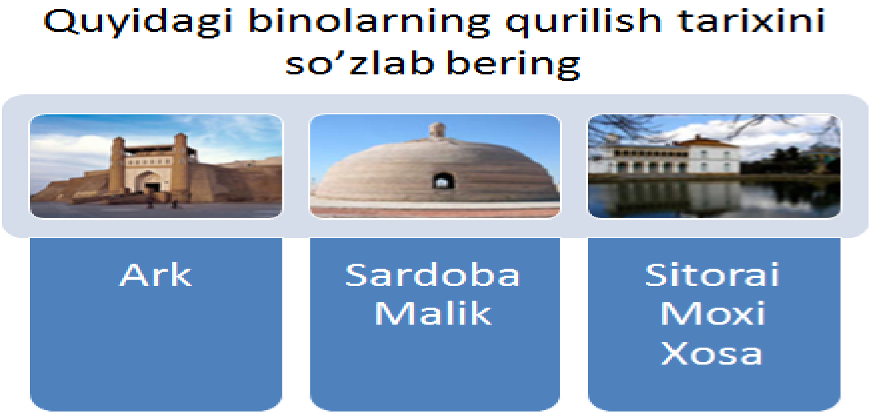

Ilova 2

NAZORAT SAVOLLARI:

1. 부하라의 소개
2. 부하라의 역사
3. 부하라 도시 유적
4. 라밧-말릭에 대해서 애기해 주세요.
5. 라비 하우즈는 무슨 뜻입니까?
6. 칼란 미나렛은 무슨 뜻입니까?
7. 아르크 성채에 대해서 애기해 주세요

Ilova 3

1. 라밧-말릭 성채인 건물은 언제 만들었습니까?

a) *1069-1079
b))1050-1060
c) 1200-1210
d) d)1078-1088

2. 사마니드 영묘는 세운 사람이 누구입니까?

a) 구겔다쉬
b) *이스마일 사마니
c) 알림한
d) 카스리 오리폰

3. 사마니드 영묘는 언제 만들었습니까?

a) *905 년
b) 956 년
c) 950 년
d) 988 년

4. 시토라이 모히-호사 위치는 어디입니까?

a) *부하라
b) 사마르칸트
c) 히바
d) 나바이

Ilova 4
"사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월

Ta'lim texnologiyalari(seminarlar uchun)
Seminar 6

Dars mavzusi:Xorazm tarixiy obidalari

DARSNING REJAVIY TUZILISHI

1. DARSNING TASHKILIY QISMI:	**Vaqt**
Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini toʻldirib, yoʻqlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.	**5 min.**

2. SEMINAR VAZIFALARINI SO‘RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Seminarni javob berish bosqichlari	**Seminar vazifani so‘rash usullari**	**Ped. Texnologiya**	**Vaqt**
Rasmlarga qarab og’zaki tasvirlab berish	Individual javob berish	B/B/B jadvali	**30 min.**
Nazorat savollariga javob berish	Aqliy hujum tarzida	Tarmoqlar	**10**
Test ishlash	Guruhlar bilan ishlash	Zinama-zina	**10 min.**
3. MUSTAQIL ISH VAZIFALARINI SO’RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish			**20 min.**
4. DARSGA YAKUN YASASH:			
1. Mavzu yuzasidan qo‘shimcha ma’lumot uchun adabiyotlarni tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish. 3. Talabalarni baholash.			**5min.**

Ilova1

Ilova 2

NAZORAT SAVOLLARI:

1. 히바의 소개와
2. 히바의 역사
3. 히바 도시 유적
4. 히바에 대해서 말해 주세요.
5. 크즐쿰은 무슨 뜻입니까?
6. 히바에 있는 영모들 대해서 말주세요

7. 칼타-미노르는 무슨 뜻입니까?

Ilova 3. Test

1. **크즐쿰은 무슨 뜻입니까?**
a) 붉은 모래
b) 모래로 된 광장
c) 모래
d) 광장

2. **주마 사원은 몇 세기에 세워졌습니까?**
a) 15
b) 16
c) 17
d) *18

3. 터쉬-허블리 왕궁은 무슨 뜻입니까?
a)*돌로 만든 집
b)모래로 만든 집
c) 벽돌로 만든 집
d)지붕 집

4.. 주마 사원에 있는 가장 높은 미나렛은 몇 미터입니까?
a)25 미터
b)30 미터
c)*45 미터
d)50 미터

Ilova 4

"사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월

Ta'lim texnologiyalari(seminarlar uchun)
Seminar 7

Dars mavzusi:Shahrisabz tarixiy obidalari

DARSNING REJAVIY TUZILISHI

1. DARSNING TASHKILIY QISMI:			**Vaqt**
Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini toʻldirib, yoʻqlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.			**5 min.**
2. Seminar vazifalarini SOʻRASH va mustahkamlash REJASI:			
Seminarni javob berish bosqichlari	**Seminar vazifani soʻrash usullari**	**Ped. Texnologiya**	**Vaqt**
Rasmlarga qarab og'zaki tasvirlab berish	Individual javob berish	B/B/B jadvali	**30 min.**
Nazorat savollariga javob berish	Aqliy hujum tarzida	Tarmoqlar	**10**
Test ishlash	Guruhlar bilan ishlash	Zinama-zina	**10 min.**
3. Mustaqil ish vazifalarini so'rash va mustahkamlash rejasi:			
Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish			**20 min.**
4. DARSGA YAKUN YASASH:			

1. Mavzu yuzasidan qoʻshimcha ma’lumot uchun adabiyotlarni tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish. 3. Talabalarni baholash.	**5min.**

Ilova 1

NAZORAT SAVOLLARI:

1. 샤흐리삽스의 소개
2. 샤흐리삽스의 역사
3. 샤흐리삽스 도시 유적악사라이란 무슨 뜻입니까?
4. 샤흐리삽스란 무슨 뜻입니까?
5. 악사라이를 누가 만들기를 지시했습니까?
6. 샤흐리삽스에 있는 유적지를 고르세요

Ilova 2

Ilova 3.Test

1. 악사라이란 무슨 뜻입니까?

a) 사슴을 가지고 있는
b) 고귀한 궁전
c) 태양을 가지고 있는
d) 모래로 된 땅

2. 샤흐리삽스란 무슨 뜻입니까?

a) 새로운 장소
b) 고귀한 궁전
c) 초록색의 도시
d) 모래로 된 땅

3. 악사라이를 누가 만들었습니까?

a) 아미르 티무르
b) 모함마드 코탄구
c) 바하두르 영주
d) 압둘 자바르

4. 샤흐리삽스에 있는 유적지를 고르세요.

a) 쉐르도르 메디레세, 울루그벡 메디레세, 틸라코리 메디레세
b) 악사라이, 도루트 틸러밧, 도루트- 사오닷
c) 라밧 말릭, 라비- 하우즈, 사마니드 영묘
d) 이찬 칼라, 주마 사원, 칼타 미노르

Ilova 4

“사마르칸드” – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월

Ta’lim texnologiyalari(seminarlar uchun)

Seminar 8

Dars mavzusi:Samarqand tarixiy obidalari(Shohizinda)

DARSNING REJAVIY TUZILISHI

1. DARSNING TASHKILIY QISMI:	**Vaqt**
Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini toʻldirib, yoʻqlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.	**5 min.**

2.SEMINAR VAZIFALARINI SO‘RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Seminarni javob berish bosqichlari	**Seminar vazifani so‘ rash usullari**	**Ped. Texnologiya**	**Vaqt**
Rasmlarga qarab og’zaki tasvirlab berish	Individual javob berish	B/B/B jadvali	**30 min.**
Nazorat savollariga javob berish	Aqliy hujum tarzida	Tarmoqlar	**10**
Test ishlash	Guruhlar bilan ishlash	Zinama-zina	**10 min.**
3. MUSTAQIL ISH VAZIFALARINI SO’RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish			**20 min.**
4. DARSGA YAKUN YASASH:			
1. Mavzu yuzasidan qo‘shimcha ma’lumot uchun adabiyotlarni tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish. 3. Talabalarni baholash.			**5min.**

Ilova1

NAZORAT SAVOLLARI:

1. 샤흐진다 무슨 뜻입니까?
2. ”샤흐진다의 건물들은 언제 만들어졌습니까?
3. 입구 앞에 뭐가 마련되어 있습니까?
4. -샤흐진다의 계단이 왜 다른 곳과 달리 폭이 넓습니까?

Ilova 2.Test

1. 샤흐진다의 건물들은 언제 만들어졌습니까?

a) 11 세기에서 20 세기까지
b) 10 세기에서 20 세기까지
c) 12 세기에서 20 세기까지
d) 13 세기에서 21 세기까지

2. 샤흐진다 입구 앞에 뭐가 마련되어 있습니까?

a) 타호랏호나
b) 호나코
c) 무덤
d) 분수

3. 샤흐진다의 계단이 왜 다른 곳과 달리 폭이 넓습니까?

a) 계단을 오르내리는 도중에 기도 시간이 되면 그 자리에서 그대로 기도를 올릴수 있도록
b) 계단을 오르내리는 도중에 쉴수 있도록
c) 계단을 오르내리는 도중에 운동할 수 있도록
d) B va C

Ilova 3.

www.orexca.com/monuments_samarkand

Ilova 4

“사마르칸드” – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월

Ta’lim texnologiyalari(seminarlar uchun)
Seminar 9

Dars mavzusi:Samarqand tarixiy obidalari(Go’ri Amir)

DARSNING REJAVIY TUZILISHI

1. DARSNING TASHKILIY QISMI:			**Vaqt**
Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini toʻldirib, yoʻqlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.			**5 min.**
2.SEMINAR VAZIFALARINI SOʻRASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Seminarni javob berish bosqichlari	**Seminar vazifani soʻ rash usullari**	**Ped. Texnologiya**	**Vaqt**
Rasmlarga qarab og’zaki tasvirlab berish	Individual javob berish	B/B/B jadvali	**30 min.**
Nazorat savollariga javob berish	Aqliy hujum tarzida	Tarmoqlar	**10**
Test ishlash	Guruhlar bilan ishlash	Zinama-zina	**10 min.**
3. MUSTAQIL ISH VAZIFALARINI SO’RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish			**20 min.**
4. DARSGA YAKUN YASASH:			
1. Mavzu yuzasidan qoʻshimcha ma’lumot uchun adabiyotlarni tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish. 3. Talabalarni baholash..			**5min.**

Ilova 1

1. 구리 아미르는 무슨 뜻이고 누가 안장되어 있는 영묘입니까?
2. –이 영묘에 아미르 티무르는 언제 안장되었습니까?
3. –“구르 아미르는 영묘가 되기 전에 이곳에는 뭐가 있었습니까?
4. – 뜰에서 봤을 때 오른쪽에는 뭐가 있었습니까?

Ilova 2.

구리 아미르는 무슨 뜻입니까?

a) 왕의 무덤
b) 왕의 집
c) 왕의 묘
d) 왕의 영묘

35. 구리 아미르 영묘에 누가 안장되어 있습니까?

a) 아미르 티무르와 그의 아들과 손자들이
b) 아미르 티무르와 그의 아내
c) 아미르 티무르의 스승
d) 아므르 티무르만

36.구르 아미르는 영묘가 되기 전에 이곳에는 뭐가 있었습니까?

a) 무함마드 술탄이 세운 신학교와 하나코가 있었다

b)　　울루그벡이세운 신학교와 하나코가 있었다
c)　　아미르 티무르의 박물관이 있었다
d)　　시장이 있었다

Ilova 3
www.orexca.com/monuments_samarkand
Ilova 4
"사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월

Ta'lim texnologiyalari(seminarlar uchun)
Seminar 10

Dars mavzusi:Samarqand tarixiy obidalari(Bibixonim)

DARSNING REJAVIY TUZILISHI

1. DARSNING TASHKILIY QISMI:			**Vaqt**
Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini toʻldirib, yoʻqlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.			**5 min.**
2. SEMINAR VAZIFALARINI SOʻRASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Seminarni javob berish bosqichlari	**Seminar vazifani soʻrash usullari**	**Ped. Texnologiya**	**Vaqt**
Rasmlarga qarab og'zaki tasvirlab berish	Individual javob berish	B/B/B jadvali	**30 min.**
Nazorat savollariga javob berish	Aqliy hujum tarzida	Tarmoqlar	**10**
Test ishlash	Guruhlar bilan ishlash	Zinama-zina	**10 min.**
3. MUSTAQIL ISH VAZIFALARINI SO'RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish			**20 min.**
4. DARSGA YAKUN YASASH:			
1. Mavzu yuzasidan qoʻshimcha ma'lumot uchun adabiyotlarni tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish. 3. Talabalarni baholash.			**5min.**

Ilova 1

NAZORAT SAVOLLARI:

1.　　비비-하늠은 무슨 뜻입니까 ?
2.　　- 아미르 티무르는 무슨 슬로건으로 비비-하늠 건축물을 만들었습니까?
3.　　 어디에서 무엇을 데려와 만들었다고 합니까?
4.　　-비비-하늠을 언제 누구의 명에 따라 만들어졌습니까?

Ilova 2

1.아미르 티무르는 무슨 슬로건으로 비비-하늠 건축물을 만들었습니까?
a) 우리의 훌륭함을 의심한다면 우리가 만든 건물을 보라
b) 우리 건물이 제일이다
c) 에쁜 아내에게 선물이다
d) 우리 만든 건물이 뜬뜬하다
2.어디에서 무엇을 데려와 만들었다고 합니까?
a) 인도에서 100 여마리의 코끼리
b) 아프리카에서 100 여마리의 코끼리
c) 인도에서 50 여마리의 코끼리
d) 아프리카에서 50 여마리의 코끼리
3.비비-하늠을 언제 누구의 명에 따라 만들어졌습니까?
a) 1399 년에서 1404 년까지 아미르 티무르
b) 1350 년에서 1410 년까지 아미르 티무르
c) 1388 년에서 1406 년까지 아미르 티무르
d) 1395 년에서 1408 년까지 아미르 티무르

Ilova 3.
www.orexca.com/monuments_samarkand
Ilova 4
"사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월

Ta'lim texnologiyalari(seminarlar uchun)
Seminar 11

MAVZU 11. Samarqand tarixiy obidalari (Oqsaroy).			
DARSNING REJAVIY TUZILISHI			
1. DARSNING TASHKILIY QISMI:			**Vaqt**
Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini toʻldirib, yoʻqlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.			**5 min.**
2. SEMINAR VAZIFALARINI SOʻRASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Seminarni javob berish bosqichlari	**Seminar vazifani soʻrash usullari**	**Ped. Texnologiya**	**Vaqt**
Rasmlarga qarab og'zaki tasvirlab berish	Individual javob berish	B/B/B jadvali	**30 min.**
Nazorat savollariga javob berish	Aqliy hujum tarzida	Tarmoqlar	**10**
Test ishlash	Guruhlar bilan ishlash	Zinama-zina	**10 min.**
3. MUSTAQIL ISH VAZIFALARINI SO'RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish			**20 min.**
4. DARSGA YAKUN YASASH:			
1. Mavzu yuzasidan qoʻshimcha ma'lumot uchun adabiyotlarni tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish.			**5min.**

3. Talabalarni baholash.	

Ilova 1

NAZORAT SAVOLLARI:

1. 악사라이는(사마르칸트) 어디에 위치합니까?
2. -군달은 무엇입니까?
3. 악사라이에는 안장실이 어디에 위치합니까?

Ilova 2.

1.악사라이는 어디와 비슷하다고 합니까? 구리 아미르는 무슨 뜻입니까?

a) 왕의 무덤
b) 왕의 집
c) 왕의 묘
d) 왕의 영묘

2.악사라이는 어디에 위치합니까?

a) 구르 아미르 뒤편에
b) 구르 아미르 옆에
c) 구르 아미르 앞에
d) 구르 아미르 건너편에

3.군달은 무엇입니까?

a) 금을 사용하여 벽에 부조기법으로 문양을 새기는 기술
b) 쇠를 사용하여 벽에 부조기법으로 문양을 새기는 기술
c) 금과 쇠를 사용하여 벽에 부조기법으로 문양을 새기는 기술
d) A va B

4.악사라이는 어디와 비슷하다고 합니까?

a) 이쉬랏-호나
b) 루하밧
c) 비비-하늠
d) 샤흐진다

Ilova 3.

www.orexca.com/monuments_samarkand

Ilova 4

"사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월

Ta'lim texnologiyalari(seminarlar uchun)
Seminar 12

Dars mavzusi:Ulug'bek observatoriyasi

DARSNING REJAVIY TUZILISHI

1. DARSNING TASHKILIY QISMI:			**Vaqt**
Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini toʻldirib, yoʻqlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.			**5 min.**
2. SEMINAR VAZIFALARINI SOʻRASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Seminarni javob berish bosqichlari	**Seminar vazifani soʻrash usullari**	**Ped. Texnologiya**	**Vaqt**

Rasmlarga qarab og'zaki tasvirlab berish	Individual javob berish	B/B/B jadvali	**30 min.**
Nazorat savollariga javob berish	Aqliy hujum tarzida	Tarmoqlar	**10**
Test ishlash	Guruhlar bilan ishlash	Zinama-zina	**10 min.**
3. MUSTAQIL ISH VAZIFALARINI SO'RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish			**20 min.**
4. DARSGA YAKUN YASASH:			
1. Mavzu yuzasidan qoʻshimcha ma'lumot uchun adabiyotlarni tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish. 3. Talabalarni baholash.			**5min.**

Ilova1

NAZORAT SAVOLLARI:

1. 울루그벡이 누구입니까?
2. -울루그벡 천문대가 언제 세워졌다고 추측하고 있습니까?
3. -울루그벡이 만든 별자리표에는 몇 개의 별의 위치가 기록되어 있습니까?
4. –누가 울루그벡 천문대 폐허를 발굴했습니까?
5. 울루그벡이 만든 표?

Ilova2

1.울루그벡 천문대가 언제 세워졌다고 추측하고 있습니까?

a) 1428-29
b) 1500-1502
c) 1430-35
d) 1425-30

2.울루그벡이 만든 표?

a) *별자리표
b) 시간표
c) 구구표
d) 예정표

3.**미흐랍은 무엇입니까?**

a) 샘물이 나오는 것
b) 이슬람 첨탑
c) 남자 이름
d) 메카 방향을 표시하는 것

4.**미나렛은 무엇입니까?**

a) *이슬람 사원의 일부를 이루는 첨탑
b) 메카 방향을 표시하는 것
c) 샘물이 나오는 것

d)	여름 사원

Ilova 3.

www.orexca.com/monuments_samarkand

Ilova 4

"사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월

Ta'lim texnologiyalari(seminarlar uchun)

Seminar 13

Dars mavzusi:Samarqand tarixiy obidalari (Xo'ja Doniyor maqbarasi)

DARSNING REJAVIY TUZILISHI

1. DARSNING TASHKILIY QISMI:			**Vaqt**
Talabalar bilan salomlashish va guruh jurnallarini toʻldirib, yoʻqlama qilish kabi tashkiliy ishlarni amalga oshirish.			**5 min.**
2. SEMINAR VAZIFALARINI SOʻRASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Seminarni javob berish bosqichlari	**Seminar vazifani soʻrash usullari**	**Ped. Texnologiya**	**Vaqt**
Rasmlarga qarab og'zaki tasvirlab berish	Individual javob berish	B/B/B jadvali	**30 min.**
Nazorat savollariga javob berish	Aqliy hujum tarzida	Tarmoqlar	**10**
Test ishlash	Guruhlar bilan ishlash	Zinama-zina	**10 min.**
3. MUSTAQIL ISH VAZIFALARINI SO'RASH VA MUSTAHKAMLASH REJASI:			
Tayyorlangan referat yoki presentatsiyani taqdim qilish			**20 min.**
4. DARSGA YAKUN YASASH:			
1. Mavzu yuzasidan qoʻshimcha ma'lumot uchun adabiyotlarni tavsiya qilish; 2. Seminar hamda mustaqil ish berish. 3. Talabalarni baholash.			**5min.**

Ilova 1

NAZORAT SAVOLLARI:

1.	호자 다니에르는 어디에 위치합니까?
2.	-다니에르는 언제 출생하였습니까?
3.	다니에르는 왜 전 세계의 존경을 받았습니까?
4.	다니에르의 무덤의 총길이 몇 미터 입니까?

Ilova2

1.호자 다니에르는 언제 출생하였습니까?

a)	기원전 603 년
b)	기원전 605 년
c)	기원전 608 년
d)	기원전 610 년

2.호자 다니에르의 무덤의 총길이 몇 미터 입니까?

a) 18 미터

b) 16 미터

c) 10 미터

d) 15 미터

3. 구리 아미르 영묘에 누가 안장되어 있습니까?

a) 아미르 티무르와 그의 아들과 손자들이

b) 아미르 티무르와 그의 아내

c) 아미르 티무르의 스승

d) 아므르 티무르만

4.구르 아미르는 영묘가 되기 전에 이곳에는 뭐가 있었습니까?

a) 무함마드 술탄이 세운 신학교와 하나코가 있었다

b) 울루그벡이세운 신학교와 하나코가 있었다

c) 아미르 티무르의 박물관이 있었다

d) 시장이 있었다

Ilova 3.

www.orexca.com/monuments_samarkand

Ilova 4

"사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월

AMALIY/SEMINAR MASHG'ULOTLARI UCHUN MASHQ /MASALA/ TOPSHIRIQLAR TO'PLAMI

6-semestr

***MAVZU 1.** O'zbekistonning geogafik joylashuvi, qadimiy, o'rta asrlar va yangi tarixi*

NAZORAT SAVOLLARI:

1. 민족 형성 및 몽골의 지배
2. 티무르제국[帖木兒(첩목아)] 시대
3. 제정러시아 시대
4. 소련(蘇聯) 시대
8. 우즈베키스탄공화국 시대우즈베키스탄 기후는 어떻습니까?
9. 우즈베키스탄 화폐단위는 뭡니까?
10. 우즈베키스탄은 구소련으로부터 독립을 언제 선언했습니까?

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:

O'tilgan mavzu bo'yicha prezentasiya tayyorlang.

"Toshkent tarixiy obidalari va muzeylari" mavzusi bo'yicha seminar tayyorlang.

***MAVZU 2.** Toshkent tarixiy obidalari va muzeylari*

NAZORAT SAVOLLARI:

8. 타슈켄트 도시 유적
9. 우즈베키스탄 국립 역사박물관

10. 타슈켄트의 메드레세
11. 타슈켄트 TV 탑
12. 우즈베키스탄의 수도는 타슈켄트에 대해서 말해주세요?
13. 타슈켄트의 유적지 대해서 말해 주세요
14. 타슈켄트의 관광지대해서 말해 주세요

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:
O‘tilgan mavzu bo‘yicha referat tayyorlang.
“Samarqand tarixiy obidalari ” mavzusi bo‘yicha seminar tayyorlang.

***MAVZU 3.** Samarqand tarixiy obidalari va Registon majmuasi*

NAZORAT SAVOLLARI:

10. 사마르칸트의 소개
11. 사마르칸트의 역사
12. 사마르칸트 도시 유적
13. 레그스탄 대해서써 보세요
14. 신학교, 사원 등 중요한 건물을 어디에서 세울 수 있었습니까?
15. 아미르 티무르의 영묘는 어떻게 생겼습니까?
16. 울루그벡 메드레세에 대해 써 보세요
17. 쉐르도르 메드레세에 대해 써 보세요
18. 틸라 코리 메드레세에 대해 써 보세요.

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:
O‘tilgan mavzu bo‘yicha prezentasiya tayyorlang.
“Imom al Buxoriyi” mavzusi bo‘yicha seminar tayyorlang.

***MAVZU 4.** Imom al Buxoriy maqbarasi*

NAZORAT SAVOLLARI:

3. 이슬람에서 가장 유명한 하디스 모음집의 저자
4. 알- 부하리의 의상을 엿볼 수 있는 박물관

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:
O‘tilgan mavzu bo‘yicha referat tayyorlang.
“Buxoro tarixiy obidalari ” mavzusi bo‘yicha seminar tayyorlang.

***MAVZU 5.** Buxoro tarixiy obidalari*

NAZORAT SAVOLLARI:

8. 부하라의 소개
9. 부하라의 역사
10. 부하라 도시 유적
11. 라밧-말릭에 대해서 얘기해 주세요.
12. 라비 하우즈는 무슨 뜻입니까?

13. 칼란 미나렛은 무슨 뜻입니까?
14. 아르크 성채에 대해서 애기해 주세요

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:
O‘tilgan mavzu bo‘yicha prezentasiya tayyorlang.
“Xiva tarixiy obidalari va muzeylari” mavzusi bo‘yicha seminar tayyorlang.

***MAVZU 6.** Xiva tarixiy obidalari*

NAZORAT SAVOLLARI:

8. 히바의 소개와
9. 히바의 역사
10. 히바 도시 유적
11. 히바에 대해서 말해 주세요.
12. 크즐쿰은 무슨 뜻입니까?
13. 히바에 있는 영모들 대해서 말주세요
14. 칼타-미노르는 무슨 뜻입니까?

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:
O‘tilgan mavzu bo‘yicha prezentasiya tayyorlang.
“Shahriisabz tarixiy obidalari i” mavzusi bo‘yicha seminar tayyorlang

***MAVZU 7.** Shahrusabz tarixiy obidalari*

NAZORAT SAVOLLARI:

7. 샤흐리삽스의 소개
8. 샤흐리삽스의 역사
9. 샤흐리삽스 도시 유적악사라이란 무슨 뜻입니까?
10. 샤흐리삽스란 무슨 뜻입니까?
11. 악사라이를 누가 만들기를 지시했습니까?
12. 샤흐리삽스에 있는 유적지를 고르세요

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:
O‘tilgan mavzu bo‘yicha presentatsiya tayyorlang.
“Shohizinda ” mavzusi bo‘yicha seminar tayyorlang.

***MAVZU 8.** Samarqand tarixiy obidalari (Shohizinda)*

NAZORAT SAVOLLARI:

5. 샤흐진다 무슨 뜻입니까?
6. ”샤흐진다의 건물들은 언제 만들어졌습니까?
7. 입구 앞에 뭐가 마련되어 있습니까?
8. -샤흐진다의 계단이 왜 다른 곳과 달리 폭이 넓습니까?

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:

O‘tilgan mavzu bo‘yicha klaster tuzing.
“Go’ri Amir ” mavzusi bo‘yicha seminar tayyorlang.

MAVZU 9. *Samarqnd tarixiy obidalari (Go’ri Amir)*

NAZORAT SAVOLLARI:

5. 구리 아미르는 무슨 뜻이고 누가 안장되어 있는 영묘입니까?
6. -이 영묘에 아미르 티무르는 언제 안장되었습니까?
7. -“구르 아미르는 영묘가 되기 전에 이곳에는 뭐가 있었습니까?
8. - 뜰에서 봤을 때 오른쪽에는 뭐가 있었습니까?

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:
O‘tilgan mavzu bo‘yicha klaster tuzing.
“Bibixonim ” mavzusi bo‘yicha seminar tayyorlang.

MAVZU 10. *Samarqand tarixiy obidalari (*Bibixonim)

NAZORAT SAVOLLARI:

5. 비비-하늠은 무슨 뜻입니까 ?
6. - 아미르 티무르는 무슨 슬로건으로 비비-하늠 건축물을 만들었습니까?
7. 어디에서 무엇을 데려와 만들었다고 합니까?
8. -비비-하늠을 언제 누구의 명에 따라 만들어졌습니까?

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:
O‘tilgan mavzu bo‘yicha klaster tuzing.
“Oqsaroy ” mavzusi bo‘yicha seminar tayyorlang.

MAVZU 11. Samarqand tarixiy obidalari (Oqsaroy).

NAZORAT SAVOLLARI:

4. 악사라이는(사마르칸트) 어디에 위치합니까?
5. -군달은 무엇입니까?
6. 악사라이에는 안장실이 어디에 위치합니까?
7. 악사라이는 어디와 비슷하다고 합니까?

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:
O‘tilgan mavzu bo‘yicha klaster tuzing.
“Ulug’bek observatoriyasi ” mavzusi bo‘yicha seminar tayyorlang.

MAVZU 12. *Samarqand tarixiy obidalari (Ulug’bek observatoriyasi)*

NAZORAT SAVOLLARI:

6. 울루그벡이 누구입니까?
7. -울루그벡 천문대가 언제 세워졌다고 추측하고 있습니까?

8. -울루그벡이 만든 별자리표에는 몇 개의 별의 위치가 기록되어 있습니까?
9. -누가 울루그벡 천문대 폐허를 발굴했습니까?
10. 울루그벡이 만든 표?

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:

O‘tilgan mavzu bo‘yicha klaster tuzing.

“Xo’ja Doniyor ” mavzusi bo‘yicha seminar tayyorlang.

MAVZU 13. Samarqand tarixiy obidalari (Xo’ja Doniyor)

NAZORAT SAVOLLARI:

5. 호자 다니에르는 어디에 위치합니까?
6. -다니에르는 언제 출생하였습니까?
7. 다니에르는 왜 전 세계의 존경을 받았습니까?
8. 다니에르의 무덤의 총길이 몇 미터 입니까?

MUSTAQIL ISH UCHUN TOPSHIRIQLAR:

O‘tilgan mavzu bo‘yicha klaster tuzing.

“O’ZBEKISTONNING TARIXIY OBIDALARI” FANIDAN TALABALAR BILIMINI BAHOLASH MEZONI

(“Reyting to‘g‘risidagi Nizom” asosidagi reyting ishlanma)

« O’zbekistonning tarixiy obidalari” ajratilgan maksimal ball, shuningdek joriy va oraliq nazoratlarining saralash ballari haqidagi ma’lumotlar fan bo‘yicha birinchi mashg‘ulotda talabalarga e’lon qilinadi.

Fan bo‘yicha talabalarning bilim saviyasi va o‘zlashtirish darajasining Davlat ta’lim standartlariga muvofiqligini ta’minlash uchun quyidagi nazorat turlari o‘tkaziladi:

- **joriy nazorat (JN)** - talabaning fan mavzulari bo‘yicha bilim va amaliy ko‘nikma darajasini aniqlash va baholash usuli. Joriy nazorat fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda amaliy mashg‘ulotlarda og‘zaki so‘rov, test o‘tkazish, suhbat, nazorat ishi, kollekvium, uy vazifalarini tekshirish va shu kabi boshqa shakllarda o‘tkazilishi mumkin;
- **oraliq nazorat (ON)** - semestr davomida o‘quv dasturining tegishli (fanlarning bir necha mavzularini o‘z ichiga olgan) bo‘limi tugallangandan keyin talabaning nazariy bilim va amaliy ko‘nikma darajasini aniqlash va baholash usuli. Oraliq nazorat bir semestrda ikki marta o‘tkaziladi va shakli (yozma, og‘zaki, test va hokazo) o‘quv faniga ajratilgan umumiy soatlar hajmidan kelib chiqqan holda belgilanadi;
- **yakuniy nazorat (YaN)** - semestr yakunida muayyan fan bo‘yicha nazariy bilim va amaliy ko‘nikmalarni talabalar tomonidan o‘zlashtirish darajasini baholash usuli. Yakuniy nazorat asosan tayanch tushuncha va iboralarga asoslangan “Yozma ish” shaklida o‘tkaziladi.

ON o‘tkazish jarayoni kafedra mudiri tomonidan tuzilgan komissiya ishtirokida muntazam ravishda o‘rganib boriladi va uni o‘tkazish tartiblari buzilgan hollarda, **ON** natijalari bekor qilinishi mumkin. Bunday hollarda **ON** qayta o‘tkaziladi.

Oliy ta’lim muassasasi rahbarining buyrug‘i bilan ichki nazorat va monitoring bo‘limi rahbarligida tuzilgan komissiya ishtirokida **YaN** ni o‘tkazish jarayoni muntazam ravishda o‘rganib boriladi va uni o‘tkazish tartiblari buzilgan hollarda, **YaN** natijalari bekor qilinishi mumkin. Bunday hollarda **YaN** qayta o‘tkaziladi.

Talabaning bilim saviyasi, ko‘nikma va malakalarini nazorat qilishning reyting tizimi asosida talabaning fan bo‘yicha o‘zlashtirish darajasi ballar orqali ifodalanadi.

«Koreys tili o‘qitish metodikasi va zamonaviy texnologiyalari” fani bo‘yicha talabalarning semestr davomidagi o‘zlashtirish ko‘rsatkichi 100 ballik tizimda baholanadi.

Ushbu 100 ball baholash turlari bo‘yicha quyidagicha taqsimlanadi:

Ya.N.-30 ball, qolgan 70 ball esa J.N.-40 ball va O.N.-30 ball qilib taqsimlanadi.

Ball	**Baho**	**Talabalarning bilim darajasi**
86-100	A’lo	Xulosa va qaror qabul qilish. Ijodiy fikrlay olish. Mustaqil mushohada yurita olish. Olgan bilimlarini amalda qo‘llay olish. Mohiyatini tushuntirish. Bilish, aytib berish. Tasavvurga ega bo‘lish.
71-85	Yaxshi	Mustaqil mushohada qilish. Olgan bilimlarini amalda qo‘llay olish. Mohiyatini tushuntirish. Bilish, aytib berish. Tasavvurga ega bo‘lish.
55-70	Qoniqarli	Mohiyatini tushuntirish. Bilish, aytib berish Tasavvurga ega bo‘lish.
0-54	Qoniqarsiz	Aniq tasavvurga ega bo‘lmaslik. Bilmaslik.

- Fan bo‘yicha saralash bali 55 ballni tashkil etadi. Talabaning saralash balidan past bo‘lgan o‘zlashtirishi reyting daftarchasida qayd etilmaydi.
- Talabalarning o‘quv fani bo‘yicha mustaqil ishi joriy, oraliq va yakuniy nazoratlar jarayonida tegishli topshiriqlarni bajarishi va unga ajratilgan ballardan kelib chiqqan holda baholanadi.
- Talabaning fan bo‘yicha reytingi quyidagicha aniqlanadi: R ***=O*V/100***,

bu yerda: *V*- semestrda fanga ajratilgan umumiy o‘quv yuklamasi (soatlarda); *O‘* -fan bo‘yicha o‘zlashtirish darajasi (ballarda).

- Fan bo‘yicha joriy va oraliq nazoratlarga ajratilgan umumiy ballning 55 foizi saralash ball hisoblanib, ushbu foizdan kam ball to‘plagan talaba yakuniy nazoratga kiritilmaydi.
- Joriy **JN** va oraliq **ON** turlari bo‘yicha 55bal va undan yuqori balni to‘plagan talaba fanni o‘zlashtirgan deb hisoblanadi va ushbu fan bo‘yicha yakuniy nazoratga kirmasligiga yo‘l qo‘yiladi.
- Talabaning semestr davomida fan bo‘yicha to‘plagan umumiy bali har bir nazorat turidan belgilangan qoidalarga muvofiq to‘plagan ballari yig‘indisiga teng.
- **ON** va **YaN** turlari kalendar tematik rejaga muvofiq dekanat tomonidan tuzilgan reyting nazorat jadvallari asosida o‘tkaziladi. **YaN** semestrning oxirgi 2 haftasi mobaynida o‘tkaziladi.
- **JN** va **ON** nazoratlarda saralash balidan kam ball to‘plagan va uzrli sabablarga ko‘ra nazoratlarda qatnasha olmagan talabaga qayta topshirish uchun, navbatdagi shu nazorat turigacha, so‘nggi joriy va oraliq nazoratlar uchun esa yakuniy nazoratgacha bo‘lgan muddat beriladi.
- Talabaning semestrda **JN** va **ON** turlari bo‘yicha to‘plagan ballari ushbu nazorat turlari umumiy balining 55 foizidan kam bo‘lsa yoki semestr yakuniy joriy, oraliq va yakuniy nazorat turlari bo‘yicha to‘plagan ballari yig‘indisi 55 baldan kam bo‘lsa, u akademik qarzdor deb hisoblanadi.
- Talaba nazorat natijalaridan norozi bo‘lsa, fan bo‘yicha nazorat turi natijalari e’lon qilingan vaqtdan boshlab bir kun mobaynida fakultet dekaniga ariza bilan murojaat etishi mumkin. Bunday holda fakultet dekanining taqdimnomasiga ko‘ra rektor buyrug‘i bilan 3 (uch) a’zodan kam bo‘lmagan tarkibda apellyatsiya komissiyasi tashkil etiladi.
- Apellyatsiya komissiyasi talabalarning arizalarini ko‘rib chiqib, shu kunning o‘zida xulosasini bildiradi.

Baholashning o‘rnatilgan talablar asosida belgilangan muddatlarda o‘tkazilishi hamda rasmiylashtirilishi fakultet dekani, kafedra muduri, o‘quv-uslubiy boshqarma hamda ichki nazorat va monitoring bo‘limi tomonidan nazorat qilinadi.

Ballarning taqsimoti

Maksimal ball	Maksimal ballning nazorat turlari bo‘yicha taqsimoti		Qoniqarli	Yaxshi	A’lo
			55-70%	71-85%	86-100%
100	JB 40	1-JB 20	11,0	14,2	17,2
		2-JB 20	11,0	14,2	17,2
	OB 30	30	16,4	21,2	25,8
	YaB 30	30	16,4	21,2	25,8
	JAMI 100	100	55	71	86

Joriy nazoratni baholash mezoni

5ball	10ball	o‘zlashtirish
4,3-5	8,6-10	“a’lo”
3,6-4,2	7,1-8,5	“yaxshi”
2,8-3,5	5,5-7,0	“qoniqarli”
0-2,7	0-5,4	“qoniqarsiz”

Joriy baholash uchun quyidagi so‘rov turlarini belgilash mumkin:

1.Test

2.Og‘zaki so‘rov (suhbat)

Oraliq nazoratni baholash mezoni

Bir semester davomida ikki marta rejada tasdiqlangan haftalarda o‘tkazilib, yozma, og‘zaki va test asosida bo‘lib o‘tadi.

Bu orqali nazorat uchun quyidagi so‘rov turlarini qo‘llash mumkin:

1.Yozma ish.

2.Test.

3.Og‘zaki so‘rov.

Oraliq nazorat uchun belgilangan 30 ball quyidagicha taqsimlanadi

25,8-30	”a’lo”
21,2-25,7	”yaxshi”
16,6-21,1	”qoniqarli”
0-16,5	”qoniqarsiz”

Yakuniy nazoratni baholash mezoni (30 ball)

Yakuniy baholash semestr oxirida bir marta o‘tkazilib, yozma yoki og‘zaki ko‘rinishida bo‘ladi.

Yakuniy nazorat uchun belgilangan 30 ball quyidagicha taqsimlanadi:

25,8-30	”a’lo”
21,2-25,7	”yaxshi”
16,6-21,1	”qoniqarli”
0-16,5	”qoniqarsiz”

TALABALAR **ORALIQ / YAKUNIY NAZORAT**DAN

TO’PLAYDIGAN BALLARNING

BAHOLASH M E Z O N L A R I

№	**N a z o r a t k o’ r s a t k i ch l a r i**	**ON/YaN ballari**

		Maks.ball	ON-1
1.	Talabaning ma’lumotni idrok qila olish saviyasi	8 ball	8 ball
2.	Talabaning ma’lumotni tahlil qila olish saviyasi	7 ball	7 ball
3.	Talabaning ma’lumotni tarjima qila olish saviyasi	15 ball	15 ball
4.	**Jami ON /YaN ballari :**	**30 ball**	**30 ball**

Oraliq / yakuniy nazoratni baholash texnologiyasi:

№	**Baholash shakli**	**Maksimal ball**	**5 baho**	**4 baho**	**3 baho**	**2 baho**
1.	Talabaning ma’lumotni idrok qila olish saviyasi	8 ball	8-7 ball	6 ball	5 Ball	4-1 ball
2.	Talabaning ma’lumotni tahlil qila olishsaviyasi	7 ball	7-6 ball	5 ball	4 Ball	3-1 ball
3.	Talabaning ma’lumotni tarjima qila olish saviyasi	15 ball	15-13 ball	12-11 ball	10-8 Ball	7-1 ball
	Jami:	**30 ball**	**30-26 ball**	**25-22ball**	**21-17ball**	**16-1ball**

Mustaqil ta’lim 5-10 ball oralig‘ida baholanadi.

Ballar taqsimoti quyidagicha:

Ballar	5 ball	10 ball
86-100 ball (“a’lo”)	4.3-5	8.6-10
71 -85 (yaxshi)	3.6-4.2	7.1-8.5
55-70 (qoniqarli)	2.8-3.5	5.5-7.0
0 -54 (qoniqarsiz)	0-2.7	0-5.4

11. Referatlar mavzulari (uslubiy ko’rsatma)

REFERATNI BAJARISHGA QO‘YILADIGAN TALABLAR

I. Ishning «KIRISH» qismida quyidagilar yoritiladi:

1.Mavzuning dolzarbligi va o‘rganilganlik darajasi yoritiladi.

3.Ishning maqsad va vazifalari belgilanadi va foydalanilgan ilmiy tadqiqot metodlari ko‘ rsatiladi.

II. ASOSIY QISM.

Tegishli boblar va paragraflarda muammoning hal etilishi, esperement natijalari bayon qilinadi.

III.XULOSA

IV.FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

Roʻyxatda muallif familiyasi, ismi sharifi alfavit tartibida yoziladi. Keyin asar nomi, chiqqan joyi va yili, sahifalar soni koʻrsatiladi.

Izoh: Referat elektron shaklda A4 formatli oq qogʻozda 1,5 interval bilan Times New Roman ning 14 shriftida Windows XP dasturida chapdan 3 sm, oʻngdan 1,5 sm, tepadan va pastdan 2 sm hoshiya qoldirib tayyorlanadi. Ish hajmi 10- 30 sahifadan iborat boʻlishi va slayd shaklida tayyorlanishi lozim

"O'ZBEKISTONNING TARIXIIY OBIDALARI" FANIDAN REFERAT MAVZULARI ROʻYXATI

1. Toshkent muzeylari
2.Buxoroning tarixiy obidalari
3.Shahrisabzning tarixiy obidalari
4. Samarqand tarixiy obidalari (Registon maydoni)
5.Samarqand tarixiy obidalari (Shohizinda)
6.Samarqand tarixiy obidalari (Go'ri Amir)
7.Samarqand tarixiy obidalari (Bibixonim)
8.Samarqand tarixiy obidalari (Oqsaroy)
9.Samarqand tarixiy obidalari (Ruhobod)
10.Samarqand tarixiy obidalari (Ishratxona)
11.Samarqand tarixiy obidalari (Al Moturidiy)
12.Samarqand tarixiy obidalari (Ho'ja Doniyor)
13.Samarqand tarixiy obidalari (Xazrati Xizr)
14.Samarqand tarixiy obidalari (Al Buxoriy)
15.Samarqand tarixiy obidalari ()
16 Xivaning tarixiy obidalari
17. Toshkentning tarixiy obidalari
18.O'zbekistonning tarixiy shaharlari

"O'ZBEKISTON TARIXIY OBIDALARI" FANNING NAZORAT TURLARI UCHUN TAYYORLANGAN TOPSHIRIQLAR VARIANTI

Joriy 1

1. 우즈베키스탄 기후는 어떻습니까?
2. 우즈베키스탄 화폐단위는 뭡니까?
3. 우즈베키스탄은 구소련으로부터 독립을 언제 선언했습니까?
4. 타슈켄트 도시 유적지에 무엇이 들어가 있어요?
5. 라밧-말릭에 대해서 애기해 주세요.
6. 라비 하우즈는 무슨 뜻입니까?
7. 칼란 미나렛은 무슨 뜻입니까?
8. 아르크 성채에 대해서 애기해 주세요

9. 히바에 대해서 말해 주세요.
10. 크즐쿰은 무슨 뜻입니까?
11. 히바에 있는 영모들 대해서 말주세요
12. 칼타-미노르는 무슨 뜻입니까?
13. 우즈베키스탄의 수도는 타슈켄트에 대해서 말해주세요?
14. 타슈켄트의 유적지 대해서 말해 주세요
15. 타슈켄트의 관광지대해서 말해 주세요
16. 무슬림의 5 계율을 써 보세요
17. 레기스탄에 대해 써 보세요
18. 신학교, 사원 등 중요한 건물을 어디에서 세울 수 있었습니까?
19. 아미르 티무르의 영묘는 어떻게 생겼습니까?
20. 울루그벡 메드레세에 대해 써 보세요
21. 쉐르도르 메드레세에 대해 써 보세요
22. 틸라 코리 메드레세에 대해 써 보세요.
23. 루하밧으라는 무슨 뜻입니까? 누가 안장되어 있습니까?
24. 레기스탄 광장의 가운데에 있는 건물은?
25. 쉐르도르란 무슨 뜻입니까?
26. 미흐랍은 무엇입니까?
27. 미나렛은 무엇입니까?
28. 레기스탄이란 무슨 뜻입니까? 사자를 가지고 있는
29. 레기스탄은 몇 개의 건축물으로 구성되고 있습니까?
30. 쉐르도르 메디레세를 만든 건축가 이름이 무엇입니까?
31. 무에진이란 무슨 뜻입니까?
32. 울루그벡 메디레세 방문 위에 뭐라고 쓰여 있습니까?
33. 틸라코리 메디레세를 누가 만들기를 지시했습니까?
34. 200 숨짜리 우즈벡 화폐 뒷면에 무슨 그림은 그려있습니까?
35. 레기스탄의 어떤 건축물은 별자리 무늬는 정교한 모자이크로 꾸며져 있습니까?
36. 종교지도자가 설교하는 높은 자리를 뭐라고 합니까?

Joriy 2

1. 구리 아미르는 무슨 뜻이고 누가 안장되어 있는 영묘입니까?
2. -이 영묘에 아미르 티무르는 언제 안장되었습니까?
3. -“구르 아미르는 영묘가 되기 전에 이곳에는 뭐가 있었습니까?
4. - 뜰에서 봤을 때 오른쪽에는 뭐가 있었습니까?
5. - 비비-하늠은 무슨 뜻입니까 ?
6. - 아미르 티무르는 무슨 슬로건으로 비비-하늠 건축물을 만들었습니까?
7. 어디에서 무엇을 데려와 만들었다고 합니까?
8. -비비-하늠을 언제 누구의 명에 따라 만들어졌습니까?
9. 샤흐진다 무슨 뜻입니까?
10. ”샤흐진다의 건물들은 언제 만들어졌습니까?
11. 입구 앞에 뭐가 마련되어 있습니까?
12. -샤흐진다의 계단이 왜 다른 곳과 달리 폭이 넓습니까?
13. – 악사라이는() 어디에 위치합니까?
14. -군달은 무엇입니까?
15. 악사라이에는 안장실이 어디에 위치합니까?
16. 악사라이는 어디와 비슷하다고 합니까?

17. 호자 다니에르는 어디에 위치합니까?
18. -다니에르는 언제 출생하였습니까?
19. 다니에르는 왜 전 세계의 존경을 받았습니까?
20. 다니에르의 무덤의 총길이 몇 미터 입니까?
21. 울루그벡이 누구입니까?
22. -울루그벡 천문대가 언제 세워졌다고 추측하고 있습니까?
23. -울루그벡이 만든 별자리표에는 몇 개의 별의 위치가 기록되어 있습니까?
24. –누가 울루그벡 천문대 폐허를 발굴했습니까?
25. 울루그벡이 만든 표?
26. 악사라이란 무슨 뜻입니까?
27. 샤흐리삽스란 무슨 뜻입니까?
28. 악사라이를 누가 만들기를 지시했습니까?
29. 샤흐리삽스에 있는 유적지를 고르세요.
30. 비비-하늠은 무슨 건물입니까?
31. 샤흐진다란 무슨 뜻입니까?
32. 아프로시욥 박물관은 무엇으로 유명합니까?

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №1

1. 우즈베키스탄의 주요 관광도시
2. 타슈켄트의 유적지
3. 타슈켄트의관광지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №2

1. 부하라의 유적지
2. 우즈베키스탄의 주요 관광도시
3. 사마르칸트의 유적지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №3

1. 우즈베키스탄의 주요 관광도시
2. 타슈켄트의 관광지

3. 사마르칸트의 유적지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №4

1. 타슈켄트의 유적지
2. 부하라의 유적지
3. 사마르칸트의 유적지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №5

1. 우즈베키스탄의 주요 관광도시
2. 타슈켄트의 유적지
3. 타슈켄트의관광지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 2-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №6

1. 부하라의 유적지
2. 우즈베키스탄의 주요 관광도시
3. 사마르칸트의 유적지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №7

1. 우즈베키스탄의 주요 관광도시
2. 타슈켄트의 관광지
3. 사마르칸트의 유적지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №8

1. 타슈켄트의 유적지
2. 부하라의 유적지
3. 사마르칸트의 유적지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №9

1. 우즈베키스탄의 주요 관광도시
2. 타슈켄트의 유적지
3. 타슈켄트의관광지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №10

1. 부하라의 유적지
2. 우즈베키스탄의 주요 관광도시
3. 사마르칸트의 유적지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №11

1. 우즈베키스탄의 주요 관광도시
2. 타슈켄트의 관광지
3. 사마르칸트의 유적지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №12

1. 타슈켄트의 유적지

2. 부하라의 유적지
3. 사마르칸트의 유적지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari

VARIANT №13

1. 우즈베키스탄의 주요 관광도시
2. 타슈켄트의 유적지
3. 타슈켄트의관광지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №14

1. 부하라의 유적지
2. 우즈베키스탄의 주요 관광도시
3. 사마르칸트의 유적지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

Samarqand davlat chet tillar instituti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti fakulteti
koreys tili ta'lim yo'nalishi 3-kurs bo'yicha
O'zbekistonning tarixiy obidalari fanidan
yakuniy nazorat savollari
VARIANT №15

1. 우즈베키스탄의 주요 관광도시
2. 타슈켄트의 관광지
3. 사마르칸트의 유적지

Kafedra mudiri ________A.S. Raximov

<u>"O'zbekiston tarixiy obidalari" fanidan Test savollari</u>

1. 레기스탄 광장의 가운데에 있는 건물은?

a) *틸라코리
b) 울루그벡 메드레세
c) 울룩벡 천문대

d) 쉐르도르 메드레세

2. 쉐르도르란 무슨 뜻입니까?

a) *사자를 가지고 있는

b) 사슴을 가지고 있는

c) 식물을 가지고 있는

d) 태양을 가지고 있는

3. 비비-하늠은 무슨 건물입니까?

a) 대학교

b) 신학교

c) 시장

d) 사원

4. 샤흐진다란 무슨 뜻입니까?

a) *살아있는 왕

b) 샘물

c) 기도하는 곳

d) 영혼을 가지고 있는

5. 아프로시욥 박물관은 무엇으로 유명합니까?

a) 벽화로

b) 사원으로

c) 도구로

d) 장난감으로

6. 울루그벡이 만든 표?

a) *별자리표

b) 시간표

c) 구구표

d) 예정표

7. 미흐랍은 무엇입니까?

a) 샘물이 나오는 것

b) 이슬람 첨탑

c) 남자 이름

d) 메카 방향을 표시하는 것

8. 미나렛은 무엇입니까?

e) *이슬람 사원의 일부를 이루는 첨탑

f) 메카 방향을 표시하는 것

g) 샘물이 나오는 것

h) 여름 사원

9. 레기스탄이란 무슨 뜻입니까?

e) 사슴을 가지고 있는

f) 고귀한 궁전

g) 태양을 가지고 있는

h) 모래로 된 땅

10. 레기스탄은 몇 개의 건축물으로 구성되고 있습니까?

e) 4

f) 5

g) 3

h) 2

11. 쉐르도르 메디레세를 만든 건축가 이름이 무엇입니까?

e) 모함마드 이븐 자파르
f) 모함마드 코탄구
g) 바하두르 영주
h) 압둘 자바르

12. 무에진이란 무슨 뜻입니까?

e) 이슬람 사원의 일부를 이루는 첨탑
f) 첨탑에 올라가 기도 시간을 알리는 사람
g) 샘물이 나오는 것
h) 건축가

13. 울루그벡 메디레세 방문 위에 뭐라고 쓰여 있습니까?

e) 사슴을 가지고 있는
f) 모든 이슬람 신자는 남녀를 불문하고 배워야 할 의무가 있다.
g) 태양을 가지고 있는 사람
h) 압둘 자바르

14. 틸라코리 메디레세를 누가 만들었습니까?

e) 모함마드 이븐 자파르
f) 모함마드 코탄구
g) 바하두르 영주
h) 압둘 자바르

15. 200 숨짜리 우즈벡 화폐 뒷면에 무슨 그림은 그려있습니까?

e) 호랑이 같은 사자 의 등에는 태양처럼 빛나는 사람의 얼굴
f) 사슴을 가지고 있는 사람
g) 호랑이
h) 태양을 가지고 있는 사람

16. 레기스탄의 어떤 건축물은 별자리 무늬는 정교한 모자이크로 꾸며져 있습니까?

e) 쉐르도르 메디레세
f) 울루그벡 메디레세
g) 틸라코리 메디레세를
h) 미나렛

17. 종교지도자가 설교하는 높은 자리를 뭐라고 합니까?

e) 미나렛
f) 무에진
g) 아이반
h) 민바르

18. 악사라이란 무슨 뜻입니까?

e) 사슴을 가지고 있는
f) 고귀한 궁전
g) 태양을 가지고 있는
h) 모래로 된 땅

19. 샤흐리삽스란 무슨 뜻입니까?

e) 새로운 장소
f) 고귀한 궁전
g) 초록색의 도시
h) 모래로 된 땅

20. 악사라이를 누가 만들었습니까?

e) 아미르 티무르

f) 모함마드 코탄구
g) 바하두르 영주
h) 압둘 자바르

21. 샤흐리삽스에 있는 유적지를 고르세요.

e) 쉐르도르 메디레세, 울루그벡 메디레세, 틸라코리 메디레세
f) 악사라이, 도루트 틸러밧, 도루트- 사오닷
g) 라밧 말릭, 라비- 하우즈, 사마니드 영묘
h) 이찬 칼라, 주마 사원, 칼타 미노르

22. 우즈베키스탄 국토의 총 면적은 얼마나 되어 있습니까?

a) 44 만 7,400km
b) 45 만 7,400km
c) 46 만 6,000km
d) 만 6,000km

23. 우즈베키스탄 화폐단위는 뭡니까?

a) 달러
b) 원
c) 숨
d) 디나르

24.우즈베키스탄은 구소련으로부터 독립을 언제 선언했습니까?

a) a)1981 년 8 월 31 일
b) b)1991 년 8 월 31 일
c) c)2001 년 8 월 31 일
d) d)2011 년 8 월 31 일

25. 우즈베키스탄의 의무교육은 몇년 입니까?

a)10 년
b) 8 년
* c) 9 년
d)7 년

26.라밧-말릭 성채인 건물은 언제 만들었습니까?

e) *1069-1079
f))1050-1060
g) 1200-1210
h) d)1078-1088

27.사마니드 영묘는 세운 사람이 누구입니까?

e) 구겔다쉬
f) *이스마일 사마니
g) 알림한
h) 카스리 오리폰

28. 사마니드 영묘는 언제 만들었습니까?

e) *905 년
f) 956 년
g) 950 년
h) 988 년

29. 시토라이 모히-호사 위치는 어디입니까?

e) *부하라
f) 사마르칸트
g) 히바

h) 나바이

30. 크즐쿰은 무슨 뜻입니까?

e) 붉은 모래

f) 모래로 된 광장

g) 모래

h) 광장

31. 주마 사원은 몇 세기에 세워졌습니까?

e) 15

f) 16

g) 17

h) *18

32. 터쉬-허블리 왕궁은 무슨 뜻입니까?

a)*돌로 만든 집

b)모래로 만든 집

c) 벽돌로 만든 집

d)지붕 집

33. 주마 사원에 있는 가장 높은 미나렛은 몇 미터입니까?

a)25 미터

b)30 미터

c)*45 미터

d)50 미터

34. 구리 아미르는 무슨 뜻입니까?

a) 왕의 무덤

b) 왕의 집

c) 왕의 묘

d) 왕의 영묘

35. 구리 아미르 영묘에 누가 안장되어 있습니까?

a) 아미르 티무르와 그의 아들과 손자들이

b) 아미르 티무르와 그의 아내

c) 아미르 티무르의 스승

d) 아므르 티무르만

36.구르 아미르는 영묘가 되기 전에 이곳에는 뭐가 있었습니까?

a) 무함마드 술탄이 세운 신학교와 하나코가 있었다

b) 울루그벡이세운 신학교와 하나코가 있었다

c) 아미르 티무르의 박물관이 있었다

d) 시장이 있었다

37.비비-하늠은 무슨 뜻입니까 ?

a) 가장 높은 귀부인

b) 사랑하는 아내

c) 첫번째 부인

d) 귀여운 부인

38.아미르 티무르는 무슨 슬로건으로 비비-하늠 건축물을 만들었습니까?

a) 우리의 훌륭함을 의심한다면 우리가 만든 건물을 보라

b) 우리 건물이 제일이다

c) 예쁜 아내에게 선물이다

d) 우리 만든 건물이 뜬뜬하다

39. 어디에서 무엇을 데려와 만들었다고 합니까?

a) 인도에서 100 여마리의 코끼리
b) 아프리카에서 100 여마리의 코끼리
c) 인도에서 50 여마리의 코끼리
d) 아프리카에서 50 여마리의 코끼리

40.비비-하늠을 언제 누구의 명에 따라 만들어졌습니까?
a) 1399 년에서 1404 년까지 아미르 티무르
b) 1350 년에서 1410 년까지 아미르 티무르
c) 1388 년에서 1406 년까지 아미르 티무르
d) 1395 년에서 1408 년까지 아미르 티무르

41. 울루그벡이 만든 벌자디표에는 몇 개의 별의 위치가 기록되어 있습니까?
a) 1018
b) 1000
c) 1020
d) 1016

42. 샤흐진다의 건물들은 언제 만들어졌습니까?
a) 11 세기에서 20 세기까지
b) 10 세기에서 20 세기까지
c) 12 세기에서 20 세기까지
d) 13 세기에서 21 세기까지

43. 샤흐진다 입구 앞에 뭐가 마련되어 있습니까?
a) 타호랏호나
b) 호나코
c) 무덤
d) 분수

44.샤흐진다의 계단이 왜 다른 곳과 달리 폭이 넓습니까?
a) 계단을 오르내리는 도중에 기도 시간이 되면 그 자리에서 그대로 기도를 올릴수 있도록
b) 계단을 오르내리는 도중에 쉴수 있도록
c) 계단을 오르내리는 도중에 운동할 수 있도록
d) B va C

45.악사라이는 어디에 위치합니까?
a) 구르 아미르 뒤편에
b) 구르 아미르 옆에
c) 구르 아미르 앞에
d) 구르 아미르 건너편에

46. 군달은 무엇입니까?
a) 금을 사용하여 벽에 부조기법으로 문양을 새기는 기술
b) 쇠를 사용하여 벽에 부조기법으로 문양을 새기는 기술
c) 금과 쇠를 사용하여 벽에 부조기법으로 문양을 새기는 기술
d) A va B

47.악사라이는 어디와 비슷하다고 합니까?
a) 이쉬랏-호나
b) 루하밧
c) 비비-하늠
d) 샤흐진다

48.호자 다니에르는 언제 출생하였습니까?

a) 기원전 603 년
b) 기원전 605 년
c) 기원전 608 년
d) 기원전 610 년

49.호자 다니에르의 무덤의 총길이 몇 미터 입니까?

a) 18 미터
b) 16 미터
c) 10 미터
d) 15 미터

50.울루그벡 천문대가 언제 세워졌다고 추측하고 있습니까?

a) 1428-29
b) 1500-1502
c) 1430-35
d) 1425-30

UMUMIY SAVOLLAR

1. 우즈베키스탄 기후는 어떻습니까?
2. 우즈베키스탄 화페단위는 뭡니까?
3. 우즈베키스탄은 구소련으로부터 독립을 언제 선언했습니까?
4. 타슈켄트 도시 유적지에 무엇이 들어가 있어요?
5. 라밧-말릭에 대해서 애기해 주세요.
6. 라비 하우즈는 무슨 뜻입니까?
7. 칼란 미나렛은 무슨 뜻입니까?
8. 아르크 성채에 대해서 애기해 주세요
9. 히바에 대해서 말해 주세요.
10. 크즐쿰은 무슨 뜻입니까?
11. 히바에 있는 영모들 대해서 말주세요
12. 칼타-미노르는 무슨 뜻입니까?
13. 우즈베키스탄의 수도는 타슈켄트에 대해서 말해주세요?
14. 타슈켄트의 유적지 대해서 말해 주세요
15. 타슈켄트의 관광지대해서 말해 주세요
16. 무슬림의 5 계율을 써 보세요
17. 레기스탄에 대해 써 보세요
18. 신학교, 사원 등 중요한 건물을 어디에서 세울 수 있었습니까?
19. 아미르 티무르의 영묘는 어떻게 생겼습니까?
20. 울루그벡 메드레세에 대해 써 보세요
21. 쉐르도르 메드레세에 대해 써 보세요
22. 틸라 코리 메드레세에 대해 써 보세요.
23. 루하밧으라는 무슨 뜻입니까? 누가 안장되어 있습니까?
24. 레기스탄 광장의 가운데에 있는 건물은?
25. 쉐르도르란 무슨 뜻입니까?
26. 미흐랍은 무엇입니까?
27. 미나렛은 무엇입니까?
28. 레기스탄이란 무슨 뜻입니까? 사자를 가지고 있는
29. 레기스탄은 몇 개의 건축물으로 구성되고 있습니까?
30. 쉐르도르 메디레세를 만든 건축가 이름이 무엇입니까?

31. 무에진이란 무슨 뜻입니까?
32. 울루그벡 메디레세 방문 위에 뭐라고 쓰여 있습니까?
33. 틸라코리 메디레세를 누가 만들었습니까?
34. 200 숨짜리 우즈벡 화폐 뒷면에 무슨 그림은 그려있습니까?
35. 레기스탄의 어떤 건축물은 별자리 무늬는 정교한 모자이크로 꾸며져 있습니까?
36. 종교지도자가 설교하는 높은 자리를 뭐라고 합니까?
37. 구리 아미르는 무슨 뜻이고 누가 안장되어 있는 영묘입니까?
38. -이 영묘에 아미르 티무르는 언제 안장되었습니까?
39. -"구르 아미르는 영묘가 되기 전에 이곳에는 뭐가 있었습니까?
40. - 뜰에서 봤을 때 오른쪽에는 뭐가 있었습니까?
41. - 비비-하늠은 무슨 뜻입니까 ?
42. - 아미르 티무르는 무슨 슬로건으로 비비-하늠 건축물을 만들었습니까?
43. 어디에서 무엇을 데려와 만들었다고 합니까?
44. -비비-하늠을 언제 누구의 명에 따라 만들어졌습니까?
45. 샤흐진다 무슨 뜻입니까?
46. "샤흐진다의 건물들은 언제 만들어졌습니까?
47. 입구 앞에 뭐가 마련되어 있습니까?
48. -샤흐진다의 계단이 왜 다른 곳과 달리 폭이 넓습니까?
49. – 악사라이는() 어디에 위치합니까?
50. -군달은 무엇입니까?
51. 악사라이에는 안장실이 어디에 위치합니까?
52. 악사라이는 어디와 비슷하다고 합니까?
53. 호자 다니에르는 어디에 위치합니까?
54. -다니에르는 언제 출생하였습니까?
55. 다니에르는 왜 전 세계의 존경을 받았습니까?
56. 다니에르의 무덤의 총길이 몇 미터 입니까?
57. 울루그벡이 누구입니까?
58. -울루그벡 천문대가 언제 세워졌다고 추측하고 있습니까?
59. -울루그벡이 만든 별자리표에는 몇 개의 별의 위치가 기록되어 있습니까?
60. –누가 울루그벡 천문대 폐허를 발굴했습니까?
61. 울루그벡이 만든 표?
62. 악사라이란 무슨 뜻입니까?
63. 샤흐리삽스란 무슨 뜻입니까?
64. 악사라이를 누가 만들기를 지시했습니까?
65. 샤흐리삽스에 있는 유적지를 고르세요.
66. 비비-하늠은 무슨 건물입니까?
67. 샤흐진다란 무슨 뜻입니까?
68. 아프로시욥 박물관은 무엇으로 유명합니까?

"O'ZBEKISTONNING TARIXIY OBIDALARI" FANIDAN TARQATMA VA TAQDIMOT MATERIALLARI (ilova disk)

“O’ZBEKISTONNING TARIXIY OBIDALARI” FANIDAN MUSTAQIL ISHNI TASHKIL ETISH BO‘YICHA USLUBIY KO‘RSATMA

Kadrlar tayyorlash milliy dasturida chuqur nazariy va amaliy bilimlar bilan bir qatorda tanlagan sohasi bo‘yicha mustaqil faoliyat ko‘rsata oladigan, o‘z bilimi va malakasini mustaqil ravishda oshirib boradigan, masalaga ijodiy yondashgan holda muammoli vaziyatlarni tug‘ri aniqlab, tahlil qilib, sharoitga tez moslasha oladigan mutaxassislarni tayyorlash asosiy vazifalardan biri sifatida belgilangan.

Ma’lumki, axborot va bilimlar doirasi tez sur’atlar bilan kengayib borayotgan hozirgi sharoitda barcha ma’lumotlarni faqat dars mashg‘ulotlari paytida talabalarga yetkazish kiyin.

Tajribalar shuni ko‘rsatadiki, talaba mustaqil ravishda shug‘ullansa va o‘z ustida tinimsiz ishlasagina bilimlarni chuqur o‘zlashtirishi mumkin. Talabalarning asosiy bilim, ko‘nikma va malakalari mustaqil ta’lim jarayonidagina shakllanadi, mustaqil faoliyat ko‘rsatish qobiliyati rivojlanadi va ularda ijodiy ishlashga qiziqish paydo bo‘ladi.

Shuning uchun talabalarning mustaqil ta’lim olishlarini rejalashtirish, tashkil qilish va buning uchun barcha zaruriy shart-sharoitlarni yaratish, dars mashg‘ulotlarida talabalarni o‘qitish bilan bir qatorda ularni ko‘proq o‘qishga o‘rgatish, bilim olish yo‘llarini ko‘rsatish, mustaqil ta’lim olish uchun yo‘llanma berish oliy ta’lim muassasasining asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi.

Talaba mustaqil ishi (TMI) - muayyan fandan o‘quv dasturida belgilangan bilim, ko‘nikma va malakaning ma’lum bir qismini talaba tomonidan fan o‘qituvchisi maslahati va tavsiyalari asosida auditoriya va auditoriyadan tashkarida o‘zlashtirishga yo‘naltirilgan tizimli faoliyatdir.

O‘qishning boshlang‘ich bosqichlarida TMIni tashkil etish bir qator vazifalar bilan bog‘liq. Ayniqsa, birinchi kurs talabalarining ta’limning navbatdagi turi - oliy ta’lim talablarga ko‘nikishi qiyin kechadi. Chunki ular ta’lim olish jarayonida o‘z mustaqil faoliyatlarini tashkil qilishni deyarli bilishmaydi. Ma’lumotlarni qaysi manbadan, kanday qilib topish, ularni tahlil qilish va zarurlarini ajratib olib tartibga solish, konspektlashtirish, o‘z fikrini aniq va yorqin ifodalash, o‘z vaqtlarini tug‘ri taqsimlash, shuningdek, aqliy va jismoniy imkoniyatlarini to‘g‘ri baholash ular uchun katta muammo bo‘ladi. Eng asosiysi, ular mustaqil ta’lim olishga ruhan tayyor bo‘lishmaydi.

Shuning uchun xar bir professor-o‘qituvchi dastlab talabada o‘z qobiliyati va aqliy imkoniyatlariga ishonch uyg‘otishi, ularni sabr-toqat bilan, bosqichma-bosqich mustaqil bilim olishni to‘g‘ri tashkil qilishga o‘rgatib borishi lozim bo‘ladi. Talabalar tomonidan mustaqil ravishda o‘zlashtiriladigan bilim va ko‘nikmalariing kursdan-kursga murakkablashib, kengayib borishini hisobga olgan holda ularning tashabbuskorligi va rolini oshirib borish zarur. Shunda mustaqil ta’limga ko‘nika boshlagan talaba faqat o‘qituvchi tomonidan belgilab berilgan ishlarni bajaribgina qolmay, o‘zining ehtiyoji, qiziqishi va qobiliyatiga karab, o‘zi zarur deb hisoblagan qo‘shimcha bilimlarni ham mustaqil ravishda tanlab o‘zlashtirishga o‘rganib boradi.

Talabalar mustaqil ishlarining shakli va hajmini belgilashda quyidagi jihatlar e’tiborga olinishi lozim:

- o‘qish bosqichi;

- muayyan fanning o‘ziga xos xususiyati va o‘zlashtirishdagi qiyinchilik darajasi;
- talabaning qobiliyati hamda nazariy va amaliy tayyorgarlik darajasi (tayanch bilimi);
- fanning axborot manbalari bilan ta’minlanganlik darajasi;
- talabaning axborot manbalari bilan ishlay olish darajasi.

Mustaqil ish uchun beriladigan topshiriqlarning shakli va hajmi, qiyinchilik darajasi semestrdan-semestrga ko‘nikmalar hosil bo‘lishiga muvofiq ravishda o‘zgarib, oshib borishi lozim. Ya’ni, talabalarning topshiriqlarni bajarishdagi mustaqilligi darajasini asta-sekin oshirib, ularni topshiriqlarni bajarishga tizimli va ijodiy yondashishga o‘rgatib borish kerak bo‘ladi.

TMIni tashkil etishda talabaning akademik o‘zlashtirish darajasi va qobiliyatini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- fanning ayrim mavzularini o‘quv adabiyotlari yordamida mustaqil o‘zlashtirish, o‘quv manbalari bilan ishlash;
- amaliy, seminar va laboratoriya mashg‘ulotlariga tayyorgarlik ko‘rib kelish;
- ma’lum mavzu bo‘yicha referat tayyorlash;
- kurs ishi (loyihalari)ni bajarish;
- bitiruv malakaviy ishi va magistrlik dissertatsiyasi uchun materiallar to‘plash;
- hisob-kitob va grafik ishlarini bajarish;
- maket, model va badiiy asarlar ustida ishlash;
- amaliyotdagi mavjud muammoning yechimini topish, test, munozarali savollar va topshiriqlar tayyorlash;
- ilmiy maqola, tezislar va ma’ruza tayyorlash;
- amaliy mazmundagi nostandart masalalarni yechish va ijodiy ishlash;
- uy vazifalarini bajarish va boshqalar.

Fan hususiyatidan kelib chiqqan holda talabalarga mustaqil ish uchun boshqa shakllardagi vazifalar ham topshirilishi mumkin. Talabalarga qaysi turdagi topshiriqlarni berish lozimligi kafedra tomonidan belgilanadi. Topshiriqlar puxta o‘ylab ishlab chiqilgan va ma’lum maqsadga yo‘naltirilgan bo‘lib, talabalarning auditoriya mashg‘ulotlarida olgan bilimlarini mustahkamlash, chuqurlashtirish, kengaytirish va to‘ldirishga xizmat qilishi kerak.

Mavzuni mustaqil o‘zlashtirish. Fanning xususiyati, talabalarning bilim darajasi va qobiliyatiga qarab ishchi o‘quv dasturiga kiritilgan alohida mavzular talabalarga mustaqil ravishda o‘zlashtirish uchun topshiriladi. Bunda mavzuning asosiy mazmunini ifodalash va ochib berishga hizmat qiladigan tayanch iboralar, mavzuni tizimli bayon qilishga xizmat kiladigan savollarga e’tibor qaratish, asosiy adabiyotlar va axborot manbalarini ko‘rsatish lozim.

Topshiriqni bajarish jarayonida talabalar mustaqil ravishda o‘quv adabiyotlaridan foydalanib ushbu mavzuni konspektlashtiradilar, tayanch iboralarning mohiyatini anglagan holda mavzuga taalluqli savollarga javob tayyorlaydilar. Zarur hollarda (o‘zlashtirish qiyin bo‘lsa, savollar paydo bo‘lsa, adabiyotlar yetishmasa, mavzuni tizimli bayon eta olmasa va h-k.) o‘qituvchidan maslahatlar oladilar.

Mustaqil o‘zlashtirilgan mavzu bo‘yicha tayyorlangan matn kafedrada himoya qilinadi.

Referat tayyorlash. Talabaga qiyinchilik darajasi uning shaxsiy imkoniyatlari, qobiliyati va bilim darajasiga muvofiq bo‘lgan biror mavzu bo‘yicha referat tayyorlash topshiriladi. Bunda talaba asosiy adabiyotlardan tashqari qo‘shimcha adabiyotlardan (monografiyalar, ilmiy, uslubiy maqolalar, Internetdan olingan ma’lumotlar, elektron kutubxona materiallari va h.k.) foydalanib materiallar yig‘adi, tahlil qiladi, tizimga soladi va mavzu bo‘yicha imkon darajasida to‘liq, keng ma’lumot berishga harakat qiladi. Zarur hollarda o‘qituvchidan maslahat va ko‘rsatmalar oladi.

Yakunlangan referat kafedrada ekspertlar ishtirokida himoya qilinadi.

Ko‘rgazmali vositalar tayyorlash. Talabaga muayyan mavzuni bayon qilish va yaxshiroq o‘zlashtirish uchun yordam beradigan ko‘rgazmali materiallar (jadvallar, chizmalar, rasmlar, xaritalar, maketlar, modellar, grafiklar, namunalar, musiqiy asar, kichik badiiy asar va h-k.) tayyorlash topshiriladi. Mavzu o‘qituvchi tomonidan aniqlanib, talabaga ma’lum ko‘rsatmalar, yo‘l-yo‘riqlar beriladi. Ko‘rgazmali vositalarning miqdori, shakli va mazmuni talaba tomonidan mustaqil tanlanadi. Bunday vazifani bir mavzu bo‘yicha bir necha talabaga topshirish ham mumkin.

Talaba ko‘rgazmali materiallardan foydalanish bo‘yicha yozma ravishda tavsiyalar tayyorlaydi va kafedrada himoya qiladi.

Mavzu buyicha testlar, munozarali savollar va topshiriqlar tayyorlash. Talabaga muayyan mavzu bo‘yicha testlar, qiyinchilik darajasi har xil bo‘lgan masalalar va topshiriqlar, munozaraga asos bo‘ladigan savollar tuzish topshiriladi.

Bunda o‘qituvchi tomonidan talabaga testga qo‘yiladigan talablar va uni tuzish qonun-qoidalari, qanday maqsad ko‘zda tutilayotganligi, muammoli savollar tuzishda mavzuning munozarali momentlarini qanday ajratish lozimligi, toshpiriqlarni tuzish usullari bo‘yicha yo‘l-yo‘riq beriladi. Konsultatsiya paytlarida bajarilgan ishlarning qo‘yilgan vazifa va talablarga javob berish darajasi nazorat qilinadi (qayta ishlab kelish, aniqlashtirish yoki to‘ldirish taklif etilishi mumkin).

Test, savol va topshiriqlar majmuasi kafedrada eskpertlar ishtirokida himoya qilinadi.

Ilmiy maqola, tezislar va ma’ruzalar tayyorlash. Talabaga biron bir mavzu bo‘yicha (mavzuni talabaning o‘zi tanlashi ham mumkin) ilmiy (referativ) harakterda maqola, tezis yoki ma’ruza tayyorlash topshirilishi mumkin. Bunda talaba o‘quv adabiyotlari, ilmiy-tadqiqot ishlari, dissertatsiyalar, maqola va monografiyalar hamda boshqa axborot manbalaridan mavzuga tegishli materiallar to‘playdi, tahlil qiladi, zarurlarini ajratib olib, tartibga soladi, shaxsiy tajribasi va bilimi, ilmiy natijalariga asoslangan holda qo‘shimchalar, izohlar kiritadi, o‘z nuqtai-nazarini bayon etadi va asoslaydi. Bunda talaba o‘qituvchi bilan hamkorlikda ishlaydi.

Tayyorlangan maqola, tezis yoki ma’ruza kafedrada himoya qilinadi.

Amaliy mazmundagi nostandart masalalarni yechish va ijodiy ishlash. Bir mavzu yoki bo‘lim bo‘yicha nostandart, alohida yondashish talab qilinadigan, nazariy axamiyatga ega bo‘lgan amaliy topshiriqlar, ijodiy yondashish talab qilinadigan ilmiy-ijodiy vazifalar, modellar, maketlar, namunalar yaratish vazifasi topshrilishi mumkin. Amaliy topshiriqlar masalani hal qilishning optimal variantlarini izlashga va topishga qaratilgan bo‘lishi kerak.

Talabaning qiziqish va qobiliyatiga qarab, unga ilmiy xarakterdagi topshiriqlar berish, o‘qituvchi bilan xamkorlikda ilmiy maqolalar tayyorlash va chop ettirish mumkin.

Talabalar mustaqil ishini samarali tashkil etishda:

tizimli yondoshish;

barcha bosqichlarini muvofiqlashtirish va uzviylashtirish;

bajarilishi ustidan qatiy nazorat o‘rnatish;

tashkil etish va nazorat qilish mexanizmlarini takomillashtirib borish zarur.

Mustaqil ish topshiriqlari muvaffaqiyatli yakunlanishi uchun quyidagi talablar bajarilishi lozim:

maqsad (bilimni mustahkamlash, yangi bilimlarni o‘zlashtirish, ijodiy faollikni oshirish, amaliy ko‘nikma va malakalarni shakllantirish va x.k.) aniq asoslanishi;

vazifa va topshiriqlarning aniq-ravshan belgilanishi;

topshiriqlarni bajarish algoritmi va metodlaridan talabalarning yetarli darajada xabardor bo‘lishi;

maslahat va boshqa yordam turlarining to‘g‘ri belgilanishi (yo‘llanma va ko‘rsatma berish, mavzuning mazmuni va mohiyatini tushuntirish, muammoli topshiriqlarni bajarish usullari buyicha tushuncha berish, ayrim muammoli momentlarni birgalikda hal qilish va h.k.);

hisobot shakli va baholash mezonini aniq belgilash;

nazorat vaqti, shakli va turlarini aniq belgilab olish (amaliy seminar, laboratoriya mashg‘ulotlari, konsultatsiya uchun yoki nazorat uchun maxsus ajratilgan vaqt; ma’ruza yo referat matni, bajarilgan topshiriqlar daftari, nazorat ishlari, uy vazifasi daftari, kurs ishlari, test, maqola, nostandart topshiriqlar, savollar, maqola, ko‘rgazmali jihozlar va ijodiy ishlar; savol-javob, bajarilgan ish mazmuni va mohiyatini tushuntirib berish, yozma shaklda bayon qilish va h.k.).

Talabalar mustaqil ishini shartli ravishda ikkiga ajratish mumkin:

auditoriyada amalga oshiriladigan TMIlari: o‘tilgan mavzuni qayta ishlash, kengaytirish va mustahkamlashga oid topshiriqlar bajariladi;

auditoriyadan tashqarida amalga oshiriladigan TMIlari: o‘quv dasturidagi ayrim mavzularni mustaqil holda o‘zlashtirish, uyga berilgan vazifalarni bajarish, amaliy va laborotoriya ishlariga tayyorgarlik ko‘rib kelish, ijodiy va ilmiy-tadqiqot xarakteridagi ishlar va h.k.

Birinchi tur ishlari talabalarning nazariy va amaliy bilimlarini o‘zlashtirib borish darajasi, amaliy mashg‘ulotlarga (amaliyot, laboratoriya, seminar darslari) tayyorgarlik saviyasi va uy vazifalarining bajarilish sifatini tekshirish maqsadida, odatda, nazorat ishlari olish, savol-javob, suxbat, munozara, amaliy topshiriqlarni bajartirib ko‘rish va h.k. usullarda asosan amaliyot darslarida nazorat (joriy nazorat) qilinadi.

Joriy nazoratda talabaning dars paytida o‘tilgan materiallarni o‘zlashtirish va uyga berilgan topshiriqlarni bajarishdagi faolligi, bajarish saviyasi va o‘zlashtirish darajasi e’tiborga olinadi.

Ikkinchi tur ishlar fanning ishchi o‘quv dasturida auditoriyadan tashqarida o‘zlashtirilishi belgilangan mavzu bo‘yicha ma’lumot va axborotlarni mustaqil ravishda izlab topish, tahlil qilish, konspektlashtirish (yoki referat tarzida rasmiylashtirish) va o‘zlashtirish, ijodiy yondashishni talab qiladigan amaliy topshiriqlarni bajarish ko‘rinishida amalga oshiriladi. Bu turdagi ishlarni bajarish jarayoni va o‘zlashtirish sifatining nazorati darsdan tashqari paytlarda, maxsus belgalangan konsultatsiya soatlarida amalga oshiriladi.

Talabalar mustaqil ishini baholash. TMI natijalari amaldagi "Oliy ta’lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholashning reyting tizimi tug‘risidagi Nizom"ga asosan baholab boriladi.

Talabalar mustaqil ishi bo‘yicha konsultatsiyalar tashkil etish tartibi

1. Talabalar mustaqil ishi (TMI) bo‘yicha konsultatsiyalar darsi auditoriyadan tashqarida amalga oshirishga mo‘ljallangan mustaqil ishlarni bajarish yuzasidan tegishli yo‘llanmalar berish va uni bajarilishini nazorat qildib borish maqsadida tashkil qilinadi.
2. TMI bo‘yicha konsultatsiya darsi fanning kalendar tematik rejasiga muvofiq o‘tkaziladi.
3. Konsultatsiya darsi tegishli fan o‘qituvchisi tomonidan o‘tkaziladi.
4. Fan o‘qituvchisi konsultatsiya darsida quyidagi ishlarni amalga oshiradi:

- TMI topshiriqlarini bajarish yuzasidan tegishli yo‘llanma beradi;
- topshiriq bajarish rejasini tuzishga yordamlashadi;
- tegishli adabiyotlar va axborot manbalarini tavsiya etadi;
- TMI yuzasidan tayyorlangan ishlanma, hisobot, referat, hisob-kitob va topshiriq natijalarini qabul qiladi hamda baholaydi.

5. TMI bo‘yicha konsultatsiyalar o‘quv jarayonining 1 yoki 2 smenada tashkil etilishiga qarab talabalarning darsdan bo‘sh vaqtlarida dars jadvaliga kiritiladi.
6. TMI bo‘yicha konsultatsiya darslari o‘qituvchi jurnalida qayd etib boriladi.

Mustaqil ta’lim

#	Mavzu	Soat	O’tkazilish vaqti	Mustaqil ta’lim mazmuni	Topshiriq turi	Izoh
1	O’zbekistonning qadimiy tarixi	2	Mart 2 hafta	Ma’lumotni mustahkamlash	Presentasiya	
2	Toshkent tarixiy obidalari va muzeylari	2	Mart 4 hafta	Ma’lumotni mustahkamlash	Referat	
3	Samarqand tarixiy obidalari (barcha yodgorliklar)	4	Aprel 2 hafta	Ma’lumotni mustahkamlash	Presentasiya va referat	
4	Buxoro tarixiy yodgorliklari	2	Aprel 4 hafta	Ma’lumotni mustahkamlash	Referat	
5	Xorazm tarixiy yodgorliklari	2	May 2 hafta	Ma’lumotni mustahkamlash	Presentasiya	

6	Shahrisabz tarixiy yodgorliklari	2	May 4 hafta	Ma'lumotni mustahkamlash	Referat	
Jami:		**14**				

FANNI O'ZLASHTIRISH BO'YICHA MASLAHAT VA TAVSIYALAR

"Ming marta eshitgandan ko'ra bir marta ko'rgan yaxshi» degan naqlni hamma biladi. Og'zaki ravishda materiallarni o'zlashtirish ko'rsatkichi 10%, bo'lgan sharoitda dars o'tish samarasiz bo'ladi. Mashg'ulotlarda o'quv materialni ko'rgazmali shaklda taqdim etish lozim".

Ta'lim vositalari - o'quv materialini ko'rgazmali taqdim etish va shu bilan birga o'qitish samaradorligini oshiruvchi yordamchi materiallar hisoblanadi.

Ta'limning texnik vositalari (TTV) - o'quv materialini ko'rgazmali namoyish etishga, uni tizimli yetkazib berishga yordam beradi; talabalarga o'quv materialini tushunishlariga va yaxshi eslab qolishlariga imkon beradi.

O'quv - uslubiy materiallar (O'UM) - o'quv materiallar**, o'**zlashtirilgan o'quv materiallarini mustahkamlash uchun mashqlar. Bular talabalarning mustaqil ishlarini faollashtirishga yordam beradilar.

Ta'limning texnik vositalari:

Diaproektor
Grafoproektor
Doska-bloknot
Doska-stend
Flipchart
Videofilmlar
Yozuv taxtasi

Yordamchi ta'lim vositalari

Model,mulyajlar
Grafik, diagrammlar
Namunalar
Chizma, sxema va boshq.

O'quv-uslubiy materiallar

Ish varaqasi
Eslatma
Nazorat varag'i
Matnlar

Ta'lim vositalarini tanlashni aniqlovchi omillar:

Maqsadni belgilash;
O'quv axborot mazmuni;
Ta'lim vositalari;
Yetakchi bilim manbai;
O'quv materialining yangiligi va murakkabligi

Grafikli organayzerlar (tashkil etuvchi) – fikriy jarayonlarni ko'rgazmali taqdim etish vositasi.

Ma'lumotlarni tarkiblashtirish va tarkibiy bulib chiqish, urganilayotgan tushunchalar (vokea va xodisalar, mavzular) urtasidagi aloka va uzaro bogliklikni urnatish usul va vositalari: Klaster, Toifalash jadvali, Insert, B/B/B jadvali

Ma'lumotlarni tahlil kilish, solishtirish va taqqoslash usul va vositalari: T-jadvali, Venna diagrammasi

Muammoni aniklash, uni xal etish, taxlil qilish va rejalashtirish usullari va vositalari: «Nima uchun?», «Balik skeleti», «Piramida», «Nilufar guli» sxemalari, «Kanday?» ierarxik diagrammasi, «Kaskad» tarkibiy-mantikiy sxema

O'quv faoliyatini tashkillashtirishning jarayonli tuzilmasi

Insert jadvalini to‘ldirish qoidasi bilan tanishadilar. Alohida o‘zlari to‘ldiradilar. O‘qish jarayonida olingan ma’lumotlarni alohida o‘zlari tizimlashtiradilar - jadval ustunlariga “kiritadilar” matnda belgilangan quyidagi belgilarga muvofiq:

“V”- men bilgan ma’lumotlarga mos;

“-“ - men bilgan ma’lumotlarga zid;

“+” - men uchun yangi ma’lumot;

“?” - men uchun tushunarsiz yoki ma’lumotni aniqlash, to‘ldirish talab etiladi.

Klaster tuzish qoidasi:

1.Aqlingizga nima kelsa, barchasini yozing. G‘oyalari sifatini muhokama qilmang faqat ularni yozing.

2. Xatni to‘xtatadigan imlo xatolariga va boshqa omillarga e’tibor bermang.

3. Ajratilgan vaqt tugaguncha yozishni to‘xtatmang. Agarda aqlingizda g‘oyalar kelishi birdan to‘xtasa, u holda qachonki yangi g‘oyalar kelmaguncha qog‘ozga rasm chizib turing.

Toifalash sharhini tuzish qoidasi:

1.Toifalar bo‘yicha ma’lumotlarni taqsimlashning yagona usuli mavjud emas.

2. Bitta mini - guruhda toifalarga ajratish boshqa guruhda ajratilgan toifalardan farq qilishi mumkin.

3. Ta’lim oluvchilarga oldindan tayyorlab qo‘yilgan toifalarni berish mumkin emas bu ularning mustaqil tanlovi bo‘la qolsin.

Toifalash jadvali

O’zbekiston tarixiy obidalari		
Samarqand obidalari	Buxoro obialari	Xiva obidalari
1. Registon maydoni ▪ Ulug’bek ▪ Sherdor ▪ Tillakori 2. Shohizinda 3.Go’ri Amir 4. Bibixonim 5.Xo’ja Doniyor 6.Ruhobod	1. Minorai Kalon 2. Sitorai Moxi Xosa 3. Bolohovuz 4. Bola Hovuz masjidi 5. Ismoil Somoniy maqbarasi 6. Chashmai Ayub maqbarasi	1. Ichan-Qal’a: 2. Oq masjid 3. Qozi Kalon madrasasi 4. Pahlavon Mahmud maqbarasi 5. Al xorazmiy nomidagi Xorazm tarixiy muzeyi 6. Polvon Darvoza

B/BX/B JADVALI

Bilaman	Bilishni xohlayman	Bilib oldim

“Qanday?” diagrammasini tuzish qoidasi

Ko‘pgina hollarda muammoni yechishda “nima qilish kerak”ligi to‘g‘risida o‘ylanib qolmasligingiz kerak. Asosan muammo, uni yechishda “buni qanday qilish kerak?”, “qanday”asosiy savollar yuzaga kelishidan iborat bo‘ladi.

“Qanday” savollarining izchil berilishi quyidagilar imkonini beradi:

-muammoni yechish nafaqat bor imkoniyatlarni, balki ularni amalga oshirish yo‘llarini ham tadqiq qilish;

-quyidan yuqoriga bosqichma-bosqich bo‘ysunadigan g‘oyalar tuzilmasini aniqlaydilar.

Diagramma strategik darajadagi savollar bilan ishlashni boshlaydi. Muammoni yechishning pastki darajasi birinchi galdagi harakatlarning ro‘yxatiga mos keladi.

1. Barcha g‘oyalarni o‘ylab o‘tirmasdan, baholamasdan va taqqoslamasdan tezlikda yozish kerak;

2. Diagramma hech qachon tugallangan bo‘lmaydi: unga yangi g‘oyalarni kiritish mumkin;

3. Agarda chizmada savol uning “shoxlarida” bir necha bor qaytarilsa, unda u biror muhimlikni anglatadi. U muammoni yechishning asosiysi bo‘lishi mumkin;

4. Yangi g‘oyalarni grafik ko‘rinishda: daraxt yoki kaskad ko‘rinishidami, yuqoridan pastgami yoki chapdan o‘ngda qayd qilinishini o‘zingiz hal etasiz;

Agarda siz o‘zingizga to‘g‘ri savollar bersangiz va uning rivojlanish yo‘nalishini namoyon bo‘lishida ishonchni saqlasangiz, diagramma, siz har qanday muammoni amaliy jihatdan yechimini topishingizni kafolatlaydi

Tuzilmaviy-mantiqiy chizma “Pog‘ona”ni qurish qoidalari

1. «Pog‘ona»ni tuzish jarayonida tizimli sxemaning tarkibiy qismi va elementlarini siljitish mumkin – bu u yoki bu holatni qayta fikrlash imkonini beradi.

2. Agarda siz g‘oyalarni ishlab chiqishda tor yo‘lakka kirib qolsangiz, u holda bir-ikki daraja yuqoriga qayting va muhim narsani unutmaganingizga hamda boshqacha nimadir qilish mumkin ekanligini ko‘rib chiqinig.

3. Siz chapdan o‘ngga yozishga o‘rgangansiz. «Kaskad» qurishni o‘ngdan chapga qarab tuzishga harakat qiling. Buning uchun asosiy g‘oyani chap tarafda emas, balki o‘ng tarafda joylashtiring.

Nilufar gul chizmasini tuzish qoidalari

Amaliy nuqtai nazardan barcha g‘oyalarni ixcham deb tasavvur qiling (bitta-ikkitasi bilan chegaralaning), bu ham aql uchun foydali mashq hisoblanadi.

Sizga katta qog‘oz varag‘i zarur bo‘ladi. Doimo o‘zingiz mushohadalaringiz natijasini bir varaq qog‘ozda ko‘rish foydali hisoblanadi. Qarama-qarshi holda esa sizga bir varaqdan boshqasiga sakrab yurishingizga va bunda zaruriy biror muhim narsani unutishingizga olib keladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI

ASOSIY ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. «Uzbekiston Milliy entsiklopediyasi» RespublikaUzbekistan. Ensiklopedicheskiy spravochnik. Toshkent 2001. 448 b.
2. Mustaqil O'zbekiston. Toshkent Islom Universiteti. 2006. 296 b.
3. O'zbekiston Respublikasi Ensiklopediyasi. Toshkent. 1997. «Qomuslar Boshtaxririyati»
4. Samarqand asrlar chorrahasida. T. 2001
5. Temurning me'moriy merosi. Puxachenkova G. A. 1996. Toshkent. 128 b.
6. SuvonqulovI. Samarqand qadamjolari. Samarkand 2003.88 bet.

QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. "사마르칸드" – 사마르칸드 국립 외국어 대학교, 2008 년 3 월
2. "한국어 활용연습" – 2005 년 12 월 10 일 1 판 8 쇄,연세대학교 출판부,170p.
3. "그림으로 이해하는 한국어 문형 표현-지하철이 고장 나서 늦었어요", 대한민국,서울, 커뮤니케이션북스,2006,194p.
4. "한국어 기본 문형", 2000 년 1 월 15 일.SAMJI BOOKS,270p.
5. "GEM 한노 사전", 초판 3 쇄 발행/2001 년 10 월 20 일 (주)진명출판사,754p.
6. "국민학교 – 새 국어사전", 동아 출판사 편집국, 832p.

INTERNET SAYTLAR

1. www.goldenpages.uz/en/search/%FType..
2. www.pap.wikipedia.org./wiki/uzbekistan
3. www.orexca.com/monuments_samarkand
4. www.whc.unesco.org./UNESCO/Culture
5. http://www.kyohak.co.kr
6. http://www.jinmyong.com

GLOSSARIY

- **타슈켄트**

2. 교류- обмен- almashinuv.
3. 서역- западные район- g'arbiy hududlar.
4. 빈번한- частый- doimiy, tez-tez sodir bo'luvchi.
5. 달하다- доходить – marraga yetmoq, erishmoq.
6. 동남부- юго-восточная часть- janubiy- sharqiy qism.
7. 신전- храм- butxona.
8. 매해- ежегодно – haryili.
9. 유물- реликвия- nasl-nasab.
10. 수공업- кустарная промышленность- sug'orma dehqonchilik.
11. 번영- процветание- rivojlanish.
12. 계곡-долина- vodiy.
13. 몫- доля- ulush, qism.
14. 과수원- фруктовый сад- mevali bog'.
15. 소유자- владелец- xo'jayin.
16. 구성되어 있다- состоять- iborat.
17. 서정군- военное руководства- xarbiy boshqaruv.
18. 우장하다- величавый – buyuk.
19. 배치하다- протеворечить чему- kimgadir qarshi turish.
20. 성지다- святое место- tabarruk joy.
21. 고유- характер своеобразие- shaxsiy fel-atvor.
22. 설립하다- основивать- yaratmoq.
23. 동북방- северо- восточное направление- shimoliy- sharqiy yo'nalish.

- **히바**

1. 도시 – katta shahar – город
2.양상 – ko'rinish, manzara – вид, форма
3. 목조 – yog'ochli – деревянный
4. 전통 – an'ana – традиция
5. 유적 – yodgorlik – памятник
6. 천도 – ilohiy taqdir – провидение
7. 왕국 – qirol – король
8. 중앙아시아 – o'rta osiyo – средняя азия
9.전쟁 – urush – война
10.몽골 – mongol – монгол

11.간선길 – asosiy yo'l – главный путь
12.건물 – bino, qurilish – здание, стройка
13.역경 – og'ir holat – тяжёлое положение
14.대사 – elchi – посол
15. 벽돌 – g'isht – кирпич
16.열흘 – o'n kun – десять дней
17.이왕—o'tgan – прошлое
18.이윽고 – ozgina vaqtdan so'ng – спустя некоторое время
19.교전 – harbiy harakat – военные действия
20.형성 – yaratmoq – создание

- **사마르칸트**

1. 간직하다 хранить,saqlab kelmoq
2. 찬란하다 сверкающий,gullagan
3. 동방 восток.sharq
4. 알라 Аллах,Ollox
5. 잔설 легенда,afsona
6. 동화 рассказ,ertak
7. 전하다 передаваться,yetkazmoq
8. 명성 известность,mashxurlik
9. 위풍 Внушительность,
10. 더불어 наряду,shu qatorda
11. 전승되다 унаследовать,meros bo`lib qolmoq
12. 발하다 расцветать,gullash
13. 어원 происхождение,kelib chiqmoq
14. 학설 теория,nazariy
15. 교역지 торговля,savdo
16. 문명 цивилизация,
17. 조로아스터교 зороастризм,zoroastrizm
18. 다스리다 управлять(страной),bosh qarmoq
19. 인근 соседство,qo`shnichilik

20. 북부 северная часть,shimoliy qism
21. 이르다 достичь,erishmoq
22. 웅대하다 грандиозный,buyuk
23. 제국 империя,sulola
24. 학문전 научный,ilmiy
25. 정원 нетот
26. 당대 в те времена,o`sha davrlarda
27. 학자 ученый,olim
28. 작가 писатель,yozuvchi
29. 학문 наука,ilm
30. 널리 широко,keng
31. 융성하다 процветать,gullab yashnamoq
32. 보존하다 сохранять,saqlamoq
33. 당당하다 достойный,munosib

- **레기스탄**

1. 왕국 –дворец, qasr
2. 광장- площадь, maydon
3. 흔하다- нередковстречаются,
4. 존재하다- существовать, mavjud bo'lmoq
5. 모래- песок, tuproq
6. 운하-канал, kanal
7. 정기적으로-периодически, систематически, muntazam
8. 넘치다- переходить, превышать, ortmoq
9. 퇴적되다- накопление, to'plamoq
10. 도공-мастер по керамике, chinni muttaxasisi
11. 대장장기-кузнец, taqachi
12. 공방들이- мастерская, ustaxona
13. 침략하다-нападать, tashlanmoq
14. 파괴하다- разрушать, buzmoq
15. 외곽- внешняясторонастены, devorning tashqi tomoni
16. 신시가 –новаяпоэзия, yangi nazm
17. 유리제조-изготовлениестекла, oynasozlik
18. 반영되다- отражаться, aks etmoq
19. 중세 – средневековье, o'rta asr
20. 행정 – управление, boshqarma
21. 통하다 - проходить, o'tmoq
22. 격언 -поговорка, пословица, maqol
23. 향하다 – развиваться, rivojlanmoq

- **울룩벡 메드레세**

1. 시실-учреждение, devonxona
2. 천문학-астрономия, astranomiya
3. 칠학-философия, falsafa
4. 회술- ораторскоеискусство, nutq san'ati
5. 개설하다-открывать, ochmoq
6. 담당하다-верить, ishonmoq
7. 찬란하다-сверкающийй, yaltillamoq
8. 원전-источник, ключ, manba
9. 바로잡다-выпремлять, tekislamoq
10. 비스듬하다-чутьпохожий, o'xshash
11. 기울어지다-накопляться, to'planmoq
12. 정교하다-созвездие, yulduzlar turkumi
13. 갈고티- крючок, ilgakli
14. 심자현-формакреста,
15. 각도- точказрения, nuqtai nazar
16. 새기다-резать, kesmoq
17. 연한-свободный, светлый, yorqin
18. 서쪽-запад, g'arb
19. 불문하다-неспрашивать, so'ramaslik
20. 지급-срочность, tezlik
21. 맞닿다-соприкосаться, tegmoq
22. 들어서다-избегать, отказываться, rad etmoq
23. 탄생- рождение, tug'ilish
24. 조각가-скульптор, haykaltarosh
25. 동상-памятник, haykal
26. 민자- висячийзнак, osilgan belgi
27. 총-весь, barcha

- **쉐르도르 메드레세**

1. 각각-каждый, har
2. 건축양식-архитектурныйстиль, me'morchlik turi
3. 중앙-центр, markaz
4. 무늬- узор, naqsh
5. 방향 – направлениеориентиркурс,
6. 효과 –результат действия, harakat natijasi
7. 놀라움-испугизумление, удивление, hayrat

8. 사슴-олень, kiyik
9. 쫓다 - изгонять, haydamoq
10. 빛나다-сверкать, сиять, yarqiramoq
11. 화폐-звонкая монета, jiring chaqa
12. 반영-отражение ,отклик, aks
13. 건설-строительство, qurilish
14. 둘러싸다-окутывать, o'ramoq
15. 반사-отражение от блеск, zarning aksi
16. 태양-солнце, quyosh
17. 우상-идол ,кумир, but sanam
18. 숭배-преклонение, sig'inish
19. 새기다 –вырезать по дереву, делать скульптуру, o'ymakorlik, haykaltaroshlik
20. 기하학적-геометрический, geometrik
21. 예외 –исключение, istisno
22. 의하다- основывать ,опираться, asoslamoq
23. 맹렬히- жестко, qattiq
24. 공사-строительные работы, qurilish ishlari
25. 조달하다-добывать средства,
26. 존경-уважение, hurmat

- **틸라코리 메드레세**

1. 역하다-отвратительный, qabix, jirkanch
2. 모사하다- копировать, nusxa olmoq
3. 독창적- оригинальный, самобытный, asl
4. 칠하다-красить мазать, bo'yamoq
5. 특징-особенность, характерный признак, xususiyat
6. 내부-внутренняя часть, ichki taraf
7. 기록하다- записывать, yozib olmoq
8. 영주- феодал, feodal
9. 공사 строительные работы, государственные дела ,посланник, qurilish ishlari, davlat ishlari, jo'natuvchi

- **구르 아미르**

1. 무덤 могила,qabr.
2. 안장하다 похоронить,ko`mmoq
3. 영묘(чудесный)мавзолей,maqbara
4. 원래 изначально,avvaldan
5. 원정길 военный поход,xarbiy safar
6. 병사 умирать от болезни,kasallikdan o`lmoq
7. 장손(самый)старший внук,katta nabira
8. 지시하다 указывать ,показывать,ko `rsatish
9. 나아가 позже,keyinroq
10. 일족 однофамилец,bir urug`
11. 묘 могила,qabr
12. 급사하다 внезапно умирать,to`satdan o`lmoq
13. 신학교 духовная семинария,ruxiy seminariya
14. 하나코
15. 성지순례 поломничество,ziyorat
16. 숙소 места ночлега,tunaydigan joyi
17. 제공 снабжать,ta`millamoq
18. 수피 кожа,ter
19. 예배 совершать богослужение,ibodat qilmoq
20. 사원 мечеть,machit
21. 성인 Святой,muqaddas
22. 성터 Прежнее место Крепости,ko`pchikning avvalgi joyi
23. 고전적인 Классический,klassik
24. 외관 Внешний вид,tashqi ko`rinish
25. 돔 Купол,свод,gumboz
26. 가량 Около,примерно,taxminan
27. 어렴풋이 Неясно,noaniq
28. 나그네 Путник,sayoxatchi
29. 일부 Часть,qism
30. 뜰 Сад,bog`
31. 첨탑 Башня,minora
32. 계율 Заповеди,ibodat

- **악사라이**

1. 왕조 Королевская династия,qirol sulolasi
2. 남성 Мужской пол,erkak jinsi
3. 영묘 могила,Maqbara
4. 건설 Строительство,qurilish
5. 고도 Древняя столица,qadimgi poytax
6. 최근 Самый последний,eng oxirgi
7. 폐허 Руины,vayrona

8. 재건 Перестройка,qayta qurilish
9. 산뜻한 Красивый,chiroyli
10. 돔 Купол,qubba
11. 자랑하다 Гордиться,faxrlanmoq
12. 안장 Похоронить,kumish
13. 지상 На земле,yer usti
14. 십자 Крит,
15. 홀 Большой зал,katta zal
16. 내부 Внутренняя часть,ichki tamon
17. 군달 Араб стиль,arab stili
18. 부조기법 Керамика,chinni
19. 문양 Узор,naqsh
20. 새기다 Резать,kesish
21. 조각 Скульптура,haykal
22. 바탕 Основа,asos
23. 모자이크 Мозаика,koshin
24. 타일 Черепица,kafel
25. 섬세한 Тонкий,утонченнй,nozik
26. 장식하다 Украшать,bezatmoq
27. 일부 Одна часть,bir qism
28. 천장 Потолок,tom
29. 제례 Жертвоприношение,qurbonlik marosimi
30. 지붕 Крыша,tom
31. 나선형 Чужой,begona
32. 의미상 Имеющее значение,manoni anglatadi
33. 고고 학자 Археолог,arxeolog

- **루하밧**

1. 추측되다 – Угадать, topish
2. 명령하다- заявка, talabnoma
3. 방향- направление, yo'llanma
4. 공방-семинар, seminar
5. 일부- часть, bo'lim
6. 손상- нарушение, qoidani buzish
7. 보호- защита,himoya
8. 성인- взрослые, kattalar
9. 지도자- директор, direktor
10. 임무-долг, qarz
11. 전파하다- распространение, tarqatmoq
12. 황제-император, imperator
13. 익히- учиться, o'qimoq
14. 행사- событие, sarguzasht
15. 확인하다- подтверждение, tasdiq
16. 마술사- маг, sahrgar
17. 인파- толпы, to'da
18. 흙- глина, loy
19. 땅- земля, yer
20. 관중- аудитория, sinfxona
21. 광경- спектакль, spektakl

- **아미르 티무르**

1. 문-род,urug`
2. 주인공- герой,qaxramon
3. 강직하다-стойкий непоколебимый
4. 고집하다-упрямиться,ur bo`lmoq
5. 강하다-сильный,kuchli
6. 의지력-сила воли
7. 인물-личность,shaxs
8. 부족-племя,el
9. 전쟁-война,urush
10. 부상당하다- ранить,pichoqlamoq.ranjitmoq
11. 절름발- хромоногий,cho`loq
12. 일대-одно поколение вся жизнь,bir avlod,bir umr
13. 영역-область, территория государства,viloyat
14. 결국 в результате, в конце концов,natijada
15. 독립하다- независимый,mustaqil
16. 경계-граница, рубеж,chegara
17. 근거하다 основываться на чем либо,shunga binoan
18. 역참-почтовая станция,pochta stansiyasi
19. 통제하다- контролировать,nazar qilmoq
20. 곳곳 там и здесь,uyerda ham bu yerda ham
21. 이동- передвижение,yo`llanma
22. 원활하다- беспрепятственный,qarshiliksiz
23. 영토-Гос. Территория,davlat teritoriyasi
24. 제도- система,sistema
25. 바치다-посвящать,atamoq
26. 격파하다-уничтожать, громить,vayron qilmoq,yo`q qilmoq
27. 일생-вся жизнь,bir umr
28. 전사하다-погибнуть в бою,urushda

jon bermoq

29. 정복하다-покорять, завоевывать,qo`lga olmoq
30. 서신-письмо,maktub
31. 구하다-спасать кого-либо от чего-либо,biror kishini biron nmadan qutqarmoq
32. 언행-действие,harakat
33. 거울삼다-следовать примеру, по образу,shunga qarab(qilish)
34. 법전-свод законов, кодекс,kodeks
35. 문서-документ,xujat
36. 고관 высокая должность,katta lavozim
37. 동상-памятник,haykal
38. 공평-справедливость,adolatlik
39. 명언-афоризм, изречение,aforizm

- 티무르의 제국 **timur sulolasi**

1. 정복자- iste'lochi
2. 사망- o'lim,ученый
3. 지도자-yetakchilik
4. 몽고-Mo'g'iliston,Монголия
5. 서서히-asta-asta,медленно-медленно
6. 붕괴되다-parchalanmoq,разбиваться
7. 귀적-aslzoda,великородный
8. 영터-biror davlatning hududi, административно-территориальное положение
9. 건설하다-tuzmoq,составлять
10. 정하다-tanlamoq,выбирать
11. 방치하다-qoldirmoq,оставлять
12. 의하다-asoslanmoq,suyanmoq,основываться
13. 신비로운-afsonaviy,легендарный
14. 통치하다-boshqarmoq,управлять
15. 전체-kirish qismi,вводная часть
16. 소생하다-jonlanmoq,оживать
17. 융성,발달,발전-rivojlanish,развиваться
18. 후계자-voris,merosxo'r,наследник
19. 주요하다-asosiy,muhim,основной
20. 위치-holat,состояние
21. 현지-faoliyat olib boradigan joy,место деятельности

- 호자 다니에르

1. 강가 - берег реки,dengiz bo`yi
2. 옛날 - древние времена, прошлое,o`tkinch
3. 모습 - внешний вид,tashqi ko`rinish
4. 인물 - личность,shaxs
5. 유대교 - иудаизм.,iudaizm
6. 기도교 - христианство,xristian
7. 종교 - религия,din
8. 존경 – почтение,hurmat
9. 기원 - моление,ibodat qilish
10. 왕 - император,imperator
11. 임명- назначение,referendum tainlash
12. 거두 – глава, лидер,bosh
13. 날카로운 - острый,o`tkir
14. 시선 - взгляд , взор,nazar
15. 심리학자 – психиатр,psixiatr
16. 대왕 – король,qirol
17. 제국 - империя,sulola
18. 침략 – захват,egallash
19. 구약 - старое обещание,eski vada
20. 경전 - религиозные тексты,diniy yozuvlar
21. 구비 – предание,naql
22. 전설 – легенда,afsona
23. 시신 – труп,o`lik
24. 항상 – всегда,faqat
25. 유적지 - разливы нефти
26. 명령 – приказание,buyruq
27. 현제 - настоящее время, теперь,hozirgi paytlar
28. 남쪽 – южная сторона,janubiy taraf
29. 향하다 –предстать,gavdalanmoq
30. 다스리다 – управлять,boshqarmoq
31. 일설 - какая-то версия,qanaqadir taxmin
32. 정교회 – православная церковь, provoslav cherkovi
33. 대주교 –архиепископ,
34. 방문- визит,tashrif
35. 소원 - желание,tilak
36. 수피 - кора, кожа животного,ter
37. 묘 – могила,qabr

38. 공간 – пространство,fazo
39. 순례하다 – совершать паломничество,ziyorat qilmoq
40. 예배 - богопочитание
41. 가장자리 – край, граница,chegara
42. 천천히 - медленно,asta

- 이맘 알 부하리

1. 권위- hurmat уважение
2. 건죽물-qurilish стройка
3. .언행-nutq va hatti harakat речь и движение
4. 기록하다-qayd etmoq отмечать
5. 더불어-birgalikda вместе
6. 기반-asos negiz основа
7. 기억력-xotira память
8. 성인-aziz muborak благословление
9. 토론-munozara дискуссия
10. 수많다-koplab многие
11. 일라 allah аллах
12. 양성하다-ta`lim bermoq обучать
13. 정리하다 tartibga keltirmoq привести в порядок
14. 당시 osha paytda в то время
15. 지식 bilim знание
16. .거절하다 rad etmoq отказывать
17. 추방당하다-quvilmoq уволиться
18. 운명 taqdir судьба
19. 성지-muqaddas yer священная земля
20. 추앙받다-hurmat olmoq уважать
22. 순례 muborak joyga ziyorat посещение благославленного места
23. 영묘-qabr могила
24. 사원 ibodatxona церковь
25. 재건축하다 qayta qurmoq перестроить
26. 유적 tarixiy meros историческое наследство
27. 방문하다 tashrif buyurmoq посетить

- 아프로시욥박물관

1. 고대–древний, қадимги
2. 발굴–раскопки, туртки
3. 전시–экспонат,

- 사마르칸트의 기원

1. 발전하다–высыпать, сепмоқ
2. 전설적인–легиндарный, афсонавий
3. 언덕–холм, тўплам
4. 인근–крепость,qal`a
5. 정착하여–неподвижно,sokin
6. 쌓다–накапливать, тўпламоқ
7. 웅대한–великий, буюк
8. 건설–легенда, афсона
9. 점령하다–занимать, эгалламоқ
10. 지배–управление, бошқарув
11. 성장하다-возрастать, расти, ўсмоқ
12. 포용하여–охватить,changallamoq
13. 잔인한–жестокий, бешавқат
14. 공격 - атака, ҳужум
15. 파괴되다–уничтожать, йўққилмоқ
16. 융성하다–процветать, гулламоқ
17. 폐허–руины,vayrona
18. 고고학–археология, археология
19. 연구–исследование, тадқиқот
20. 베일–вкаль, парда
21. 확인하다–подтвердить, тасдиқламоқ
22. 기원전 - до. н.э, эрамизданаввалги
23. 어뜻 - напервыйвзгляд, бирқарашда
24. 성 - цитодель, крепость, қалъа
25. 발견되다 - открыть, обнаружить, кашф қилмоқ
26. 꽤–довольно, етарли

- 박물관의 귀중한 유물든

1. 토기–керамика, чинни
2. 조각–резьба, бўлак
3. 도구–инструменты, асбоблар
4. 벽화–фрески, нақш
5. 전시관–выставка, кўргазма
6. 조심스레–внимательно, диққатбилан
7. 잘라서–вырезать, кесмоқ
8. 참석하다–посещать, ташрифбуюрмоқ
9. 대사–посол, элчи
10. 사절–посланник, жўнатувчи

11. 사절단–миссия,миссия
12. 교류–обмен, айирбошлаш
13. 사냥–охота, ов
14. 외교관계 - внешниесоотношения, ташқи алоқа
15. 하인–слуга, хизматкор
16. 낙타–верблюд, туя

- 비비-하늠

1. 관리하다 управлять, бошқармоқ
2. 귀부인 аристократка,
3. 총애하다 ласкать, эркаламоқ
4. 자극 стимул,
5. 장대하다 грандиозный, ҳашаматли
6. 지휘하다 руководить, бошқармоқ
7. 저명하다 выдающийся, atoqli
8. 사원 мечет, мачит
9. 건설 конструкция, тузилиш
10. 기울 наклон, қия
11. 공사 фирма, корхона
12. 동시 в тоже время, ўша вақтларда
13. 임명하다 назначать, тайинламоқ
14. 원칙 правила, қоида
15. 처벌하다 наказать, жазоламоқ
16. 현장 пятно, доғ
17. 격려하다 отражать, аксэтмоқ
18. 동원하다 мобилизовать
19. 윤기 блеск, зар
20. 유약 клевета, туҳмат
21. 문구 оятизКорана, Қуръонданоят
22. 본당 главныйхрам, бош ибодатхона
23. 사방 четыренапра,вления, тўртйўналиш
24. 이루어지다 образованный, ilmli
25. 회랑 галерея, галерея
26. 아치 арка, arqon
27. 지름 диаметр, diametr
28. 재건되다 реконструировать, qayta tamirlamoq
29. 금속 металл, metall
30. 찬사 награда, mukofot
31. 입구 вход, kirish
32. 감상하다 ценить, qadrlamoq
33. 잇다 соединять, bog'lamoq
34. 추천하다 рекомендовать, tavsiya etmoq
35. 경대 костюмер, kostumer
36. 사슴가죽 оленьякожа, kiyikteri
37. 필사 отчаяние, noumidlik
38. 민간 личнаявера, shaxsiy ishonch
39. 망가지다 сломать, sindirmoq
40. 기조 тональность, ohangdoshlik
41. 칠보 семьсокровищ, yetti xazina
42. 서서히 медленно, asta-asta
43. 복구 восстановление, tiklanmoq

- 건축과정에 대한 전설

1. 개선 улучшение, yaxshilanish
2. 당대 настоящеевремя, hozirgi paytda
3. 저명하다 выдающийся, atoqli
4. 진행시키다 продвигать, rivojlantirmoq, siljitmoq
5. 고백하다 признаваться, e'tirof etmoq
6. 중단하다 остановить, to'xtatmoq
7. 얹다 надевать, kiymoq
8. 강렬하다 интенсивный, jadallik
9. 통과하다 проходить, o'tmoq
10. 반점 пятно, dog'
11. 복수 месть, qasd
12. 사형시키다 приговор, hukmnoma
13. 내던지다 выбрасывать, tashlamoq
14. 베을 вуаль, hijob
15. 가리다 окружать, qoplamoq
16. 유혹적 соблазнительный, yo'ldan ozdiradigan
17. 용모 лицо, shaxs
18. 띄다 заметно, sezilarli

- 악사라이

1. 후반 вторая половина, ikkinchi yarim
2. 왕조 династия, sulola
3. 건설하다 соорудить, to'g'on
4. 재건되다 реконструировать, qayta tamirlash
5. 베이지색 бежевый, sarg'ish
6. 산뜻하다 обновлять, yangilamoq
7. 지상 лист, barg

8. 십자 перекрестный, chorraha
9. 흘 отверстие, tuynuk
10. 홀 зал, zal
11. 내부 внутренняя часть, ichki qism
12. 문양 узор, naqsh
13. 조각하다 лепить, yasamoq
14. 바탕 земля, yer
15. 타일 кафель, плитка, kafel
16. 섬세하다 нежный, mayin
17. 천장 потолок, vassa
18. 일부 одна часть, bir tomon

- **티무르 왕조의 남성 영묘**

1. 귀퉁 угол, burchak
2. 제례 празднество, bayramchilik
3. 지붕 крыша, tom
4. 나선형 спираль, spiral
5. 고고학자 археолог, arxeolog
6. 건축양식 архитектурный стиль, me’morchlik turi

- **오쉬**

1. 볶음밥 жареный рис, qovurilgan guruch
2. 잔치 праздник, bayram
3. 장례식 похороны, janoza
4. 접대하다 гостеприимство, mehmondo’stlik
5. 대접하다 лечить, davolamoq
6. 담기다 заполнять, to’ldirmoq
7. 커다라다 большой, katta
8. 솥 казан, qozon
9. 정오 полдень, yarim kun
10. 수백명 сотни, yuzlab
11. 분량 количество, son-sanoq
12. 영양 питание, ozuqa
13. 든든하다 здоровый, sog’lom
14. 가뿐해지다 светлый, yorug’
15. 교차하다 пересекаться, kesishmoq
16. 자리잡다 происходить, kelib chiqmoq

- **울루그벡 천문대**

1. 수학자 математик, matematik
2. 철학자 философ, faylasuf
3. 당대 тевремена, o’sha paytlar
4. 후학 молодой ученый, yosh olim
5. 양성하다 воспитовать, tarbiyalash
6. 버금가다 бытьвторым, ikki bo’lmoq
7. 칭송하다 расхваливать, maqtamoq
8. 연구 исследование, tadqiqot
9. 서신 переписка, yozishma
10. 자료 материал, ma’lumot
11. 건설 строительство, qurilish
12. 착공하다 начинать конструкцию, yasashni boshlash
13. 추측하다 угадать, topmoq
14. 지도자 директор, direktor
15. 관측활동 наблюдательная деятельность, kuzatish amali
16. 이끌이다 ведущий, yetakchi
17. 이룩하다 строить, qurmoq
18. 업적 достижение/вклад, yutuq/hissa
19. 완성하다 завершать/заканчивать, tugatmoq
20. 수성 меркурий, merkuriy
21. 금성 венера
22. 화성 марс
23. 목성 юпитер
24. 토성 сатурн
25. 기록되다 записовать, yzib olmoq
26. 망원경 телескоп, teleskop
27. 발경되다 делать открытие, kashf qilmoq
28. 가치 цена/ценность, qadr-qimmat
29. 사망 смерть, o’lim
30. 이후 начиная с, shundan boshlab
31. 방치되다 оставлять в покое, tinch qo’ymoq
32. 희미하다 неясный/тусклый, xira
33. 폐허 развалины, vayrona
34. 발굴 выкапывать раскапывать, qazib olmoq
35. 조사 основоположник школы, maktab asoschisi
36. 지붕 крыша, tom
37. 기리다 восхвалять, maqtamoq
38. 조건 условие, shart
39. 언덕 бугар/холм, adir
40. 관측대 наблюдение, kuzatmoq
41. 거대하다 великий/огромный,

buyuk/katta
42. 애초 самое начало, eng avval
43. 사분 четверть, chorak
44. 대리석 мрамор, marmar
45. 간격 растояние/дистанция, masofa
46. 각도 угловой градус, burchak gradusi
47. 자오선 маредиан, meridian
48. 규모 размер, масштаб, hajm/masshtab
49. 구성 состав структура, tuzilish tarkibi
50. 오차 ошибка, xato
51. 지식 знания, bilim
52. 공적 общий враг, umumiy dushman
53. 전시되다 выстовлять на показ, ko’zko’z qilmoq
54. 관련되다 быть связанным, bog’liq bo’lmoq

- **샤흐진다**

1. 서다 Останавливаться,
2. 언덕 Холм,tepalik
3. 공동 묘지 Кладбище,qabriston
4. 한복판 Самый центр,markaz
5. 돔 Купол,gumbaz
6. 유적지 Памятник,yodgorlikor
7. 제외하다 За исключением,mustaslo tashqari
8. 이어지다 Соединять,bog`lamoq
9. 남쪽 Южная сторона,janubiy taraf
10. 동방 Восточные страны,shar mamlakatlari
11. 폭 Ширина,en
12. 규모 Масштаб,kattalashtirmoq
13. 시장 Мир,xokim
14. 선교사 Миссионер
15. 지지자 Сторонник,yoqlovchi
16. 선교 Проповедничество,
17. 도중 В процессе,jarayonda
18. 이교도 Иноверие
19. 피습 Нападение-hujum
20. 곧바로 Сразу, немедленно-birdaniga
21. 지방 Земля,yer
22. 틈 трищина, yoriq
23. 우물 Колодец,quduq
24. 유유히 Неторопливо,shoshmay
25. 천국 Рай,jannat
26. 성지 Священная земля,muqaddas yer
27. 순례 Паломничество,ziyorat
28. 귀족 Аристократ,oqsuyak
29. 영관 Слава,sharaf
30. 정갈히 Опрятно,toza
31. 제례 Обряд жертвоприношения, qurbonlik marosimi
32. 마련 Составлять,tuzulish
33. 들어시다 Входить,kirish
34. 터 Место,joy
35. 복구 Реставрация,qayta qurilish
36. 벽돌 Кирпич,g`isht
37. 사하다 Простить,kechirmoq

MUALLIF(LAR) HAQIDA MA’LUMOT

MA’LUMOTNOMA

Norkulova Shaxlo Rayimkulovna

2016 yil 26 avgust:
Samarqand davlat chet tillar institutining «SHarq tillari» kafedrasi oʻqituvchisi

Tugʻilgan yili: 10.07.1987

Tugʻilgan joyi: Samarqand shahri

Millati:

Partiyaviyligi:

oʻzbek

yoʻq

Ma’lumoti:
oliy

Tamomlagan:
2009 y. Samarqand davlat chet tillar instituti (kunduzgi)

Ma’lumoti boʻyicha mutaxassisligi: lingvistika (koreys tili) mutaxassisligi

Ilmiy darajasi:
yoʻq

Ilmiy unvoni:
yoʻq

Qaysi chet tillarini biladi:
koreys, ingliz, rus tillari

Davlat mukofotlari bilan taqdirlanganmi (qanaqa):
yoʻq

Xalq deputatlari, respublika, viloyat, shahar va tuman Kengashi deputatimi yoki boshqa saylanadigan organlarning a’zosimi (toʻliq koʻrsatilishi lozim):
yoʻq

MEHNAT FAOLIYATI

2003-2007 yy. - Samarqand davlat chet tillar instituti talabasi

2007-2009 yy. - Samarqand davlat chet tillar instituti magistranti

2010-2011 yy. - Samarqand davlat chet tillar institutining «Koreys va ingliz tillari» kafedrasi koreys tili oʻqituvchisi

2011-2016 yy. - Samarqand davlat chet tillar institutining «Koreys va xitoy tillari» kafedrasi koreys tili oʻqituvchisi

2016 y. - h.v. - Samarqand davlat chet tillar institutining «Sharq tillari» kafedrasi koreys tili oʻqituvchisi

MA’LUMOTNOMA

Turaeva Dilfuza Saloxitdinovna

2015 yil 26 avgustdan:
Samarqand davlat chet tillar instituti «SHarq tillari» kafedrasi oʻqituvchisi

Tugʻilgan yili:
20.03.1984

Tugʻilgan joyi:
Navoiy shahri

Millati:
oʻzbek

Partiyaviyligi:
yoʻq

Ma'lumoti:
oliy

Tamomlagan:
2008 yil, Samarqand davlat chet tillar instituti (kunduzgi)

Ma'lumoti boʻyicha mutaxassisligi: lingvistika, (koreys tili) mutaxassisligi

Ilmiy darajasi:
yoʻq

Ilmiy unvoni:
yoʻq

Qaysi chet tillarini biladi:
koreys, ingliz, rus tillari

Davlat mukofotlari bilan taqdirlanganmi (qanaqa):
yoʻq

Xalq deputatlari, respublika, viloyat, shahar va tuman Kengashi deputatimi yoki boshqa saylanadigan organlarning a'zosimi (toʻliq koʻrsatilishi lozim):
yoʻq

MEHNAT FAOLIYATI

2002-2006 yy. - Samarqand davlat chet tillar instituti talabasi

2006-2008 yy. - Samarqand davlat chet tillar instituti magistranti

2009-2010 yy. - «Samarqand telekom» filiali kadrlar boʻlimi etakchi muhandisi

2010-2011 yy. - Samarqand davlat chet tillar instituti «Koreys va ingliz tillari» kafedrasi oʻqituvchisi

2011-2012 yy. - Samarqand davlat chet tillar instituti «Koreys va xitoy tillari» kafedrasi oʻqituvchisi

2012-2014 yy.- Samarqand davlat chet tillar instituti «Koreys va xitoy tillari» kafedrasi mudiri vazifasini bajaruvchisi

2014-2015 yy - Samarqand davlat chet tillar instituti «Osiyo mamlakatlari » koreys tili oʻ qituvchisi

2015 y. - h.v. - Samarqand davlat chet tillar instituti «SHarq tillari» kafedrasi koreys tili oʻqituvchisi

MA'LUMOTNOMA

Bazarova Shaxlo Shuxratovna

2016 yil 26 avgustdan:
Samarqand davlat chet tillar instituti «Sharq tillari va adabiyoti» kafedrasi

oʻqituvchisi

Tugʻilgan yili:
30.07.1984

Tugʻilgan joyi:
Samarqand shahar

Millati:

Partiyaviyligi:

oʻzbek	yoʻq
Ma'lumoti: oliy	**Tamomlagan:** 2007 yil, Samarqand davlat chet tillar instituti (kunduzgi)
Ma'lumoti boʻyicha mutaxassisligi:	filolog, koreys va ingliz tillari oʻqituvchisi
Ilmiy darajasi: yoʻq	**Ilmiy unvoni:** yoʻq

Qaysi chet tillarini biladi:
koreys, ingliz, rus tillari

Davlat mukofotlari bilan taqdirlanganmi (qanaqa):
yoʻq

Xalq deputatlari, respublika, viloyat, shahar va tuman Kengashi deputatimi yoki boshqa saylanadigan organlarning a'zosimi (toʻliq koʻrsatilishi lozim):
yoʻq

MEHNAT FAOLIYATI

2002-2007 yy. - Samarqand davlat chet tillar instituti talabasi

2011 y. - h.v. - Samarqand davlat chet tillar instituti magistranti

2012-2016 yy. - Samarqand davlat chet tillar instituti «Koreys va xitoy tillari» kafedrasi oʻqituvchisi (ichki oʻrindosh yoʻli bilan)

2016 y. – h.v. - Samarqand davlat chet tillar instituti «Sharq tillari va adabiyoti» kafedrasi oʻqituvchisi (ichki oʻrindosh yoʻli bilan)

MUNDARIJA

1. Annotatsiya..
2. Kirish...
3. Me'yoriy hujjatlar (disk)..
4. Fanning o'quv dasturi..
5. Fanning ishchi dasturi..
6. Fanning tayanch konspekti...
7. Amaliy/seminar mashg'ulotlari uchun topshiriqlar to'plami...................................
8. O'quv materiallari (darslik yoki o'quv qo'llanma-diskda ilova qilingan)........................

9. Ta’lim texnologiyalari ....
10. Talabalar bilimini baholash mezoni..
11. Nazorat turlari uchun tayyorlangan topshiriqlar varianti (JB, OB va YaB)......................
12. Test savollari..
13. Umumiy savollar..
14. Tarqatma va taqdimot materiallari (diskda)...
15. Mustaqil ish turlari va mavzulari...
16. Fanni o‘zlashtirish bo‘yicha maslahat va tavsiyalar...
17. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati..
18. Xorijiy adabiyotlar(diskda)...
19. Glossariy/lug‘at...
20. Mualliflar haqida ma’lumot...